Besluit

Raadsbesluit

onze ref. e190025225
casenr. 18e0007945

De raad van de gemeente Ermelo;

gelezen het voorstel van het college van 3 juni 2019, nr. e190024482

b e s l u i t :

1. De Jaarstukken 2018 vast te stellen.
2. Het cijfermatig rekeningsaldo 2018 te bepalen op € 948.000,00 voordelig.
3. Een bedrag van € 1.053.000,00 door te schuiven naar het begrotingsjaar 2019 ten behoeve van de rekeningsaldobestemmende posten 2018.
4. Het (afgeronde) reële rekeningsaldo 2018 te bepalen op € 105.000,00 nadelig.
5. Het reële rekeningsaldo 2018 ter grootte van € 105.000,00 nadelig te dekken uit de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
6. De Algemene risicoreserve bij te storten met € 1.275.000,00 ten laste van de Algemene reserve (vrij besteedbaar).
7. De reserve grondexploitatie af te romen met € 116.000,00 tot een bovengrens van € 2 mln. ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar.
8. De begrotingswijziging 2019 vast te stellen.

Besluit raad:
Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel aangenomen.

Vastgesteld in de openbare vergadering
Van 11 juli 2019,

mevrouw A.J. van Meerveld,
griffier,

A.A.J. Baars,
voorzitter,





Aanbiedingsbrief

Aan de leden van de raad
van de gemeente
E r m e l o

Datum: 3 juni 2019

Onderwerp: Jaarstukken 2018

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u ter bespreking én vaststelling de Jaarstukken 2018 aan. De verantwoording van de Jaarstukken 2018 zijn gebaseerd op de oude programmastructuur van het begrotingsjaar 2018.

De auditcommissie en de agendacommissie bepalen of en wanneer de Jaarstukken 2018 op de agenda van de raad worden gezet. De vergadering van de auditcommissie staat gepland op 20 juni 2019, in aanwezigheid van de accountant.

Wij stellen voor de behandeling door de raad te laten plaatsvinden in de commissie Bestuur & Middelen van 27 juni 2019 en in de raad van 4 of 11 juli 2019. Aansluitend zullen wij de Jaarstukken 2018 aanbieden aan de provincie Gelderland en het CBS. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijn van 15 juli 2019 tot vaststelling van de Jaarstukken 2018 door de raad én de aanbieding aan de provincie Gelderland en het CBS.

Het college van burgemeester en wethouders van Ermelo,

A.M. Weststrate,

secretaris,

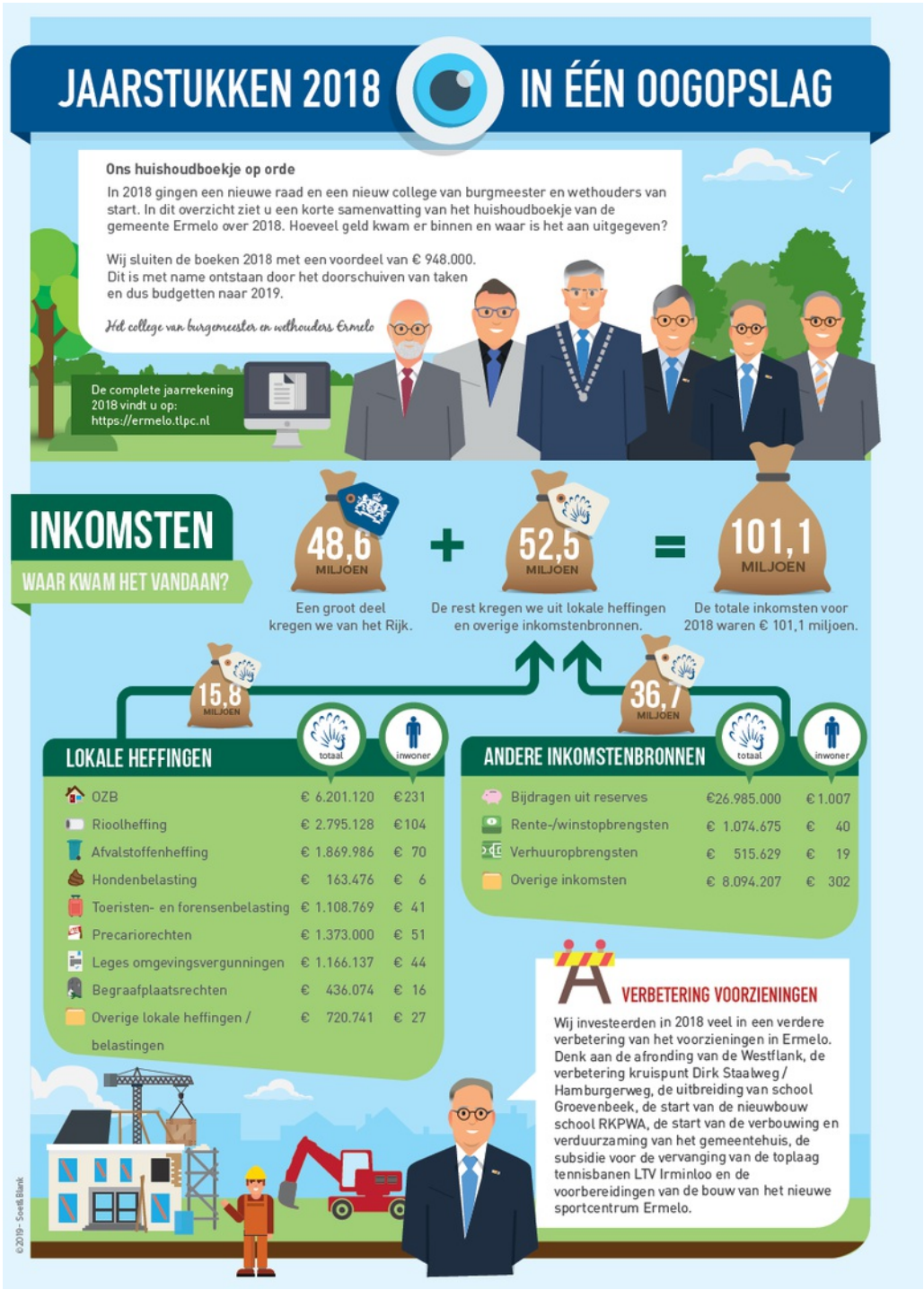


A.A.J. Baars,

burgemeester,



Jaarstukken 2018 in het kort



UITGAVEN

WAAR GING HET NAAR TOE?

Peildatum
31-12-2018:
26.793 inwoners

gemeente ermelo



41,9 MILJOEN

PROGRAMMA SAMENLEVEN

	totaal	inwoner
Onderwijs	€ 1.999.466	€ 75
Sport	€ 2.824.151	€ 105
Culturele zaken	€ 2.246.787	€ 84
Gezondheidszorg	€ 1.915.338	€ 71
Sociale zaken	€ 12.036.002	€ 449
Wmo	€ 8.352.336	€ 312
Jeugd	€ 12.549.972	€ 468



40,4 MILJOEN

PROGRAMMA BESTUUR & DIENSTVERLENING

Gemeentelijke organisatie	€ 2.446.774	€ 91
Openbare orde en veiligheid	€ 1.876.918	€ 70
Toevoegingen aan reserves	€ 23.780.000	€ 888
Overige kosten	€ 12.288.000	€ 459



16,9 MILJOEN

PROGRAMMA RUIMTE & INFRASTRUCTUUR

Verkeer en vervoer	€ 2.547.460	€ 95
Riolering en waterzuivering	€ 2.631.152	€ 98
Groen	€ 3.048.842	€ 114
Ruimtelijke ontwikkeling	€ 4.837.677	€ 181
Duurzaamheid	€ 1.592.132	€ 59
Afvalinzameling/-verwerking	€ 2.257.353	€ 84



0,9 MILJOEN

PROGRAMMA ECONOMIE

Toerisme en recreatie	€ 670.008	€ 25
Economische Zaken	€ 268.362	€ 10

100,2 MILJOEN

De totale uitgaven in 2018 waren € 100,2 miljoen.



Net als voorgaande jaren gingen de lasten voor inwoners in 2018 nauwelijks omhoog. Maar Ermelo heeft grote ambities en gaat de komende jaren veel investeren om de voorzieningen in Ermelo te verbeteren. Daarom is het in 2019 onontkoombaar dat de belastingen worden verhoogd. Dit komt ook omdat het Rijk de Precariobelasting op kabels en leidingen met ingang van 2022 afschaft.

Jaarverslag: Programmaverantwoording

Portefeuilleverdeling

Binnen het college van burgemeester en wethouders zijn de taken sinds de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 als volgt verdeeld:

Burgemeester dhr. A.A.J. Baars



- Beleidscoördinatie, Algemene en bestuurlijke zaken
- Politie, randweer, openbare orde en veiligheid
- Wettelijke taken van Toezicht en handhaving (Handhavingsoverleg)
- Bestuur Stichting Collectieve beveiliging Ermelo
- Communicatie en vertegenwoordiging (Media beleid)
- Nutsbedrijven
- Asielbeleid
- AB lid VNOG
- Bestuur RNV (in liquidatiefase)

Wethouder dhr. A.L. Klappe



RO, Wonen, Groen, Sport, Burger-Overheidsparticipatie. Loco-burgemeester 1

- Ruimtelijke ordening
- Grondzaken (beleid)
- Volkshuisvesting
- Programma Centrum
- Landschap en Omgevingsgroen
- Omgevingswet
- Gezondheid in relatie tot Omgevingswet *)
- Sport
- Burger en Overheidsparticipatie

Wethouder dhr. W. Vogelsang



Onderwijs, Verkeer, Financiën, Grond, Gebouwen, Bedrijfsvoering. Loco-burgemeester 2

- Onderwijs
- Accommodatiebeleid
- Financiën, belastingen
- Verkeer en Vervoer (inclusief GVVP)
- Grondzaken (exploitatie)
- Bedrijfsvoering (Personeel en organisatie, ICT, bestuur Meerinzicht)
- Vergunningverlening WABO
- Bestuur SDV (in liquidatiefase

Wethouder dhr. L.A. van der Velden



Economie, Duurzaamheid, Openbare ruimte. Loco-burgemeester 3

- Economie
- Werkgelegenheid en arbeidsmarktbeleid
- Participatiewet (werk en inkomen)
- AvA InclusiefGroep
- Inkoopbeleid
- Openbare ruimte
- Duurzaamheid en Milieu
- Water
- Algemeen bestuur Omgevingsdienst Veluwe
- Diakonaal Platform (samen met wethouder dhr. J.A. de Haan)

Wethouder dhr. J.A. de Haan



Kunst en Cultuur, Toerisme, Zorg, Welzijn, Organisatie. Loco-burgemeester 4

- Monumentenbeleid
- Strategische Alliantie Veluwe Noord
- Participatiewet (maatschappelijke participatie)
- Toerisme en Recreatie
- Vitale Vakantieparken
- Coöperatie gastvrije randmeren
- Gezondheidszorg *)
- Bestuur GGD
- Sociaal Cultureel werk
- Maatschappelijke doelgroepen
- WMO, programma Sociaal
- Projectwethouder wijkgericht werken
- Mantelzorg
- Vrijwilligerswerk
- Jeugdzorg
- Kunst en Cultuur
- Streekarchivariaat
- Organisatieontwikkeling en dienstverlening
- Diakonaal Platform (samen met wethouder dhr. L.A. van der Velden)

**) Gezondheidszorg wordt gesplitst in:*

- deel Omgevingswet (fysieke ruimte beter kunnen benutten om sociale doelstellingen te ondersteunen);

- deel gezondheidszorg (taken in het kader van preventie, zorg en ondersteuning inwoners).

De heer A.M. Weststrate
Gemeentesecretaris / Algemeen directeur



Projecten	Projectwethouder
Veldwijk	A.L. Klappe
Markt 2.0	A.L. Klappe
Calluna-Zanderij	L.A. van der Velden
Strand Horst	J. A. de Haan
Bestuurlijke vernieuwing	J. A. de Haan
Dialoog	J. A. de Haan

Programma Ruimte en Infrastructuur

Algemeen

Raadscommissie
Infrastructuur en Ruimte

Woonvisie

Wat willen we bereiken

Doel
Om ervoor te zorgen dat het voor de diverse doelgroepen goed wonen blijft in Ermelo wordt geïnvesteerd in de bestaande en toekomstige woonvoorraad.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college stelt in 2014 een regionale (in samenwerking met de buurgemeenten) en lokale woonvisie vast. In deze woonvisie is aandacht voor de veroudering van de woningvoorraad en het wonen in het buitengebied. Er wordt verder uitvoering gegeven aan de bijgestelde notitie Ouderenhuisvesting en onderzoek locaties, waarvan de behoefte aan beschermd en verzorgd wonen onderdeel uitmaakt. Het college komt met voorstellen om de voorwaarden te versoepelen voor het realiseren van mantelzorgwoningen. Het college maakt met de woningcorporatie(s) meerjarige afspraken."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2014 is de regionale en de lokale woonvisie vastgesteld. Op basis van de lokale woonvisie worden met woningcorporatie UWOON en huurdersorganisatie De Groene Draad in 2018 jaarafspraken gemaakt voor 2019. De jaarafspraken zijn mede gebaseerd op de raamovereenkomst Prestatieafspraken 2017-2021 uit 2016. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de door het college ondertekende jaarafspraken van 2018.

De beleidsvisie Wonen met Zorg krijgt in 2018 een vervolg. Nadat de kaders voor deze beleidsvisie in 2018 door de raad zijn vastgesteld, wordt er in samenspraak met de omgeving een visie op wonen met zorg voor vier jaar opgesteld. Aan de visie wordt een uitvoeringsprogramma gekoppeld. De beleidsvisie richt zich vooral op de ruimtelijke, fysieke beschikbaarheid van geschikte woningen/woonvormen, aanpassingen in woningen en de woonomgeving en op initiatieven specifiek op het gebied van wonen met zorg (zoals bijvoorbeeld de begeleiding van kwetsbare burgers bij het wonen).

Eind 2018 wordt gestart met het voorbereiden van een nieuwe woonvisie voor de periode na 2019. Hiervoor wordt nieuw woningmarktonderzoek uitgevoerd. Het landelijke woononderzoek (WoON 2018) kan hier een goede onderligger voor zijn.

Wat hebben we gedaan

In 2018 is uitvoering gegeven aan de jaarafspraken zoals deze in 2017 door de gemeente, UWOON en huurdersorganisatie de Groene Draad zijn ondertekend. Na de zomer zijn de betrokken partijen gestart met het maken van de jaarafspraken voor 2019. De raamovereenkomst uit 2016 vormde daarvoor input, evenals de ervaringen met de jaarafspraken van voorgaande jaren. Nadat de partijen het eens waren over de conceptafspraken, zijn deze ter bespreking aan de Commissie Infrastructuur en Ruimte voorgelegd. Met de uitkomst van deze bespreking hebben de gemeente, UWOON en de Groene Draad vervolgoverleg gevoerd, waarna de afspraken definitief zijn vastgesteld.

De beleidsvisie Wonen met zorg is benoemd tot pilotproject binnen het project Kaderstelling in de gemeente Ermelo: Versterken van het functioneren van de raad én gemeentebestuur als geheel. Dit betekent dat de raad al aan de voorkant bij het project betrokken wordt. In 2018 zijn twee notities aan de raad aangeboden. De eerste notitie bevatte een reeks kaders waaraan een op te stellen beleidsvisie moet voldoen (Kadernotitie wonen & zorg) en de tweede is de daadwerkelijke Beleidsvisie wonen met zorg & aandacht. Het opstellen van beide notities is begeleid door een projectgroep, bestaande uit interne vertegenwoordigers en externe partijen die te maken hebben met wonen en zorg. Daarnaast zijn er tweede brede bijeenkomsten geweest met partijen uit het veld om input te krijgen voor de kadernotitie en de beleidsvisie: de rondetafelbijeenkomst wonen en zorg en het woonzorgcafé. Voor de laatste bijeenkomst zijn naast externe partijen en raadsleden ook inwoners uit de gemeente uitgenodigd. In 2019 zal gewerkt worden aan de laatste fase van de beleidsvisie wonen met zorg: de uitvoeringsagenda.

De voorbereiding voor een nieuwe woonvisie is in 2018 nog niet gestart. Een belangrijk deel van de benodigde gegevens, zoals de regionale huishoudensprognose en het landelijk

woononderzoek (WoON 2018) komen pas in het voorjaar van 2019 beschikbaar.

Woningbouw

Wat willen we bereiken

Doel
Woningen bouwen voor jongeren, starters en ouderen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"In samenwerking met partners wordt vraaggericht gebouwd in alle segmenten gedurende de periode 2014-2018. De gemeente gaat het gesprek aan met zorginstellingen voor nieuwe woningbouwmogelijkheden op de terreinen van de instellingen."

Wat gaan we daarvoor doen

Woningbouwprogrammering
Jaarlijks wordt gemonitord hoeveel woningen zijn gerealiseerd en hoe de plancapaciteit er voor de komende jaren uit ziet. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar aantallen, maar ook naar woningtypen en prijsklassen. In 2016 is gestart met een zoektocht naar het realiseren van tijdelijke huisvesting voor bijzondere doelgroepen, zoals jongeren, urgent woningzoekenden en vergunninghouders. In 2018 vindt een evaluatie van deze tijdelijke huisvesting plaats: in hoeverre is de opgave gerealiseerd, wat zijn de ervaringen van de projecten uit eerdere jaren en in hoeverre is bijsturing voor de tijdelijke huisvesting nodig.

Het Trefpunt
De projectmatige woningbouw is inmiddels afgerond. Op dit moment loopt de verkoop van de vrije kavels, verwacht wordt dat in 2018 meer kavels verkocht worden. Voor 6 van deze kavels wordt overwogen om twee-onder-een-kapwoningen te realiseren.

Woningbouwproject De Leemkuul
In 2016 is locatie De Leemkuul aanbesteed. Hegeman bouwontwikkeling heeft deze aanbesteding gewonnen met een plan voor 18 middeldure woningen en een ontmoetingsruimte van 100m2. In het najaar van 2017 zal gestart worden met de bouw. Oplevering wordt voorzien in het najaar van 2018.

Woningbouw De Driesprong
Medio 2018 wordt gestart met woningbouw op de locatie Van Beek, dit zal gaan om 32 woningen waarvan 12 sociale mantelzorg woningen, deze zullen in 2018 worden opgeleverd. Medio 2018 wordt gestart met bouw op de locatie van de voormalige Driesprong. Dit gaat om circa 28 woningen. Voor de locatie Oor is Wet voorkeursrecht gemeenten gevestigd. Het is nog onbekend of tot minnelijke verwerving van de locatie kan worden gekomen of dat tot onteigening wordt overgegaan. Hier zullen dan circa 11 woningen worden gebouwd. Het voornemen is dat de dakpannenfabriek ter plaatse wordt hersteld en in gebruik wordt genomen voor "dienstverlening". Het is nog onzeker wanneer deze woningen worden gebouwd.

Groevenbeek Noord fase 2
Afhankelijk van de uitkomsten van het verkenningsonderzoek of uitbreiding van de 1e fase tot de mogelijkheden behoort (in 2017), kan in 2018 gestart worden met de planontwikkeling van deze eventuele 2e fase.

Herontwikkeling Veldwijk
Eind 2017 wordt de structuurvisie Landgoed Veldwijk vastgesteld en het door GGz Centraal opgestelde stedenbouwkundig plan vormen de basis voor verdere uitwerking van herontwikkeling van het zorgterrein. Naar verwachting gaat GGz Centraal de gronden en gebouwen gefaseerd afstoten en zullen ontwikkelende partijen vanaf 2018 bouwplannen indienen. Op basis hiervan kan de planologisch-juridische verankering in bestemmingsplannen plaatsvinden.

Woningbouw Kerklaan-Postlaantje
Het bestemmingsplan Kerklaan-Postlaantje is in het tweede kwartaal van 2017 vastgesteld. Het plan omvat de bouw van 62 woningen, waaronder 13 koopwoningen duur, 15 koopwoningen midden, 3 koopwoningen goedkoop, 31 huurwoningen midden/goedkoop en 363 m2 commerciële voorzieningen. Het streven is dat de 31 sociale huurwoningen en de bijbehorende openbare ruimte gerealiseerd zijn in het tweede kwartaal van 2018 en dat het geheel opgeleverd is begin 2019.

CPO Kozakkenkamp
Het vastgestelde bestemmingsplan Kozakkenkamp 33, Ermelo maakt de bouw van 10 woningen, in 2 blokken van ieder 5 rijwoningen mogelijk. Het plan is een initiatief van CPO-vereniging "De duurzame (door)start" welke de komende periode verdere uitwerking krijgt. Naar alle waarschijnlijkheid is oplevering van de woningen in het 2e of 3e kwartaal van 2018 mogelijk. Met de kopers van de CPO-vereniging is overeengekomen nagenoeg energieneutrale-woningen te realiseren.

Woningbouw Garderenseweg 82-88
Het bestemmingsplan Garderenseweg 82-88 is in het tweede kwartaal van 2017 vastgesteld. Het plan omvat de bouw van 14 woningen, het verplaatsen van 1 bestaande woning (88), het handhaven van 2 bestaande woningen (nummer 82/86) en het opheffen van 1 bestaande woning (nummer 84). Daarnaast zal natuurcompensatie plaatsvinden door het omzetten van agrarisch

gebied in natuurgebied. In het voorjaar van 2018 zal worden gestart met bouw en aanleg van natuur.

Rehoboth-Dillenburg
De Zorggroep Noordwest Veluwe heeft in 2015 de gebouwen en terreinen van Rehoboth, Dillenburg en het Oranjepark overgenomen van Vestia. Zij heeft de wens om de bestaande gebouwen te slopen en op het terrein een complex voor circa 60 zorgwoningen met maatschappelijke functies, circa 40 koopappartementen, circa 65 sociale appartementen en circa 14 parkkavels te realiseren. Hierbij nemen ze het leefconcept van de Duitse "Stiftung Liebenau" als voorbeeld. Kernwaarden van de buurtgemeenschap "Liever Nou" zoals ze het project genoemd hebben is "Waar mensen met elkaar wonen en ervoor kiezen actief voor elkaar te zijn nu en in de toekomst'. In februari 2017 hebben zij hun plannen gepresenteerd aan omwonenden en geïnteresseerde raadsleden. Op moment van schrijven is bestuurlijk nog geen standpunt ingenomen over deze locatie. De 60 zorgwoningen en maatschappelijke voorzieningen kunnen gerealiseerd worden op basis van het vigerende bestemmingsplan "Kom Ermelo" voor het overige zijn planologische procedures noodzakelijk. In mei 2017 is het masterplan door de initiatiefnemer aangeboden aan het college en dit wordt nu besproken. Rond de jaarwisseling wordt dit kader door de raad vastgesteld.

Woningbouw Horst en Telgt
Hiervoor verwijzen u naar het speerpunt Gebiedsuitwerking Horst en Telgt.

Woningbouw door functieverandering
Op basis van het (bij te stellen) functieveranderingsbeleid zal ook in 2018 functieverandering naar wonen plaatsvinden. Wij verwijzen u voor dit onderwerp ook naar het speerpunt Functieverandering.

Wat hebben we gedaan

Woningbouwprogrammering
In 2018 is twee maal een notitie Analyse woningbouwprogrammering opgesteld. In deze twee notities wordt geanalyseerd hoe de woningbouwplannen zich verhouden tot het indicatieve woningbouwprogramma dat in 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld (notitie Woningbouwprogrammering en het sturingskader in Ermelo). Beide analyses laten zien dat de plancapaciteit meer dan voldoende is om aan de afspraken met de provincie over het aantal nieuw te bouwen woningen te voldoen. De analyses laten bovendien zien dat het accent in de nieuwbouwplannen ligt op (duurdere) koopwoningen en veel minder op sociale huurwoningen. Ook ligt het aandeel eengezinswoningen in de plannen hoger dan gewenst. De geconstateerde mismatch tussen het indicatieve woningbouwprogramma en de feitelijke bouwplannen was reeds in 2017 aanleiding om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om vanuit de gemeenten meer sturing te geven aan de invulling van woningbouwplannen. Een mogelijkheid die daarbij in beeld is gekomen is een Verordening sociale woningbouw met daaraan gekoppeld een vereveningsfonds. In 2018 is verder gewerkt aan de ontwikkeling van dit instrument en is een tweede discussienotitie over het thema aan de raad voorgelegd. In maart 2019 is de Verordening sociale woningbouw en de Beleidsnotie sociale woningbouw vastgesteld in de raad en van kracht geworden.

In 2018 heeft de zoektocht naar tijdelijke huisvesting voor bijzondere doelgroepen, zoals jongeren, urgent woningzoekenden en vergunninghouders een vervolg gekregen. Samen met Bartimeus en De Huischmeesters is gewerkt aan het plan om (voormalige) Henriëtte van Heemstrahuis te transformeren naar een locatie voor spoedzoekers. In het voorjaar van 2019 komen de 48 wooneenheden daadwerkelijk beschikbaar. Daarnaast is er samen met woningcorporatie UWOON gezocht naar mogelijke toekomstige huisvestingslocaties. Door middel van een SWOT-analyse is in kaart gebracht welke locaties zich lenen voor het ontwikkelen van tijdelijke en permanente sociale huisvesting. Er zijn afspraken gemaakt over verdere verkenningen en voor één locatie (De Schakel) worden concrete (ver)bouwplannen ontwikkeld. Er heeft geen evaluatie van de tijdelijke huisvesting plaatsgevonden. Het aantal opgeleverde locaties was te klein om onderbouwde uitspraken te kunnen doen.

Het Trefpunt
In 2018 zijn 4 vrije kavels verkocht. Ten aanzien van de mogelijke herontwikkeling van 6 kavels zijn nadere gesprekken gevoerd met een ontwikkelaar. Naar verwachting is begin 2019 duidelijk over de betreffende herontwikkeling daadwerkelijk overeenstemming wordt bereikt.

De Leemkuul
De 18 woningen van project de Leemkuul zijn inmiddels opgeleverd. Over de realisatie van de ontmoetingsruimte vinden in het 1e halfjaar van 2019 nadere gesprekken plaats met de ontwikkelaar.

De Driesprong
Begin 2018 is een koop- en realisatieovereenkomst getekend met Uwoon. Het terrein is inmiddels bouwrijp gemaakt. In maart 2019 worden de 24 sociale huurwoningen van Uwoon opgeleverd. Daarna volgen de resterende 47 koopwoningen.

Groevenbeek Noord fase 2
Vanwege capaciteitsgebrek i.v.m. het moeilijk ingevuld krijgen van RO-vacatures is de planontwikkeling in 2018 nog niet ter hand genomen.

Herontwikkeling Veldwijk

Op 1 februari 2018 is de structuurvisie Landgoed Veldwijk en de Hooge Riet vastgesteld. Tegelijkertijd is per motie een besluit genomen over het instellen van een Themacommissie Veldwijk. Na de verkiezingen van maart 2018 is deze Themacommissie eind juni 2018 van start gegaan. Op 30 oktober 2018 heeft het college een project initiatiedocument vastgesteld voor het deelgebied "De Hooge Riet. Ook is eind december 2018 de uitgangspuntennotitie de Hooge Riet door het college vastgesteld, dat de randvoorwaarden biedt aan Heijmans voor de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig plan voor de Hooge Riet. Eind 2018 heeft GGZ-Centraal met Heijmans een definitieve koopovereenkomst gesloten voor De Hooge Riet. Samen met GGZ-Centraal zijn daarnaast verkennende onderzoeken gedaan naar de ontwikkeling van het Landgoed Veldwijk.

Kerklaan-Postlaantje
De ontwikkelaar is in 2018 gestart met de voor de bouw benodigde voorbereidende handelingen, waaronder de sloop van voormalig schoolgebouw De Wegwijzer. Vanwege nog lopende juridische procedures heeft de bouw nog niet kunnen starten. Het project loopt hierdoor verdere vertraging op.

CPO Kozakkenkamp
De realisatie van het plan heeft in 2018 verder vorm gekregen. Inmiddels zijn de woningen opgeleverd. In het eerste halfjaar van 2019 vindt ook de inrichting van het omliggende terrein plaats.

Woningbouw Garderenseweg 82-88
De realisatie van dit project is gestart. Oplevering van de woningen wordt verwacht medio 2019.

Oranjepark (Dillenburg/Rehoboth)
Na vaststelling van het Masterplan in 2017 zijn de plannen van de zorggroep verder uitgewerkt in een beeldkwaliteitsplan en een parkontwerp. Er is nog een aantal verbeteringen doorgevoerd. Zo blijft het aanwezige bosje behouden en zijn bebouwingsvlakken aangepast om de meeste waardevolle bomen te kunnen behouden. De bouw van het zorggebouw van de Zorggroep Noord West Veluwe is in najaar 2018 gestart en wordt eind 2019 opgeleverd. Het ontwerpbestemmingsplan is in voorbereiding. Dit word begin 2019 in procedure gebracht.

Functieverandering

Wat willen we bereiken

Doel
Het stimuleren van functieverandering in het buitengebied naar werken boven wonen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college evalueert de structuurvisie functieverandering. Het college werkt mogelijkheden uit waar clustering van woningbouw plaats kan vinden in Horst en Telgt. Dit onderwerp krijgt een plek in de gebiedsuitwerking Horst en Telgt."

Wat gaan we daarvoor doen

Op basis van de nog te actualiseren structuurvisie functieverandering (2e helft 2017), wordt in 2018 getoetst aan het nieuwe functieveranderingsbeleid. Tevens krijgt het nieuwe functieveranderingsbeleid een plek in de gebiedsuitwerking Horst en Telgt. De uitwerkingsmaatregelen binnen de gebiedsuitwerking kunnen in 2018 ter hand worden genomen.

Wat hebben we gedaan

In 2018 heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden met belanghebbenden over de herijking van het functieveranderingsbeleid. Op basis hiervan zijn er uitgangspunten geformuleerd die nog verwerkt moeten worden in het uiteindelijke document. I.v.m capaciteitsgebrek bij het taakveld RO heeft de herijking in het najaar stil gelegen. Inmiddels is dit weer opgepakt in zal in de eerste helft van 2019 de herijking aan het college voorgelegd worden.

Gebiedsuitwerking Horst en Telgt

Wat willen we bereiken

Doel
Het versterken van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van het buitengebied.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college wil in 2015 de koers bepalen met betrekking tot de fysieke en sociale inrichting van het buitengebied Horst en Telgt. Dat gebeurt op basis van de bestaande beleidskaders, waaronder met name de huidige Structuurvisie 2025 en het Landschapsontwikkelingsplan. In de uitwerking wordt ook aangegeven hoe en waar clustering van woningbouw in het gebied Horst en Telgt wordt vormgegeven om de gevolgen van functieverandering in het buitengebied een plaats te geven. Bij het opstellen van de uitwerking worden de bewoners in het gebied betrokken."

Wat gaan we daarvoor doen

Op 21 april 2016 is het Buurtplan Horst & Telgt als structuurvisie vastgesteld door de raad. Eind 2016 is een gebiedscoördinator aangesteld en begin 2017 is het gebiedsteam Horst en Telgt ingesteld, later Buurtteam Horst & Telgt genoemd. De gebiedscoördinator maakt deel uit van het gebiedsteam, evenals een afvaardiging van het bestuur van Buurtvereniging Horst & Telgt en de gemeentelijke coördinator van het buurtplan. Het gebiedsteam draagt in 2017 en 2018 zorg voor het verder uitbouwen van de samenwerking en geeft uitvoering aan de bestaande programma's. Hierbij bestaat er een nauwe samenhang met de structuurvisie functieverandering, die in de 2e helft van 2017 geactualiseerd wordt. Het nieuwe functieveranderingsbeleid zal in 2018 een plek krijgen in het uitvoeringsprogramma van het Buurtplan Horst & Telgt. Het uitvoeringsprogramma wordt in 2017 en daarna ter hand genomen.

Wat hebben we gedaan

In 2018 zijn de gebiedscoördinator en ambtelijke vertegenwoordiging elke maand bij het overleg met de buurtvereniging (gebiedsteam) geweest en betrokken geweest bij de diverse werkgroepen (landschap, toerisme, wonen, duurzaamheid en verkeer). Door een combinatie van capaciteitsgebrek bij het vakgebied RO en het aantal projecten die plaatsvinden in het gebied Horst en Telgt heeft de evaluatie buurtplan vertraging opgelopen. Eind 2018 is de evaluatie van het Buurtplan weer opgepakt. In het gebiedsteam wordt de stand van zaken met betrekking tot de diverse werkgroepen en andere ontwikkelingen in het gebied (maatwerkwoningen, fietspad etc) besproken. De buurtvereniging Horst en Telgt is nauw betrokken geweest bij de herijking van het functieveranderingsbeleid.

In 2018 is het CPO project Vogelvlucht geïnitieerd, dat heeft geleid tot een motie vanuit de raad. Dit initiatief raakt ook de Haspelstrook. In het eerste kwartaal van 2019 heeft ons college een principebesluit genomen ter uitvoering van de motie. Medewerking verlenen aan het plan omvat tevens het afwijken van de vastgestelde Structuurvisie Functieverandering. Uw raad is hierover per raadsbrief geïnformeerd.

Bestemmingsplannen

Wat willen we bereiken

Doel
Actuele bestemmingsplannen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college voltooit de actualisatieopgave door de bestemmingsplannen De Driehoek, Het Tonselse Veld en Speuld / Agrarische Enclave (is vastgesteld) vast te laten stellen. Het bestemmingsplan Speuld maakt woningbouw mogelijk in Speuld."

Wat gaan we daarvoor doen

Actualisatieopgave
Bestemmingsplan Tonselse Veld is vastgesteld in 2016, met uitzondering van een strook aan de Haspel. De Raad van State heeft intussen uitspraak gedaan, waarmee dit bestemmingsplan grotendeels onherroepelijk is geworden. Op een aantal onderdelen moet het bestemmingsplan echter gerepareerd worden als gevolg van de uitspraak. Voor een viertal concrete onderdelen zal dit, in opdracht van de Raad van State, nog in 2017 moeten gebeuren. Reparatie van het meer complexe deel (de bedrijven in het hart van het gebied) zal meer tijd nodig hebben en is voorzien voor 2018. Zodra dit complexe deel, het bestemmingsplan voor de strook aan de Haspel, het bestemmingsplan De Driehoek (vast te stellen in 2017) én het bestemmingsplan voor de Boskamer onherroepelijk zijn vastgesteld, is de in 2008 gestarte actualisatieopgave van alle (verouderde) bestemmingsplannen voltooid. Dit is wel afhankelijk van de medewerking van grondeigenaren en de doorlooptijd van eventuele juridische procedures.

Wet Ruimtelijke Ordening
Sinds de inwerkingtreding van de Wet Ruimtelijke Ordening op 1 juli 2008 zijn gemeenten verplicht om bestemmingsplannen en beheersverordeningen binnen een periode van tien jaar na vaststelling opnieuw vast te stellen. De minister stelt voor deze actualiseringsplicht vooruitlopend op de Omgevingswet te laten vervallen als voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. Op basis van het wetsvoorstel hoeft Ermelo naar verwachting geen nieuwe actualisatieronde op te starten. Dit is echter afhankelijk van of en zo ja, wanneer de voorgestelde wet in werking treedt. Wel zullen dan alle bestemmingsplannen digitaal ontsloten moeten worden (Buitengebied Midden-West, Het Trefpunt en Ermelo-West). Er zijn geen inhoudelijke redenen aanwezig om een nieuwe actualisatieronde te starten, mede gezien de komst van de Omgevingswet, waarin onder andere is bepaald dat gemeente 1 gebiedsdekkend omgevingsplan moet vaststellen.

Omgevingswet
In het kader van de Omgevingswet moeten gemeenten hun bestemmingsplannen, beheersverordeningen en lokale verordeningen over de fysieke leefomgeving samenvoegen tot en ombouwen naar één consistent en gebiedsdekkend omgevingsplan. Direct na inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft elke gemeente van rechtswege een omgevingsplan. Naar verwachting krijgen gemeenten vervolgens een periode van tien jaar om een volwaardig omgevingsplan op te stellen. In deze overgangsfase moeten gemeenten het ruimtelijke regime per locatie ombouwen naar regels die voldoen aan de eisen van de Omgevingswet en uitvoeringsregelgeving en moeten gemeentelijke verordeningen over de fysieke leefomgeving in het omgevingsplan worden geïntegreerd.

Wat hebben we gedaan

- Voor een actueel bestemmingsplan voor het gebied de Haspel zijn er gesprekken geweest met de stakeholders. Daarnaast is er gestart met een juridische analyse van de vigerende situatie om de kaders te bepalen van de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden. Deze stappen worden verder uitgewerkt om in 2019 tot een haalbaarheidsonderzoek voor de Haspel te komen.
- In 2018 is het bestemmingsplan De Driehoek afgerond en vastgesteld in de gemeenteraad.
- De in de Wro opgenomen wettelijke verplichting tot actualisering van bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar is opgeschort/vervallen in aanloop naar invoering van de Omgevingswet. Voor de plandelen van bestemmingplan Tonselse Veld, Haspelstrook en Boskamer dient echter nog wel in een actualisatie te worden voorzien. Hieraan wordt in 2019 een vervolg gegeven.

Werkwijze ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken

Doel
Nieuwe inhoud en nieuw proces ruimtelijke ordening, flexibel waar mogelijk en regulerend waar nodig.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college wil meer helderheid voor de burger, het bestuur en de ambtelijke organisatie met betrekking tot de lokale regelgeving inzake bestaande functies en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en bouwaanvragen. Het college stelt een nieuwe werkwijze in, anticiperend op de nieuwe Omgevingswet dat uitgaat van “Eenvoudig Beter”.

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 zal (verder) uitvoering worden gegeven aan een plan van aanpak voor implementatie van de Omgevingswet. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer de omgevingswet precies in werking treedt (laatst genoemde exacte datum was 1 juli 2019). Het blijft nodig om ons op de nieuwe werkwijze voor te bereiden. Aan de hand van het recent door de VNG uitgebracht financieel model bepalen wij de implementatie kosten. Deze kosten hangen onder andere samen met welke ambitie de Omgevingswet in Ermelo wordt geïmplementeerd en gaan over de invoering-, exploitatie- en frictiekosten die aanwijsbaar worden veroorzaakt door de Omgevingswet. In de gemeentelijke begroting is nog niet voorzien in deze kosten. Voorshands ramen wij de kosten op PM, echter de verwachting is dat hier substantiële kosten uit zullen voortvloeien.

Wat hebben we gedaan

In 2018 hebben we aan de hand van het ambitiemodel van de VNG verkend welke ambitie met betrekking tot de implementatie van de Omgevingswet past bij de gemeente Ermelo. Hieruit is gebleken dat gemeente Ermelo een onderscheidende ambitie wil aanhouden (gericht op het aanpassen van het bestaande, met daarbij een externe focus). Wel werd benadrukt dat de gemeente op de langere termijn moet doorontwikkelen naar een Vernieuwende ambitie (de uitdaging aangaan om Omgevingswet maximaal en optimaal te gebruiken). In lijn met de Visie netwerkgemeente Ermelo zal de veranderstrategie in ieder geval een externe focus hebben.

Eind 2018 zijn we begonnen met een concept plan van aanpak Omgevingswet. Deze wordt in het voorjaar van 2019 voorgelegd aan de raad. Begin 2019 beginnen we met de voorbereidingen voor het opstellen van een Omgevingsvisie. Later in 2019 wordt vervolgens gestart met de voorbereidingen voor het gemeentelijke Omgevingsplan. Hiermee anticiperen we op de nieuwe Omgevingswet en kunnen we concreet aan de slag met de veranderopgave. Bij het opstellen van zowel de omgevingsvisie en het omgevingsplan zoeken we afstemming met onze ketenpartners, buurgemeenten, Meerinzicht en andere stakeholders.

Daarnaast is er in 2018 in samenwerking met Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht gesproken over het DSO (digitaal stelsel Omgevingswet), gesproken over de harmonisatie van software (op het gebied van RO en vergunningverlening) en hoe dit toekomstbestendig in te richten.

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019-2022 zijn de implementatiekosten en exploitatielasten als gevolg van de Omgevingswet voorzien als pijplijnonderwerp en als zodanig vertaald in de budgettaire positie.
Bij nieuwe visies/projecten (o.a. omgevingsvisie herontwikkeling recreatiecluster Horst) wordt er geanticipeerd op de Omgevingswet.

Welstand

Wat willen we bereiken

Doel
Nieuw welstandsbeleid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college bereidt aan de hand van door de raad vastgestelde kaders nieuw welstandsbeleid voor."

Wat gaan we daarvoor doen

Dit speerpunt is afgerond.

Wat hebben we gedaan

Beter Ermelo: centrum

Wat willen we bereiken

Doel
Een aantrekkelijk en goed functionerend centrum.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college voert met kracht het plan van aanpak Centrumontwikkeling Ermelo uit. In het kader van het Regiocontract heeft het college de toegekende provinciale middelen van € 500.000,00 ontvangen."

Wat gaan we daarvoor doen

Aanpak Centrumontwikkeling Ermelo: dit speerpunt is zo goed als afgerond. Het plateau Stationsstraat/Kerklaan dient nog te worden aangepast.
Markt 2.0: In 2018 start realisatie vastgoed en herinrichting openbaar gebied incl. parkeren op basis van het vastgestelde bestemmingsplan Burg. Langmanstraat e.o.

Wat hebben we gedaan

Centrum: Het centrum (Stationsstraat, Enk en Pauwenplein) is heringericht en geoptimaliseerd. In vervolg op de grootschalige herinrichting voor 2018, zijn in 2018 de laatste werkzaamheden afgerond.
Markt 2.0: Eind 2018 was er nog geen uitspraak gedaan door de Raad van State ten aanzien van het bestemmingsplan. Het project heeft hierdoor vertraging opgelopen.

Centrumparkeren

Wat willen we bereiken

Doel
Voldoende parkeergelegenheid voor auto's in het centrum van Ermelo.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college actualiseert de parkeerbehoefte in het centrum Ermelo. Vervolgens wordt het bestaande beleid opnieuw tegen het licht gehouden. Op basis van de actuele parkeerbehoefte worden gereserveerde middelen ingezet."

Wat gaan we daarvoor doen

Er wordt in 2017 nog uitvoering gegeven aan de uitbreiding van de blauwe zone en het parkeerverwijssysteem. Voor 2018 is het speerpunt afgerond.

Wat hebben we gedaan

In december 2018 heeft het college besloten om de feitelijke aanpassing van de blauwe zone door te voeren nadat de verbouwing van het gemeentehuis en/of aanpassing van de markt is afgerond.

Begraafplaatsen

Wat willen we bereiken

Doel
Een begraafplaats met voldoende capaciteit voor de toekomst die doelmatig geëxploiteerd wordt.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"De gemeente heeft op 6 december 2012 de visie begraafplaats vastgesteld. Het college bereidt de uitvoeringsprojecten en de vaststelling van de daarbij behorende nieuwe tarieven voor. Voor de tarieven is kostendekkendheid uitgangspunt op basis van een doelmatige exploitatie van de

begraafplaats. Het college ziet af van het onderzoek naar natuurbegraven in het aangrenzende Natura 2000-gebied.

Wat gaan we daarvoor doen

Het oorspronkelijke speerpunt is afgerond. In 2018 wordt de exploitatie van de begraafplaats geëvalueerd.

Wat hebben we gedaan

In 2018 is de exploitatie van de begraafplaats geëvalueerd. Hierover is op 30 mei 2018 besloten inzake de uitgangspunten voor de tariefstructuur, die de basis vormen voor de daadwerkelijke tariefstelling in de komende jaren. Essentieel onderdeel hiervan is dat de kosten voor de instandhouding van de begraafplaats als gedenkpark voor de tariefberekening zijn gefixeerd op € 200.000,00. Het meerdere van de instandhoudingkosten blijft hierdoor voor rekening van de algemene dienst en dient daarmee in feite te worden gerekend tot de kosten voor beheer van openbaar groen.

Programma Duurzaamheid

Wat willen we bereiken

Doel
Ermelo is een energieneutrale gemeente in 2030 en een klimaatneutrale gemeente in 2035.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het Programma Duurzaamheid 2016-2020 wordt ontwikkeld als opvolger van het KlimaatUitvoeringsProgramma 2010-2014. In het nieuwe programma worden onder andere stimuleringsmaatregelen voor groene innovatie geïntroduceerd. Communicatie wordt als beleidsinstrument ingezet om preventiedoelen te bereiken. Wij houden vooralsnog rekening met € 65.000,00 per jaar voor een periode van vijf jaar. Het college ondersteunt in ieder geval in 2014, 2015 en 2016 het IGEV. De duurzaamheidslening wordt ingevoerd in de vorm van een revolverend fonds."

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de jaarschijf 2018 van het programmaplan Duurzaamheid voor de speerpunten Inwonersparticipatie, Samenwerking Bedrijven en Maatschappelijke Instellingen, projecten Voorbeeldrol gemeente, Uitvoeringsplan communicatie, Meten en Monitoren, Projecten Grootschalige duurzame Opwek en projecten Duurzame Mobiliteit.
- Aan de hand van het monitoringsprogramma worden de jaren 2016 en 2017 in de voortgangsrapportage programma duurzaamheid 2016-2020 verwerkt.
- Evaluatie van het huidige programma Duurzaamheid en voorstel voor vervolg programma voor de jaren 2019 e.v. geschiedt in het eerste kwartaal i.v.m. te reserveren middelen voor 2018 e.v. jaren in de kadernota.

Wat hebben we gedaan

- Begin 2018 is een tussenevaluatie van het programma duurzaamheid uitgevoerd, met als belangrijkste aanbevelingen meer focus aan te brengen in de activiteiten om een trendbreuk in energiebesparing en opwekking te realiseren. Als topprioriteiten zijn de warmtetransitie, verduurzaming bedrijfsleven, grootschalige opwek en communicatie benoemd.
- In het kader van de warmtetransitie is in een eerste Wijk van de Toekomst het proces gestart om samen met bewoners, Uwoon en de netbeheerder, te komen tot een wijkwarmteplan. Een projectgroep (professionals) en een werkgroep (bewoners) is in 2018 gestart. Oplevering van het wijkwarmteplan wordt verwacht voor de zomer 2019.
- Het bedrijfsleven is ondersteund in het realiseren van zonne-energie op bedrijfsdaken en het aanvragen van subsidie. Tevens zijn individuele bedrijven ondersteund door IGEV om hun processen en huisvesting te verduurzamen. We werken zo veel mogelijk sectoraal: voor de detailhandel en horeca worden aparte energiescans aangeboden via Veluwe Duurzaam, voor het MKB/grotere bedrijven door Energieke Regio en door business developpers van IGEV.
- Een eerste zonneveld-initiatief is succesvol begeleid naar behandeling in commissie (december 2018) en raad (januari 2019). Verder is regionaal een project voorbereid voor grootschalige opwek (wind en zon), dat in 2019 opgestart zal worden.
- Richting inwoners is onder andere het duurzaamheidsloket voortgezet, is een collectieve inkoopactie van zonnepanelen gestart en is via diverse kanalen gecommuniceerd om de bewustwording te vergroten.

Waterbeleid

Wat willen we bereiken

Doel
Doelmatig beheer van de waterhuishouding in Ermelo.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"In samenwerking met onze buurgemeenten Putten en Harderwijk en het Waterschap wordt een Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP) opgesteld met betrekking tot hemelwater, grondwater en afvalwater (deze vervangt het huidige Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)). Het college voert het BasisRioleringsPlan (BRP) eerste fase uit. Dat betekent dat het college overgaat tot het realiseren van bergingsvoorzieningen om wateroverlast tegen te gaan. Het college evalueert het BRP eerste fase. Op basis daarvan bekijkt het college of er een tweede fase BRP wordt vastgesteld."

Wat gaan we daarvoor doen

De rioolwaterbergingsopgave wordt nader uitgewerkt qua locatie en benodigde middelen. Het onderzoeken van goede locaties voor de waterbergingsopgave is nodig omdat bij de beoogde locaties van De Driehoek en Kerkdennen sprake is van beperkingen met betrekking tot plaats (rijksarcheologisch monument (Kerkdennen), omvang (De Driehoek) en voorwaarden door derden (milieuvoorwaarden, kruispunt spoorbaan (De Driehoek en Kerkdennen) en gasleiding (De Driehoek). Het is noodzakelijk de riooltechnisch juiste locatie te vinden voor het aanleggen van de opgedragen bergingsvoorziening.

Wat hebben we gedaan

Beide beoogde locaties, zowel in het plangebied De Driehoek als in de omgeving van Kerkdennen, blijken bij nader gedetailleerd onderzoek niet de meest geschikte locaties te zijn om extra waterbergingscapaciteit te realiseren. Dit geldt zowel rioleringtechnisch alsook het feit dat deze technisch sub-optimale oplossingen slechts tegen zeer hoge (onevenredige) kosten zijn te realiseren. De ligging in de directe nabijheid van het spoorwegtracé en de noodzaak om bij keuze voor die locaties dit spoortracé te moeten kruisen spelen hierbij een grote rol. Ondanks dat er inmiddels meerdere mogelijke zijn locaties onderzocht, is de juiste locatie die voor alle aspecten voldoet nog niet gevonden. Gezien de investeringen die hiermee zijn gemoeid, alsmede de gevolgen bij een niet-juiste keuze, is hier extra zorgvuldigheid geboden. Oplossing van de onderhavige problematiek vergt in 2019 derhalve onverminderd de aandacht.

Afvalbeleid

Wat willen we bereiken

Doel
Afvalinzameling- en afvoer.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het afvalbeleid zet in op afvalpreventie, afvalscheiding en hergebruik."

Wat gaan we daarvoor doen

- Evaluatie en (evt.) vervolg op de pilot om groente en fruit (= keukenafval) apart in te zamelen en te verwerken om zo geld, grondstoffen en milieu te sparen.
- In samenwerking met de Vereniging Oud Papier Aktie Ermelo een betere scheiding en meer oud papier uit het restafval te halen.
- Een regionale afvalcampagne om het scheiden van afval te bevorderen.
- Een evaluatie van het Pilotproject Schoon Belonen houden.
- Het (voorbereiden van het) vervangen van afvalcontainers.
- Het (voorbereiden van het) vervangen van verzamelcontainers voor gft- en restafval.

Het afvalbeleid maakt onderdeel uit van het nieuwe programma Duurzaamheid 2016-2020, dat in juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Wat hebben we gedaan

- De evaluatie van de pilot om groente en fruit (=Keukenafval) apart in te zamelen en te verwerken om zo geld, grondstoffen en milieu te sparen is afgerond.
- In samenwerking met de Vereniging Oud Papier Aktie Ermelo wordt uitvoering gegeven aan afspraken om een betere scheiding te realiseren en meer oud papier uit het restafval te halen.
- Een regionale afvalcampagne om het scheiden van afval te bevorderen loopt.
- Het pilotproject Schoon Belonen is geëvalueerd. Op basis van de behaalde positieve resultaten wordt het project Schoon Belonen voortgezet.
- De voorbereiden van het vervangen van afvalcontainers loopt. De vervanging is mede gekoppeld aan de lopende aanbesteding van inzameling van het huisvuil, die naar verwachting in 2019 wordt afgerond.
- Het (voorbereiden van het) vervangen van verzamelcontainers voor gft- en restafval moet nog worden gestart.

Projecten GVVP

Wat willen we bereiken

Doel
Het geactualiseerde GVVP (Gemeentelijk Verkeers en Vervoers Plan) bestaat uit een afgewogen samenstel van projecten die Ermelo de komende jaren verkeersveiliger, beter bereikbaar en leefbaarder maken.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college heeft het uitvoeringsprogramma GVVP herijkt. De basis daarvoor is geweest het beleidsdeel uit het vastgestelde GVVP uit november 2013. Bij de wijze van uitvoering stelt het college een veilige en sobere aanpak voor. Het college wil bij de uitwerking de bewoners betrekken. Het college wil op korte termijn, maar zorgvuldig, besluiten over de wijze van uitvoering van de Prins Hendriklaan, Maximalaan en Jacob Catslaan."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 zal het huidige GVVP worden geactualiseerd. Uitvoering van de projecten Prins Hendriklaan, Julianalaan en Jacob Catslaan zijn voorzien in 2018, maar afhankelijk van juridische procedures. Uitbreiding van parkeervoorziening op een aantal probleemlocaties in de wijk worden in 2018 uitgevoerd.

Wat hebben we gedaan

Het college heeft besloten om zowel de Jacob Catslaan als de Julianalaan als een 30km/u zone te houden. De Raad van State moet nog uitspraak doen over de openstelling van de Prins Hendriklaan, de uitspraak is meerdere keren uitgesteld.

Westflank

Wat willen we bereiken

Doel
Het aanpassen van de wegenstructuur aan de Westflank van Ermelo (Oude Nijkerkerweg / Arendlaan / Volenbeekweg).

Inhoud (Volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college bereidt de besluitvorming over de wijze van uitvoering van het tracé Westflank voor. Uitgangspunten daarbij zijn veiligheid, soberheid en doelmatigheid. Het college gaat er vanuit dat vrij liggende fietspaden haalbaar zijn."

Wat gaan we daarvoor doen

In december 2016 is het bestemmingsplan voor het Westflanktracé vastgesteld en onherroepelijk geworden. Nog in 2017 zal met de uitvoering een aanvang worden genomen waarna het project in 2018 gereed zal zijn.

Wat hebben we gedaan

In de eerste helft van 2018 is het vernieuwde tracé gerealiseerd, waar dit in juli 2018 weer is opengesteld voor het verkeer. De laatste werkzaamheden ten aanzien van groen worden in het voorjaar 2019 uitgevoerd waarna de oplevering zal plaatsvinden.

Stationsomgeving

Wat willen we bereiken

Doel
Veiligheid en doorstroming Stationsomgeving verbeteren.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Met dit project zet het college in op de verbetering van de veiligheid en toegankelijkheid van de Stationsomgeving."

Wat gaan we daarvoor doen

Realisatie van aanpassing spoorwegovergang Stationsstraat vindt in 2018 plaats, afhankelijk van een af te sluiten overeenkomst met GGZ Centraal en Prorail.

Wat hebben we gedaan

- In 2018 is in samenspraak met PWT de geleidelijn vanaf het station doorgetrokken richting de bushalte.
- De taxistandplaats / Kiss&Ride is qua vormgeving aangepast. Auto's en taxi's rijden nu niet meer over het voetgangersgedeelte en de zebra-oversteekplaats voor het stationsplein.
- Als laatste is er een opschoonactie uitgevoerd en zijn vele borden bij het station verwijderd of verplaatst.

Verkeersveilige oplossing bij Margrietschool en Groene Kruispunt

Wat willen we bereiken

Doel
Verbeteren verkeersveiligheid en bereikbaarheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Gelet op de specifieke situaties, school en bereikbaarheid bedrijventerrein Kerkdennen, is het wenselijk op beide locaties maatregelen te treffen die ten goede komen aan de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid. Het college zet bij het realiseren van de plannen in op uitvoering binnen bestaande bestemmingsplangrenzen."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2016 is de rotonde Margrietschool afgerond. Aanpassing Groene Kruispunt wordt in 2018 uitgevoerd aan de hand van het vast te stellen bestemmingsplan en de eigendomssituatie.

Wat hebben we gedaan

Kruispunt Hamburgerweg/Dirk Staalweg (groen kruispunt): in 2018 zijn de werkzaamheden van het herinrichten van het kruispunt (voorrangspleintje) afgerond.

Goede fietsvoorzieningen

Wat willen we bereiken

Doel
Goede fietsvoorzieningen in Ermelo.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college zet in op goede fietsvoorzieningen door fietsparkeren in het centrum mogelijk te maken en logische fietsroutes te markeren of fietsontsluitingen te realiseren vanuit de (nieuwe) woonwijken. In het kader van het project stationsomgeving wordt eveneens fietsparkeren gerealiseerd. De realisatie van fietsvoorzieningen in het centrum maakt onderdeel uit van het deelproject 3.6 (fietsparkeren centrum) van het plan van aanpak centrumontwikkeling. De realisatie van een fietspad in Speuld maakt onderdeel uit van het GVVP. Het college heeft aandacht voor het behouden van de huidige kwaliteit van de fietspaden en zal waar nodig prioriteiten stellen met betrekking tot onderhoudswerkzaamheden."

Wat gaan we daarvoor doen

- In 2018 gaan we de aanleg van de fietsvoorziening langs de Schaapsdijk en de Zeeweg realiseren.
- In 2018 worden de planologische procedures gevoerd voor het fietspad door Speuld inclusief de grondaankopen.
- Fietsvoorziening vanuit nieuwbouw Groevenbeek naar centrum:
  Onderzocht wordt of dit kan worden gerealiseerd via bestaande woonstraten waarbij niet zozeer wordt gedacht aan een civieltechnisch plan maar meer aan het visualiseren van een route door middel van het aanbrengen van accenten in of op het wegmeubilair. Na uitvoering zal onderzocht worden of dit systeem/idee op grotere schaal in Ermelo kan worden toegepast.

Wat hebben we gedaan

Na verder onderzoek en beraad met de bewoners wordt afgezien van een enkelvoudig tweezijdig fietspad door Speuld. Ruimte, technische moeilijkheden en kaalkap staan een juiste inpassing in de weg. Met de bewoners is gezocht naar een goed alternatief. Op dit moment worden de gekozen scenario's 30 km/uur in de kom en 60 km/uur met fietsstroken buiten de kom uitgewerkt.

Het project Zeeweg/Schaapsdijk heeft te maken met vertraging. Er kan onvoldoende grond aangekocht worden om het gewenste resultaat te bereiken. Met de buurtvereniging wordt gezocht naar een oplossing.

De fietsvoorziening Groevenbeek is naar achteren geschoven in prioriteit.

Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken

Doel
Verbetering van het openbaar vervoer.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college brengt bij de voorbereidingen rondom de basismobiliteit de wens in van de

verbeterde ontsluiting van het buitengebied, de zorginstellingen en het station. Het college zet in op synergie van doelgroepenvervoer om mogelijke bezuinigingen te realiseren."

Wat gaan we daarvoor doen

Dit speerpunt is afgerond.

Wat hebben we gedaan

n.v.t.

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken

Doel
Sober en doelmatig onderhoudsniveau openbare ruimte.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"De bezuiniging van 20% op de budgetten groot onderhoud wegen, onderhoud openbare ruimte, onderhoud groen, openbare verlichting en speelvoorzieningen wordt bij voorkeur ingevuld door middel van innovatieve (beleids)maatregelen. Dit leidt tot een nieuw onderhoudsplan openbare ruimte."

Wat gaan we daarvoor doen

- In 2018 worden de effecten van de bezuinigingen zichtbaar en inzichtelijk gemaakt op basis van de monitoring die in 2017 plaatsvindt (wettelijke inspecties);
- In 2018 wordt uitvoering gegeven aan het MeerjarenUitvoeringsProgramma 2017-2019;
- Het vertalen van de uitgangspunten van de groenvisie naar Beheeractiviteiten en beheerplannen;
- Het vervangen van de armaturen op basis van de uitkomsten van de pilot van 2017;
- Het toepassen van innovatieve beheer- en onderhoudsmaatregelen die bijdragen aan het verduurzamen van het beheer van de openbare ruimte.

Wat hebben we gedaan

- Het effect van de bezuinigingen is onder meer te zien in de kwaliteit van de wegmarkeringen. Ook de gevolgen van het onderhoudsniveau C zijn steeds zichtbaarder geworden in 2017. Dit voldoet niet aan de wettelijke zorgplicht van de gemeente. In 2017 zijn maatregelen voorgesteld voor het verbeteren van de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte (Besluit raad 1 februari 2018).
- De groenvisie is conform de uitgangspunten van de Omgevingswet uitgewerkt en vastgesteld. Het MeerjarenUitvoeringsProgramma is ten dele gerealiseerd.
- In de tweede helft van 2018 is gewerkt aan actualisatie van de beheerplannen. Vaststelling volgt naar verwachting in het 1e halfjaar van 2019.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2016	7,5	7,2	ABF - Systeem Woningvoorraad
Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2017	149	174	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
Hernieuwbare elektriciteit	%	2017	4,7	13,2	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

bron: waarstaatjegemeente.nl (18 februari 2019)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Ruimte & Infrastructuur zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- RNV;
- ODNV.

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Ruimte en Infrastructuur	lasten	13.738.000	2.403.000	16.141.000	16.914.616	-773.616
	baten	-7.279.000	-1.044.000	-8.323.000	-10.395.815	2.072.815
Saldo		6.459.000	1.359.000	7.818.000	6.518.801	1.299.199

Investeringen		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Ruimte en Infrastructuur	lasten	7.047.000	-3.290.000	3.757.000	2.744.108	1.012.892
	baten	-185.000	-510.000	-695.000	-432.919	-262.081
Saldo		6.862.000	-3.800.000	3.062.000	2.311.189	750.811

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:

Investeringsplan Programma Ruimte en Infrastructuur

Programma Samenleven

Algemeen

Raadscommissie
Commissie Samenleving en Maatschappij

Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein

Wat willen we bereiken

Doel
De verantwoorde uitvoering van de nieuwe gemeentelijke taken in het sociale domein (Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet) gaat gepaard met een transformatie-opdracht van de ondersteuning in het sociale domein van inwoners. Om uiteindelijk de ondersteuning aan burgers integraal en op maat te realiseren en de langdurige landelijke trend van stijging van kosten voor zorg en ondersteuning te doorbreken.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college implementeert haar nieuwe taken door middel van vastgestelde beleidsplannen per beleidsveld en het overkoepelend programma Sociaal Domein. Het programma draagt bij aan vier doelen, te weten:

- Burger aan het Roer;
- Meer lokale ondersteuning;
- Ondersteuning integraler;
- Gemeente in Regie."

Aan deze doelen worden inspanningen gekoppeld, die bij de implementatie van de nieuwe taken bijdragen aan het gewenste maatschappelijke effect. De projecten in het Jaarplan 2016 worden uitgevoerd en daarmee wordt het programma afgerond in 2017.

Wat gaan we daarvoor doen

Op 1 januari 2018 is de uitvoering Sociaal Domein ondergebracht in Meerinzicht. Het voornemen is om in aansluiting op de evaluatie Sociaal Domein (jeugd, participatie, wmo), welke in 2017 wordt uitgevoerd, een integraal beleidsplan Sociaal Domein voor te leggen aan de gemeenteraad.

Wat hebben we gedaan

Per 1 januari is Meerinzicht Domein Sociaal van start gegaan. De inwoners hebben geen last gehad van de opstartfase, de continuïteit van de dienstverlening is gewaarborgd gebleven. Het eerste halfjaar was vooral een omschakelmoment voor het personeel, wat overgekomen was van de Sociale Dienst Veluwerand, bedrijfsbureau Jeugd, Wmo-loket en de voormalige Regio Noord Veluwe, maar heeft inmiddels zijn weg gevonden. Het optimaliseren van de bedrijfsprocessen is een continue proces, ter verbetering van Meerinzicht Domein Sociaal. Meerinzicht Bedrijfsvoering fungeert hierbij als de backoffice van Meerinzicht Domein Sociaal. De inrichting van de frontoffice applicaties is nog in ontwikkeling. Een goede inrichting van de frontoffice applicaties verbetert de dienstverlening richting de inwoners en heeft daarmee ook een verbeterslag gemaakt. Het oppakken van de hulpvraag van de inwoner met een brede blik mondt uit in een gerichtere aanpak en betere ondersteuning.

Implementatie en Borging Jeugdwet

Wat willen we bereiken

Doel
De verantwoorde uitvoering en doorontwikkeling van de gemeentelijke taak binnen de Jeugdwet.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college geeft vanaf 1 januari 2015 uitvoering aan haar nieuwe taken binnen de Jeugdwet. Dit betreft de volgende onderdelen:

1 Basisondersteuning Jeugdhulp (Centrum voor Jeugd en Gezin, inclusief Jeugdgezondheidszorg).
2 Specialistische ondersteuning Jeugdhulp:
- Jeugd LVB;
- Jeugd GGZ;
- Jeugd en opvoedhulp;
- Dyslexiezorg;
- Veilig Thuis;
- Jeugdbescherming en -reclassering.

3 Landelijke specialistische ondersteuning Jeugdhulp:
- Specialistische LVB;
- Pleegzorg;
- 24-uursverblijf;
- Jeugdzorg Plus;
- Specialistische GGZ."

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

Op 1 januari 2018 zijn er nieuwe langdurige contracten jeugdhulp afgesloten voor alle jeugdhulp samen met de gemeenten Elburg, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde (Zeewolde enkel voor ambulante hulp). Deze contracten ondersteunen de transformatie van de jeugdzorg. In 2018 wordt uitvoering gegeven aan de ontwikkelagenda die is opgesteld tijdens het in 2017 doorlopen regionale inkooptraject.

Wat hebben we gedaan

Sinds 1/1/2018 is Ermelo als gastheergemeente verantwoordelijk voor het Bedrijfsbureau Jeugd. Binnen het Bedrijfsbureau wordt de backoffice voor de Jeugdwet uitgevoerd voor de 7 Noord Veluwse gemeenten en de gemeente Zeewolde. De uitvoering is ondergebracht bij Meerinzicht. Vanaf de start is gewerkt aan de verbetering van de bedrijfsvoering in brede zin. Onder andere is daarbij gewerkt aan de voorbereiding van het Dashboard Jeugdhulp, om een betere grip en sturing op de jeugdhulp tot stand te brengen. Ook is, samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin, gewerkt aan verbetering van de toegang van de lokale jeugdzorg. Daarbij is voortdurend gestuurd op het borgen van de continuïteit van de dienstverlening. De overgang per 1/1/2018 van de Regio Noord Veluwe naar het Bedrijfsbureau Jeugd (met als gastheergemeente Ermelo) heeft niet tot kwalitatieve afwijkingen of problemen geleid. Daarnaast is gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de regionale en lokale Beleidsagenda Jeugd.

Implementatie en Borging Wmo 2015

Wat willen we bereiken

Doel
De verantwoorde uitvoering en doorontwikkeling van de gemeentelijke taak binnen de nieuwe Wmo 2015.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college geeft uitvoering aan haar Wmo taak rond het bieden van maatwerkondersteuning, door middel van opdrachten die verstrekt zijn aan een reeks van uitvoeringspartners. Het college werkt daarbij binnen de ISNV samen rond de inkoop met andere gemeenten in de regio." Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 dragen wij zorg voor de inkoop of verlenging van contracten van maatwerkvoorzieningen voor het jaar 2019. De uitvoering van de Wmo-maatwerkvoorzieningen wordt vanaf 1 januari 2018 uitgevoerd door Meerinzicht - Sociaal Domein.

Wat hebben we gedaan

De verlenging van contractering voor 2019 is succesvol verlopen. Eind 2018 is gestart met de verkenning naar de integrale inkoop. Dit krijgt verder vorm in 2019.
Voorbereiding van de Wetswijziging Abonnementstarief Wmo heeft plaatsgevonden.
Tariefswijziging huishoudelijke hulp is doorgevoerd.
Maatwerkwoningen ten behoeve van de uitstroom beschermd wonen zijn gerealiseerd.

Re-integratie (inclusief werkgeversdienstverlening)

Wat willen we bereiken

Doel
De verantwoorde uitvoering en doorontwikkeling van de gemeentelijke taak binnen de Participatiewet. Doel is om op lokaal arbeidsmarktniveau en in goede samenwerking met

werkgevers, tot meer plaatsingen te komen voor onze inwoners die werkzoekend zijn. De dienstverlening is gericht op enerzijds een hoge kwaliteit van vacaturevervulling en anderzijds op een naadloze plaatsing van relevante kandidaten. Ermelo wil een inclusieve samenleving waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt deelnemen, in welke vorm dan ook.

Inhoud (volgens het Collegeprogramma 2014-2018)
"Een lokale aanpak voor werkgevers onder de noemer Samenwerkend Ermelo. Door middel van een slim samenwerkend lokaal netwerk, toegespitst op de arbeidsmarktsituatie en voortbouwend op lokale (samenwerkings-)initiatieven, met als inzet het bieden van maatwerk. Lokale ambassadeurs zetten zich in om de werkgeversdienstverlening en de gezamenlijke doelstelling van het meedoen van iedereen te verspreiden. Jaarlijks wordt er een marktbewerkingsplan gemaakt. Het marktbewerkingsplan wordt opgesteld door de partners in de Stedenvierkant (Stedendriehoek en Noord-Veluwe). Vooralsnog werken wij vanuit dit Marktbewerkingsplan voor 2015 en 2016. Op termijn verfijnen wij het marktbewerkingsplan naar specifiek de Noord-Veluwe met inzicht in de lokale arbeidsmarkt (zo ook van Ermelo). In de regio is hiervoor een werkgroep ingesteld.

Een lokale aanpak voor werkzoekenden waarbij mensen direct actief zijn, hun kwaliteiten en (basiswerknemers-) vaardigheden versterkt worden. Actief in de zin van werken, meedoen en leren bij werkgevers, in ontwikkelcentra of
andere passende plekken."

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

De implementatie en borging van de uitvoering van de Participatiewet zijn in 2017 via het Programma Sociaal Domein afgerond. In 2018 worden de inspanningen op het gebied van re-integratie gericht op de volgende punten:

- Doorontwikkeling van de lokale werkgeversbenadering via Samenwerkend Ermelo, teneinde meer mensen uit de doelgroep Participatiewet aan het werk te helpen én te houden (Q1 t/m Q4 2018).
- Implementatie van een integrale aanpak ‘Passend Werk’, waarmee wordt beoogd beter passende ondersteuning te bieden aan de doelgroepen dagbesteding (Wmo) en beschut werk (Participatiewet) (Q1 t/m Q2 2018).
- Organiseren van beschut werkplekken tot de taakstelling van 8 plekken ultimo 2018 voor inwoners die alleen in een beschutte werkomgeving mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben (Q1 t/m Q4 2018).
  De doelgroep voor deze werkplekken bestaat uit mensen met arbeidsvermogen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning. Zij hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Het gaat om mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanig hoge mate van (structurele) begeleiding of aanpassing van het werk of de werkplek nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt, ook niet met extra voorzieningen van gemeente of UWV. Dit laat onverlet dat het wel mogelijk is dat reguliere werkgevers mensen in beschut werk aannemen.
- Benodigde voorbereidingen treffen voor de vangnetuitkering 2017, indien een tekort op het budget voor uitkeringsverstrekking (Pw-budget) ontstaat dat groter is dan 5% van het aan de gemeente toegekende budget (Q3 t/m Q4 2018).

Wat hebben we gedaan

- De veranderende arbeidsmarkt en de snelle stijging van het aantal vacatures maakte dat de werkgeverbenadering anders moest worden ingezet dan eerder het geval was. De doelgroep in bijstand ‘dikt in’, dat wil zeggen dat de huidige werkzoekenden lastiger te plaatsen zijn en meer begeleiding nodig hebben om aan het werk te komen. De werkgeversdienstverlening kwam daarom veel meer tot stand door de Inclusief Groep omdat zij de doelgroep beter kennen en de werkgever beter kunnen informeren en begeleiden.
- Inclusief Groep schept samen met professionele zorgpartners mogelijkheden om mensen vanuit sociale participatie door te ontwikkelen naar betaald werk en vice versa voor mensen waarvoor betaald werk te hoog gegrepen is.
- Er zijn zeven inwoners van de gemeente Ermelo met een indicatie beschut werken. Vier zijn er geplaatst bij Proson, waarvan er één is uitgevallen. Drie zijn er geplaatst bij de Inclusief Groep. Er zijn verder geen Beschutte adviezen afgegeven door het UWV.
- De vangnetuitkering 2017 is succesvol aangevraagd. Voor het jaar 2018 hoeft geen vangnetuitkering aangevraagd te worden, er is een tekort van 4,5% op de Rijksuitkering BUIG.

Ombuiging Voorzieningen voormalige wet Sociale Werkvoorziening

Wat willen we bereiken

Doel
Ombuiging van voorzieningen van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, teneinde verantwoord uitvoering te geven aan de gemeentelijke taak binnen de Participatiewet per 1

januari 2015.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"In samenwerking met de andere gemeenten van de Noord Veluwe en de gemeente Nijkerk en de regionale uitvoeringspartners van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening onderzoeken en realiseren van een ombuiging van de voorzieningen. Deze ombuiging dient invulling te geven aan de lopende verplichtingen van de deelnemers van de voormalige WSW, aan te sluiten bij de gemeentelijke inrichting van de uitvoering van de Participatiewet en te anticiperen op de korting in het budget."

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het speerpunt Decentralisaties: Integrale ondersteuning Sociaal Domein.

Wat gaan we daarvoor doen

De implementatie en borging van de uitvoering van de Participatiewet zijn in 2017 via het Programma Sociaal Domein afgerond. In 2017 heeft tevens de fusie tussen de sociale werkbedrijven Proson en Inclusief Groep plaatsgevonden. In 2018 wordt gewerkt aan de volgende punten:

- Benutten van de kennis en expertise van de SW-bedrijven bij het organiseren van beschut werkplekken voor inwoners die alleen in een beschutte werkomgeving mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.
- In samenwerking met het SW-bedrijf en de regiogemeenten de producten en dienstverlening van het SW-bedrijf doorontwikkelen om het bedrijf ook in de toekomst te laten renderen.

Wat hebben we gedaan

De strategische koers van de Inclusief Groep houdt stand. De organisatie begeeft zich zowel op het sociale domein als het economische domein en is daarmee mede-aanjager van de inclusieve samenlevering. Waar Inclusief Groep eerst alleen de Wet sociale werkvoorziening uitvoerde fungeert de organisatie nu ook als arbeidsmarkttoeleider. Die laatste wordt steeds belangrijker gezien de afname van het aantal Wsw’ers. De infrastructuur van de Inclusief Groep is hiervoor een prima instrument door de aanpak en werkwijze richting de Participatiehuizen, de leerlijnen in de Inclusief Groep Academie waar gewerkt wordt aan de werknemersvaardigheden en competenties inzichtelijk worden. Daarna kan de inwoner al dan niet via detachering, doorstromen naar een reguliere werkgever. Financieel gezien zijn de verwachtingen dat de Inclusief Groep 2018 kan afsluiten met een netto resultaat van meer dan € 400.000. Wel tekenen we hierbij aan dat dit de laatste keer is dat er sprake is van een positief resultaat, omdat de rijksbijdragen voor de Wsw aanzienlijk dalen. Dat betekent dat de Inclusief Groep samen met zijn aandeelhouders de transformatie moet vinden in een balans van sociaal en economisch in een tijd van hoogconjunctuur én laagconjunctuur.

Inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken

Doel
De inclusieve samenleving is één van de uitgangspunten van het algemene beleid van de gemeente Ermelo.

Inhoud
In het voorjaar 2016 hebben de 1e en 2e kamer de wet aangenomen waarmee Nederland het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking ratificeert. Deze beoogt een geleidelijke verwezenlijking van algemene toegankelijkheid, het treffen van voorzieningen van eenvoudige aard en de evenredigheid van belasting. De gemeenteraad van de gemeente Ermelo heeft een motie aangenomen waarin zij uitspreekt dat de "inclusieve samenleving" een van de uitgangspunten is van het beleid van de gemeente Ermelo. Dit houdt in dat iedereen, ook mensen met een beperking, volwaardig kunnen deelnemen in de samenleving. Het gaat niet alleen om "fysieke drempels", zoals infrastructuur, woningbouw en economie, maar ook om zaken als non-discriminatie, participatie, gelijke kansen en respect.

Wat gaan we daarvoor doen

Conform de uitwerking die in 2017 heeft plaatsgevonden is de aandacht voor inclusieve samenleving geborgd bij beleidsontwikkeling. Hiermee is dit speerpunt afgerond conform de motie van de Raad.

Wat hebben we gedaan

Er zijn interne trainingen geweest met behulp van ervaringsdeskundigen om te leren wat het betekent om een sociale of verstandelijke beperking te hebben. Handhavers en personeel van de frontoffice hebben tips gekregen om beter te communiceren met mensen met deze (veelal onzichtbare) beperkingen.

In het format van een collegevoorstel wordt gevraagd of het onderwerp een relatie heeft met de inclusieve samenleving, zodat daar in het voorstel aandacht aan besteed kan worden.

In het subsidiebeleidskader en de concept-subsidieverordening is de mogelijkheid toegevoegd om het bevorderen van inclusieve samenleving als subsidievoorwaarde op te nemen in de subsidiebeschikking.

Ervaringsdeskundigen met een sociale of verstandelijke beperking hebben testen uitgevoerd over de begrijpelijkheid van de gemeentelijke website, folders en brieven.

Er is een HIOR (Handboek Inrichting Openbare Ruimte) in ontwikkeling. Met het HIOR gaat de gemeente aannemers en ontwikkelaars handvatten geven over de inrichting van de openbare ruimte. Hierin worden eisen aan materiaal en inrichting gesteld. Doel is dat projectleiders naast het handboek, integraal de verschillende doelgroepen benaderen bij de inrichting van de openbare ruimte. Naar verwachting wordt het handboek in 2019 opgeleverd.

In voorbereiding is het opstellen van een inclusieagenda met inwoners, raadsleden en diverse organisaties. Ook de in 2018 opgerichte groep van ervaringsdeskundigen en de Plaatselijke Werkgroep Toegankelijkheid wordt gevraagd om mee te denken.

Voorbereidingen zijn gestart voor deelname aan de landelijke campagne "Houd de lijn vrij!" om meer aandacht te vragen voor de geleidelijnen die mensen met een visuele beperking door Ermelo leiden.

Maatschappelijke Zorg

Wat willen we bereiken

Doel
Beweging van Beschermd Wonen GGZ in intramurale instellingen naar wonen met bescherming in de wijken realiseren waardoor inwoners zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving ondersteuning krijgen en kunnen participeren in de samenleving.

Inhoud
- "Met de Wmo 2015 is Beschermd Wonen GGZ (wonen met begeleiding voor GGZ-cliënten) een gemeentelijke taak geworden, waar lokale gemeenten verantwoordelijkheid hebben, maar er door het Rijk via de centrumgemeenteconstructie taken en budget bij de centrumgemeente (Zwolle) neergelegd zijn. De taak Maatschappelijke Opvang was al volgens dezelfde constructie een gemeentelijke taak;
- Naar aanleiding van de Toekomstvisie Beschermd wonen van de commissie Dannenberg is landelijk een ontwikkeling in gang gezet om deze taak verder te decentraliseren naar alle gemeenten, inclusief budgetoverheveling;
- Door de gemeenten in de Regio Noord Veluwe wordt met Zwolle verkend hoe de Regio Noord Veluwe, vooruitlopend op de landelijke doordecentralisatie, al per 2018 in regioverband deze taken, inclusief budget, kan oppakken met de gemeente Harderwijk als regionale trekker."

Wat gaan we daarvoor doen

Conform door de Regio gemeenten opgestelde Regionale Veranderagenda 2016-2019 worden de taken rondom Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang per 2018 als afgeleide van de centrumgemeente Zwolle opgepakt en uitgevoerd.

Wat hebben we gedaan

Met de regiogemeenten en zorginstellingen worden bijzondere woonvormen ontwikkeld om een tussenvorm te creëren tussen het intramurale Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. Cliënten worden via deze bijzondere woonvormen voorbereid op zelfstandig thuis wonen, met zo nodig ambulante hulpverlening op maat. De bijzondere woonvormen zijn ook bestemd om personen die dak- of thuisloos dreigen te raken, tijdelijk op te vangen tot een oplossing is gevonden.
De bijzondere woonvormen zijn bijvoorbeeld: pauzewoningen, Veluws logeren, winterwonen, Kansrijk logeren, Thuishavens, Housing First.

In 2018 is een start gemaakt om minimaal 2 maatwerkwoningen te realiseren in de gemeente Ermelo. Na een eerste locatieonderzoek dat gekenmerkt werd door spoed omdat een urgente casus opgelost moest worden, is er nu een tweede locatieonderzoek gestart. De criteria voor de afweging van de locaties zijn beter onderbouwd.

Er is een plan van aanpak Personen met verward gedrag gemaakt. Hierin wordt aandacht besteed aan verschillende bouwstenen die ervoor moeten zorgen dat er een sluitende aanpak is. De eerste evaluatie van een bouwsteen (passend vervoer) is al ontvangen. Sommige projecten zijn nog in ontwikkeling, maar bijna afgerond.

In Ermelo is de EPA proeftuin gestart "Vroegsignalering en vinger aan de pols". EPA staat voor personen met een Ernstige Psychiatrische Aandoening. Er zijn afspraken gemaakt over medicatiediscipline en bij het Sociaal Team Ermelo is een lid toegevoegd met gespecialiseerde kennis van EPA.

Welzijn Nieuwe Stijl

Wat willen we bereiken

Doel
Vernieuwen en versterken van de algemene welzijnsvoorzieningen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college initieert en faciliteert de krachtenbundeling, professionalisering en efficiency van het welzijnswerk".

Volgens Coalitieakkoord 2018-2022:
Er dient een sterke ketenintegratie van formele en informele zorg – en welzijnspartijen te zijn. Samen met Ermelose verenigingen en preventiewerkers ontwikkelen we een doorlopende gezondheidslijn (0 -18 jaar).

Wat gaan we daarvoor doen

In de opdracht aan de Stichting Welzijn Ermelo voor 2018 wordt aandacht besteed aan de fasering waarin in 2018 verder toegewerkt wordt naar het hanteren van de werkwijze Welzijn Nieuwe Stijl en hoe dit zichtbaar wordt voor inwoners en opdrachtgever. Het gaat hierbij o.a. om de vraag gerichtheid als uitgangspunt van werken, het ondersteunen van burgerparticipatie vanuit een eigenkrachtbenadering, een integrale en samenhangende aanpak en resultaatgerichtheid. Begin 2018 vindt de evaluatie plaats van de pilot inloop GGZ.

Wat hebben we gedaan

De evaluatie Pilot Inloop GGZ is uitgevoerd; in 2019 wordt ingezet op definitieve inbedding van GGZ ondersteuning binnen de activiteiten van Welzijn Ermelo. Het betreft daarbij de inrichting van een laagdrempelige voorziening waarbij inwoners dagelijks een beroep kunnen doen op informatie, ondersteuning en advies. Daarnaast is vanaf medio 2018 gewerkt aan een meer zakelijke aansturing van Welzijn Ermelo. Daarbij wordt door de gemeente, samen met Welzijn Ermelo, gewerkt aan een benadering waarbij de bijdrage die Welzijn Ermelo levert aan de maatschappelijke effecten zichtbaar gemaakt worden. Ook is gestart met de revitalisering van Wijkgericht Werken Ermelo. Daarbij wordt in overleg en afstemming met de betrokken partners binnen Wijkgericht Werken Ermelo (Sociaal Team en Leefbaarheid Team) onderzocht op welke manier structuur en werkwijze in de loop van 2019 verbetert kunnen worden ter facilitering van de beoogde maatschappelijke effecten.

Armoedebeleid

Wat willen we bereiken

Doel
Maatschappelijke en culturele deelname aan de samenleving van mensen met een (langdurig) laag inkomen die hierbij belemmeringen ondervinden.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het betreft hier bijzondere bijstand, kwijtschelding en schuldhulpverlening. Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met het vast te stellen beleid rondom de Participatiewet en het arbeidsmarktbeleid."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 wordt uitvoering gegeven aan het in 2017 vastgestelde Armoedebeleid. Inwoners kunnen gebruik maken van de regelingen die gericht zijn op preventie en bestrijding van armoede.

Wat hebben we gedaan

Om de maatregelen die vallen onder het kindpakket op een toegankelijke manier aan te vragen, is aangesloten op de website www.kindpakket.nl.

Er zijn folders en posters over het kindpakket en maatregelen voor volwassenen gemaakt en breed verspreid onder allerlei organisaties in Ermelo (sportverenigingen, welzijnsinstellingen, scholen, huisartsen etc.).
Social media en Ermelo's Weekblad zijn ook ingezet om meer bekendheid te geven aan deze voorzieningen. Er is een themapagina met interviews verschenen.
Bij een theatervoorstelling voor en door mensen die in armoede leven, zijn de nieuwe folders verspreid onder de doelgroep.

Voor hulpverleners is in EHZ-verband een congres georganiseerd over Mobility Mentoring: "Van schulden naar kansen: grip op financiële stress".

De gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Putten hebben het initiatief genomen om een Stichting Leergeld op te richten in deze regio. Het vormen van een bestuur is in volle gang.

De keten schulddienstverlening is verbeterd door betere samenwerking, afstemming en uitbreiding van de keten met onder andere de Diaconie.

In EHZ-verband is een onderzoek uitgevoerd over beschermingsbewind. De aanbevelingen zullen leiden naar nieuw beleid over dit onderwerp.

In voorbereiding is een oplegger bij de Nota Schulddienstverlening. De nadruk zal liggen bij vroegsignalering en preventie. Acties daarvoor worden al uitgevoerd en uitgebouwd. Er is voorlichting op scholen. Personen die 18 jaar worden krijgen een folder toegestuurd over hun financiële verantwoordelijkheden.
Meldingen over achterstanden bij huur en energie worden gebundeld.

Versterking vrijwillige inzet en informele zorg

Wat willen we bereiken

Doel
Vrijwilligers, mantelzorgers en burgers ondersteunen en hun zelfregie vergroten.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college stimuleert en ondersteunt actief vrijwilligers en mantelzorgers bij hun werkzaamheden, inclusief respijtzorg."

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan het beleidskader Vrijwillige inzet & informele zorg 2015-2018, dat in 2015 vastgesteld is;
- Uitvoering geven aan het Werkprogramma Informele zorg 2018.

Nadat in 2014 (zorg)vrijwilligers en mantelzorgers van Ermelo hebben aangegeven waaraan zij behoefte hebben en deze aandachtspunten in het nieuwe beleidskader Vrijwillige inzet & informele zorg 2015-2018 zijn vastgelegd, is in 2015 samen met ondersteunende organisaties gewerkt aan het opstellen van het werkprogramma vrijwillige en informele inzet 2015-2018. Halverwege 2017 is een nieuwe ronde met alle ondersteunende organisaties gestart om nieuwe projectvoorstellen voor 2018 in te dienen. De projecten worden in 2018 uitgevoerd binnen de beschikbare middelen. In 2015 is de mantelzorgwaardering vormgegeven. Dit was een nieuwe gemeentelijke taak en dit zal in 2018 voortgezet worden. In 2017 is gekeken in hoeverre het bestaande aanbod van respijtzorg aangevuld kan worden met lokale voorzieningen.

Wat hebben we gedaan

- De rol en erkenning van de mantelzorger is in 2018 sterker gepositioneerd, bij zowel het lokale netwerk als ook het regionale netwerk Gezond Veluwe met partners uit het medisch domein. Voorbeeld is het project OZO-verbindzorg (een digitaal instrument om informatie uit te wisselen tussen professionals en met cliënt en mantelzorger). Begin 2018 waren 300 cliënten in Ermelo geregistreerd, terwijl de omvang eind 2018 al 500 cliënten waren. Het aantal participerende mantelzorgers in OZO steeg van 300 naar 600 deelnemers.
- Door het Servicepunt Mantelzorg (onderdeel van Welzijn Ermelo) zijn in 2018, 452 mantelzorgwaarderingen verstrekt. Er zijn 84 nieuwe mantelzorgers bereikt. Aan 60 jonge mantelzorgers is een waardering uitgereikt. Totaal staan 737 mantelzorgers ingeschreven.
- Het onderlinge contact tussen de coordinatoren vrijwiligerswerk en coordinatoren mantelzorg van de grote zorginstellingen in Ermelo is geintensiveerd en samen is de dag van de mantelzorg georganiseerd.
- In 2018 zijn nieuwe vormen van collectieve ondersteuning opgezet. Voorbeelden zijn een groepsgerichte training voor jonge mantelzorgers van verslaafde ouders en een zelfhelpgroep van mensen met een chronische psychiatrische ziekte.
- De samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Stage 2018 t/m 2022 is door de gezamenlijke gemeenten en voortgezet onderwijs scholen op de Noord Veluwe ondertekend, waardoor voortzetting geborgd is.

Voldoende bewegen

Wat willen we bereiken

Doel
De gemeente bevordert dat jong en oud voldoende beweegt en bevordert een gezonde leefstijl. De inzet van het college zit vooral op breedtesport.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college ziet het maatschappelijk belang van sport in het kader van preventie en ter bevordering van gezondheid voor de doelgroepen: jeugd, mensen met een beperking en ouderen. Daarbij is de inzet van het college met name gericht op activiteiten, de “stenen” zijn daarbij volgend. De gemeente neemt in 2013-2016 deel aan het uitvoeringsprogramma Noord Veluwe Sport! Er wordt een sportvisie 2016-2020 opgesteld. Indien de rijksgelden van de combinatiefunctionarissen eindigen, stopt tevens de gemeentelijke bijdrage hiervoor. Het college stelt onder andere ter bevordering van de gezonde leefstijl een Nota gezondheidsbeleid op voor 2014-2018."

Wat gaan we daarvoor doen

De nota gezondheidsbeleid 2017-2021 "Samen naar een gezond Noord-Veluwe" is in april 2017 aan de gemeenteraad aangeboden en uitgewerkt in een uitvoeringsagenda. In 2018 wordt de uitvoeringsagenda in (netwerk)samenwerking met Tactus, Centrum voor Jeugd en Gezin (GGD), Welzijn Ermelo etc. en met betrokkenheid van de lokale adviesraad Sociaal Domein mede op basis van trends en ontwikkelingen voorzien van de verdere detaillering op resultaten in dat jaar.

Wat hebben we gedaan

Vanuit de sportafdeling van de gemeente Ermelo is het Tactischplan Sport 2017 - 2021 geschreven

De buurtsportcoaches (Heel Ermelo Beweegt) zorgen o.a. voor de uitvoering van het tactischplan Sport en geven vorm en inhoud aan de thema's;
- Gezonde leefstijl. O.a. door het inzetten op Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG Ermelo)
- Iedereen doet mee.
- Ouderen in beweging

Er is een subsidie aanvraag ingediend bij de provincie Gelderland voor het realiseren van een Vitaal Sportpark op de Zanderij.
Het Sportbedrijf InterActie BV. zal zorgen voor samenwerking, verbinding en uitvoering van een groot gedeelte van het sportbeleid vanaf 2019.

Sportaccommodaties

Wat willen we bereiken

Doel
De gemeente beschikt over goede sportaccommodaties en geeft uitvoering aan het vastgestelde accommodatiebeleid “Synergie in vastgoed”. De gemeente beschikt over een goed instructie- en sportbad voor jongeren, verenigingen en ouderen. Daarbij worden de gemeentelijke exploitatielasten omlaag gebracht.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Er komt een onderzoek naar de mogelijkheden van “het op afstand zetten” van de gemeentelijke sportaccommodaties, waaronder het zwembad. Daarnaast stimuleert het college de zelfredzaamheid van verenigingen op het gebied van onderhoud. Het college bereidt besluitvorming voor over de toekomst van het zwembad en de sporthal Calluna."

Wat gaan we daarvoor doen

Onderdeel Calluna/sporthal:
Op 5 juli 2017 is door de raad besloten tot nieuwbouw van een zwembad en sporthal op locatie de Zanderij. Qua voorzieningenniveau is voor het zwembad besloten tot aanvullingen op recreatief gebied en voor de sporthal extra voorzieningen voor de gymnastiekvereniging. Tevens is meer invulling gegeven aan de duurzaamheidsambitie voor zwembad/sporthal, die naast energieneutraliteit ook klimaatneutraliteit tot doel heeft.

Op 5 juli 2017 is eveneens, vanuit te voorziene fiscale regelgeving, besloten om beheer en exploitatie van het nieuwe zwembad extern te verzelfstandigen door de oprichting van een overheids-BV (Sportbedrijf Ermelo). Verdere uitwerking van dit besluit in een bedrijfsplan zal in 2017 plaatsvinden, waarna geheel 2018 als implementatiejaar geldt. De start van de nieuwe vorm van beheer en de exploitatiefase is voorzien in januari 2019.

Wat hebben we gedaan

Op 4 oktober 2018 is door de raad besloten af te zien van renovatie van het zwembad en te besluiten tot nieuwbouw van zowel zwembad als sporthal volgens de zogenaamde plusvariant als vervanging van zowel zwembad, sporthal als de Balverszaal. Het bestaande krediet van € 20.813.000,00 aan te wenden voor de nieuwbouw van zwembad en sporthal met de voorgestelde pluspakketten en duurzaamheidmaatregelen die energie- en klimaatneutraliteit tot doel hebben.

Op 28 augustus 2018 is door het college besloten in te stemmen met de organisatorische, juridische en financiële kaders van het bedrijfsplan BES.
Vanaf januari 2019 is er een toekomstig bestendig beheer en exploitatie van de (sport) voorzieningen in de gemeente Ermelo door de oprichting van een extern verzelfstandigde organisatie voor de sport, genaamd InterActie.
InterActie is op 17 december 2018 opgericht en zal als opdrachtnemer voor de uitvoering van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid fungeren.

Huis van Bestuur en Cultuur

Wat willen we bereiken

Doel
Het omvormen van welzijnsaccommodaties, culturele accommodaties en gemeentehuis naar één

accommodatie waar bestuur en cultuur onderdak vinden.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"De raad heeft op 11 oktober 2012 ingestemd met het omvormen van De Dialoog naar een cultuurhuis (het Huis van Bestuur en Cultuur). Leidend hierbij is het vastgestelde accommodatiebeleidsplan uit oktober 2012. Het college geeft hieraan nadere invulling door eerst te besluiten welke functies onderdak krijgen in dit huis. Daarbij worden in ieder geval de bibliotheek, het muziekonderwijs, welzijnswerk en de volksuniversiteit betrokken. Het gemeentehuis wordt ingericht op basis van een werkplekconcept volgens Het Nieuwe Werken. De huidige kantoorfuncties in De Dialoog kunnen dan mogelijk worden verplaatst naar de backoffice van het gemeentehuis. De invulling van de resterende ruimten in het gemeentehuis bezien wij met creatief ondernemerschap met als inzet om deze ruimten nog te verhuren aan maatschappelijke en/of commerciële huurders. Na de besluitvorming over de deelnemende functies wordt gewerkt aan een programma van eisen op basis waarvan het definitieve budget wordt bepaald."

Wat gaan we daarvoor doen

Op 6 juli 2017 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarbij het college van B&W de opdracht heeft gekregen om met een voorstel te komen voor de beschikbaarstelling van een voorbereidingskrediet voor het opstellen van een detailstudie en bijbehorende kostenraming voor een Huis van Bestuur en Cultuur.

Het college voert een nadere verkenning uit van drie scenario's inclusief nadere kostenraming. Het college heeft besloten voortaan weer te spreken over 'de Dialoog'. De drie scenario's die worden verkend betreffen: het basis scenario, het verbouwingsscenario en het nieuwbouw scenario.

Wat hebben we gedaan

In 2018 heeft een scenariostudie plaatsgevonden naar de mogelijke verbouwingsmogelijkheden van de Dialoog. Tevens is besloten een deel van de project de Dialoog (Bibliotheek en publiekshal) in het project herinrichting en verduurzaming gemeentehuis (HVG) mee te nemen. Op 4 oktober 2018 is de raad akkoord gegaan met scenario 4 verticale uitbreiding van de Dialoog en heeft hiervoor € 7.190.000 beschikbaar gesteld.

Accommodatiebeleid

Wat willen we bereiken

Doel
Uitvoering geven aan het vastgestelde accommodatiebeleid “Synergie in vastgoed”.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college zet de projecten uit het accommodatiebeleid voort. Daarbij gaat het in dit kader om de projecten Pretoriusplein, De Goede Herderschool, wijkvoorziening West en de professionalisering van de vastgoedorganisatie. Overige projecten zijn het Huis van Bestuur en Cultuur en de Sportaccommodaties. Deze zijn als separaat speerpunt aangemerkt. Naast het uitvoeren van genoemde projecten zal ook gewerkt worden aan een visie op cultuur en peuterspeelzaalwerk. Dat is namelijk mede bepalend voor de invulling van onderwijshuisvesting en maatschappelijke functies."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 zal de vervangende nieuwbouw van de basisscholen Prins Willem Alexander en Goede Herder gereed komen. De besturen verwachten dat de nieuwe gebouwen aan het begin van het schooljaar 2018-2019 in gebruik worden genomen.

Professionalisering vastgoedorganisatie:
In 2017 wordt het uitvoeringsprogramma op het onderdeel vastgoed organisatie afgerond. De in 2016 en 2017 ingezette professionalisering wordt in 2018 gemonitord. De effecten van de wijziging van subsidiëring van activiteiten in plaats van "stenen" worden in deze kadernota doorgevoerd, zodat de gemeente vanaf 2018 voldoet aan de wettelijke verplichtingen in het kader van de (nog te wijzigen) Wet markt & overheid. Ook wordt in 2018 uitvoering gegeven aan het (in 2017 vast te stellen) strategisch vastgoed beleid. Uit dit beleid volgt het afstoten van niet-strategisch vastgoed.

Wat hebben we gedaan

In 2018 is de bouw van de Prins Willem Alexanderschool gestart, naar verwachting wordt deze in 2019 afgerond. De voorbereidingen voor de bouw van de Goede Herderschool hebben in 2018 plaatsgevonden, de aanbesteding is gestart, in 2019 worden de aanbestedingsresultaten verwacht en zal er een voorstel aan de raad voorgelegd worden over de financiering, waarna de bouw kan starten.

Cultuur

Wat willen we bereiken

Doel
Gesubsidieerde culturele voorzieningen moeten bijdragen aan met name educatie op het gebied van culturele vorming van kinderen, jongeren en mensen met beperking. Voorzieningen voor volwassenen dienen in beginsel zelfbekostigend te zijn.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het beleid van het college is primair gericht op het ondersteunen van activiteiten gericht op de doelgroepen (mensen) boven het in stand houden van gebouwen (stenen). Het beleid ten aanzien van gesubsidieerde culturele voorzieningen wordt herzien met betrekking tot de gesubsidieerde activiteiten en huisvesting."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 wordt de uitvoering van de acties uit de Cultuurnota voortgezet. De afspraken met culturele instellingen worden in overeenstemming met de uitgangspunten van de Cultuurnota gebracht. Eind 2018 wordt de Cultuurnota tussentijds geëvalueerd.

Wat hebben we gedaan

Op basis van de in oktober 2016 vastgestelde Cultuurnota ''Zorg voor Cultuur, zorg voor elkaar'' is uitvoering gegeven aan de vernieuwing van prestatieafspraken met gesubsidieerde instellingen.
Wij hebben de relatie tussen de gemeente en Het Pakhuis opnieuw vormgegeven.
Er is een start gemaakt met de tussenevaluatie van de Cultuurnota, deze zal in het voorjaar van 2019 aan de raad worden aangeboden.
Cultuurhistorie is een thema waar in 2018 meer aandacht voor is gekomen, in 2019 zal hier aan worden doorgewerkt.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
% Niet-sporters	%	2016	47,6	48,7	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	eerste halfjaar 2018	20,9	40,1	CBS - Participatiewet
Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	eerste halfjaar 2018	16	26,1	CBS - Participatiewet
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inwoners	eerste halfjaar 2018	54	58	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
% Kinderen in armoede	%	2015	2,86	6,58	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
% Jeugdwerkloosheid	%	2015	1,3	1,52	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2016	1,5	2	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2017	0	1,82	Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2017	29,23	26,58	Ingrado
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	eerste halfjaar 2018	9,4	9,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	%	eerste halfjaar 2018	0,5	0,3	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	%	eerste halfjaar 2018	2,2	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd

bron: waarstaatjegemeente.nl (18 februari 2019)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samenleven zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- RNV;
- GGD;
- SDV;
- Meerinzicht

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samenleven	lasten	37.331.000	3.849.000	41.180.000	41.491.513	-311.513
	baten	-6.374.000	-342.000	-6.716.000	-6.735.660	19.660
Saldo		30.957.000	3.507.000	34.464.000	34.755.852	-291.852

Investeringen		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samenleven	lasten	7.745.000	-1.812.000	5.933.000	5.220.927	712.073
	baten					
Saldo		7.745.000	-1.812.000	5.933.000	5.220.927	712.073

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:

Investeringsplan Programma Samenleven

Programma Economie

Algemeen

Raadscommissie
Commissie Infrastructuur en Ruimte
Commissie Samenleving en Maatschappij
Commissie Bestuur en Middelen

Economie

Wat willen we bereiken

Doel
In Ermelo willen wij op het gebied van Economie en Toerisme & Recreatie dat wat goed gaat verstevigen en vernieuwen en inzetten op verbetering waar mogelijk. In het Economisch Programma 2015-2018 hebben wij de volgende strategische doelen vastgesteld:

- het versterken van de economische structuur;
- het geven van ruimte voor ondernemerschap en starters;
- het profileren van Ermelo en het profileren van de regio;
- het verbeteren van het vestigingsklimaat;
- het stimuleren van verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Wij hebben in het Economisch Programma 2015-2018 aan de te bereiken doelen en speerpunten prestatieindicatoren gekoppeld, zodat wij het resultaat van het Economisch Programma 2015-2018 kunnen monitoren."

Wat gaan we daarvoor doen

De uitvoering van het Economisch Programma loopt in 2018 door.

Wat hebben we gedaan

Het bestaande Economisch Programma dat de kapstok vormde voor de acties in de afgelopen periode bestreek de planperiode 2015-2018. In deze periode is gewerkt aan de versterking van de lokale economische positie. Ook vanaf 2019 is het van belang dat op dit beleidsterrein duidelijke doelen en speerpunten worden geformuleerd. Een nieuw meerjarig Economisch Programma voor de planperiode van 2019 e.v. is derhalve in ontwikkeling en zal medio 2019 aan de raad worden aangeboden.

Stimuleren van het verstevigen van de economische structuur

Wat willen we bereiken

Doel
Verbreden van economische portfolio door slimme cross-overs en inzet op potentie van sectoren.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Wij verstevigen de accountaanpak zorg en defensie en cross-over profit en non-profit; zorg/defensie en bedrijfsleven. Wij zetten in op kwalitatief voldoende en voldoende gevarieerd aanbod van werklocaties. Wij creëren gunstige omstandigheden voor het laten vestigen van zakelijke dienstverlening en plegen acquisitie. En wij onderzoeken of een bedrijfsverzamelgebouw versterkend kan werken op de vestiging van zakelijke dienstverlening en/of het faciliteren van ZZP'ers. Wij creëren een mogelijke broedplaats voor nieuw en groeiend ondernemerschap. Vooral voor de ontwikkeling van de zorg is het goed nieuwe concepten uit te kunnen proberen en "vrije ruimte" te creëren om dingen uit te proberen waarvan er ook een aantal kunnen mislukken."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 evalueren we de mogelijke kansen die in 2017 zijn verkend op het gebied van de zorg.

De insteek is om minimaal één van de kansen uit te werken. In 2018 kijken we of de aanpak betreffende stimuleren cross-overs defensie, zorg en bedrijfsleven verder geïntensiveerd kunnen worden.

Wat hebben we gedaan

De zogenaamde "Triple Helix" (Zorgcampus)-kansen zijn nog in onderzoek en zijn begin 2019 onderwerp van overleg met mogelijke externe partners.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Wat willen we bereiken

Doel
Ermelo wil een inclusieve samenleving zijn waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt deelnemen, in welke vorm dan ook. Wij willen ondernemers stimuleren om hieraan een bijdrage te leveren.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Wij stellen een Stimuleringsagenda Sociaal Ondernemerschap op, waarin wij langs verschillende sporen ondernemers willen aanmoedigen om hun bijdrage te leveren aan de inclusieve samenleving. Wij kijken naar hoe wij een platform kunnen creëren voor sociaal ondernemers in Ermelo, waarin lokale ondernemers elkaar kunnen inspireren. En wij kijken naar welke randvoorwaarden sociaal ondernemerschap kunnen ondersteunen. De Stimuleringsagenda is aanvullend op de werkgeversdienstverlening die vanuit Samen werkend Ermelo wordt uitgevoerd in het kader van de Participatiewet."

Wat gaan we daarvoor doen

Uitvoering geven aan de Stimuleringsagenda Sociaal Ondernemerschap. In 2018 geven we uitvoering aan het plan van aanpak landelijke manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. In 2018 wordt er uitvoering gegeven aan het onderdeel social return in het inkoopbeleid en in het subsidiebeleid. Uit de evaluatie van het project Ermelo Centraal worden de ervaringen rondom de randvoorwaarden gedeeld hoe we sociaal ondernemerschap breed kunnen ondersteunen. In 2018 worden de ervaringen hoe te kunnen komen tot een platform voor sociaal ondernemers in Ermelo, waarin lokale ondernemers elkaar kunnen inspireren, verder uitgewerkt tot een vorm die passend is voor Ermelo.

Wat hebben we gedaan

Gemeente Ermelo heeft het manifest maatschappelijk verantwoord inkopen ondertekend. Dit verplicht ons om een plan van aanpak op te stellen waarin concrete ambities voor maatschappelijk verantwoord inkopen worden gesteld, hier zal in 2019 verder aan worden gewerkt.
Intussen wordt er al maatschappelijk verantwoord (duurzaam en sociaal) ingekocht. In het inkoopbeleid is daartoe een hoofdstuk gewijd aan Maatschappelijk verantwoord inkopen. Er is daarbij een link naar de duurzaamheidcriteria opgenomen en de bouwblokkenmethode wordt toegepast, zodat aanbieders een fictieve korting krijgen als er mensen met afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet.

Stationsomgeving toezicht

Wat willen we bereiken

Doel
De realisatie van een fietsenstalling met toezicht door de inzet van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"In samenwerking met samenwerkingspartners opstellen van een rendabele businesscase en het in uitvoering brengen."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 is de business case van Ermelo Centraal in uitvoering en wordt er een evaluatie gehouden om na te gaan of de onderneming kans van slagen heeft om in deze vorm zelfstandig verder te gaan.

Wat hebben we gedaan

Met Ermelo Centraal is in het kader van de subsidierelatie overleg gevoerd, waarbij reeds bleek dat Ermelo Centraal goed functioneert, hoewel het daarbij wel afhankelijk is van de gemeentelijke subsidie. Zonder deze subsidie is een normale (weinig rendabele) bedrijfsvoering niet mogelijk. Ermelo Centraal biedt een duidelijke maatschappelijke meerwaarde: een geopende locatie op het NS-station, met meer service voor reizigers, meer reuring en sociale veiligheid, en inschakeling

van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Verwacht wordt dat de subsidierechtelijke afsluiting van 2018 dit beeld zal bevestigen c.q. versterken.

Veldzicht-Noord vierde fase

Wat willen we bereiken

Doel
Uitbreiding van het bedrijventerrein Veldzicht voor lokale bedrijvigheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college stelt een bestemmingsplan Veldzicht Noord vierde fase op. Deze wordt door de raad vastgesteld."

Wat gaan we daarvoor doen

De oorspronkelijke opdracht is afgerond. Afhankelijk van het traject tot verwerving van de benodigde gronden, kan in 2018 gestart worden met het bouwrijp maken van het plangebied. Na de inwerkingtreding van het bestemmingsplan kunnen de twee partijen in het plangebied zelf op eigen gronden realiseren.

Wat hebben we gedaan

Eind 2018 zijn de opstallen van Fokko Kortlanglaan 160 gesloopt. Tevens is het gehele perceel ontdaan van de aanwezige begroeiing en andere bouwwerken. Het verdere bouwrijp maken alsmede de daarvoor benodigde saneringen worden verwacht medio 2019 te worden uitgevoerd voor alle grondposities in het plangebied die inmiddels door de gemeente zijn verworven.

Kerkdennen

Wat willen we bereiken

Doel
Transformatie Kerkdennen naar een lichtere vorm van bedrijvigheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college stelt een verkleuringsnotitie op waarin het toekomstige wensbeeld wordt vastgelegd om te kunnen anticiperen op mogelijke gebiedsontwikkelingen. Op basis van de Structuurvisie Ermelo 2015 en het Bestemmingsplan Kom Ermelo hanteren wij de volgende drie uitgangspunten voor Kerkdennen:

- de bedrijfsfuncties voor Kerkdennen blijven behouden;
- wij hebben de wens om te evolueren naar lichtere bedrijvigheid;
- wij voeren geen actief grondbeleid in dit gebied."

Wat gaan we daarvoor doen

Als in 2017 de nota Uitvoering Verkleuring Kerkdennen door de raad vastgesteld wordt, dan brengen we de in de nota genoemde maatregelen in de categorie Doen in 2017 en 2018 in uitvoering en werken we de maatregelen in de categorie Kansrijk uit om ze aan de raad voor te leggen. Hiermee zijn de randvoorwaarden gecreëerd om de verdere verkleuring van het bedrijventerrein Kerkdennen te laten plaatsvinden. Voor de uitvoering van de verkleuring van het bedrijventerrein Kerkdennen is € 2.000.000,00 gereserveerd.

Wat hebben we gedaan

De voortgang van de verkleuring van Kerkdennen is in een besloten zitting met de raadscommissie gedeeld. De raadscommissie ziet de mogelijkheden en soms ook beperkingen van verkleuringskansen; het college gaat door met het pakken van kansen die ontwikkeld kunnen worden of zich voordoen.

Glasvezel

Wat willen we bereiken

Doel
Wij optimaliseren de digitale bereikbaarheid van bedrijventerreinen en het buitengebied van Ermelo. De ontwikkeling van het buitengebied krijgt met de aanleg van glasvezel een stevige impuls die voor de leefbaarheid, educatie en economie van belang is.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Door partijen bij elkaar te brengen, behoefte te laten inventariseren en te zoeken naar voldoende potentie, jagen wij de uitrol van breedband aan waar onder glasvezel op bedrijventerreinen, buitengebied en recreatieterreinen."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 zal de uitrol in het grootste deel van het buitengebied van Ermelo plaatsvinden wanneer 50% of meer van het aantal huishoudens in dat gebied zich daarvoor hebben aangemeld.

Wat hebben we gedaan

Ruim 50% van de bewonersadressen in het buitengebied en meer dan 30 recreatiebedrijven in het gebied hebben zich ingeschreven voor een aansluiting op het glasvezelnetwerk. Dit betekent dat de aanleg doorgaat en de inschrijvers beschikking krijgen over een snelle internetverbinding. In 2018 zijn de wensen en mogelijkheden in kaart gebracht en is op basis daarvan een ontwerp gemaakt. Eind 2018 is de aannemer gestart met de aanleg van glasvezelkabel. De verwachting is dat de werkzaamheden medio 2019 worden afgerond.

Toerisme en recreatie

Wat willen we bereiken

Doel
Het toeristisch en recreatief profiel van Ermelo kan verstevigd worden. Ermelo kent een aantrekkelijk en mooi buitengebied, maar kan winnen in aantrekkelijkheid. En ze kan haar waarde beter vermarkten. Ermelo kan winnen aan aantrekkelijkheid door meer variatie en modernisering van verblijfsmogelijkheden.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college ontwikkelt een stimuleringsagenda voor toerisme en recreatie in brede zin. Hierin zetten wij in op modernisering, promotie en marketing: promotie Ermelo Buitenleven. Ermelo Buitenleven is een initiatief waarin de VVV, lokale ondernemers en de gemeente samenwerken om Ermelo als recreatiegemeente beter op de kaart te zetten. In de agenda zetten wij in op:

- verblijfsrecreatie;
- promotie en marketing;
- recreatievriendelijke gemeente;
- dagrecreatie;
- toeristische infrastructuur."

Wat gaan we daarvoor doen

We werken aan de uitvoering en/of afronding van de verschillende activiteiten uit de stimuleringsagenda voor recreatie en toerisme 2015-2018. In 2017 voeren we een toeristische monitor uit waarbij we de ontwikkeling in de sector goed in beeld brengen. Op basis van deze monitor voeren we in 2018 ook de evaluatie over de stimuleringsagenda uit.

We blijven werken aan een professionele promotie en marketing van Ermelo als bereikbare, toeristische bestemming. Dit doen we door meer de regie te nemen in de op- en inrichting van promotie en marketing in Ermelo. Daarnaast zetten we ons in voor ontwikkelingen als de versterkingen van toeristische paden en routes en het verbreden en vernieuwen van dagrecreatie concepten.

Wat hebben we gedaan

In 2018 is er een tussenevaluatie van de Stimuleringsagenda Toerisme en Recreatie uitgevoerd. Daarnaast is er door gewerkt aan de verbetering van de toeristische infrastructurele netwerken. In 2018 is er meer aandacht ontstaan voor het thema cultuurhistorie, hier wordt in 2019 verder uitvoering aangegeven.

Vitale vakantieparken

Wat willen we bereiken

Doel
Modernisering van de verblijfsrecreatie op de vakantieparken. Revitalisering van de verblijfsrecreatiesector door:

- Recreatieondernemers waar mogelijk meer ruimte te geven voor ontwikkeling;
- Bedrijven waar geen recreatie meer plaatsvindt om te vormen naar andere functies.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Wij geven, conform het projectplan Kwaliteitsimpuls Verblijfsrecreatie, gezamenlijk met de ondernemers lokale invulling aan het vitaliseren van de vakantieparken en nemen deel aan het regionale programma Vitale Vakantieparken."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2018 werken we verder aan de gebiedsvisies voor de recreatieclusters in Ermelo. We stellen samen met de ondernemers en eigenaren van parken maatwerk oplossingen op voor de verdere ontwikkeling of transformatie van vakantieparken. Ook gaan we verder met het ontwikkelen van publieke en private instrumenten die bijdragen aan het revitaliseren van de verblijfsrecreatie

sector.

Wat hebben we gedaan

- De omgevingsvisie voor het recreatiecluster Horst is verder uitgewerkt tot een volledig concept. De belanghebbenden in het gebied zijn hierbij uitvoerig betrokken. In 2019 zal deze visie ter vaststelling worden aangeboden aan de raad. Ook blijven we met de vakantieparkeigenaren in gesprek over de toekomstplannen voor hun park. De omgevingsvisie is de basis voor deze plannen.
- Met meerdere vakantieparken (Drieërweg, Strokel en Tonsel en buitengebied) is gesproken over de verdere ontwikkeling of transformatie van hun park. Maatwerk blijft essentieel. In 2018 is het bestemmingsplan De Heivlinder vastgesteld door de raad. Het college heeft een principebesluit genomen over de ontwikkelplannen voor de parken Het Vossenhol en Bosakker, zodat dit verder kan worden uitgewerkt in nieuwe bestemmingsplannen. We verwachten deze plannen in 2019 ter vaststelling aan te bieden aan de Raad.
- Onderzocht is op welke manier we het actuele bestemmingsplan recreatieterreinen het beste kunnen herzien, zodat het aansluit bij de ruimte die recreatieondernemers nodig hebben en bij de huidige wet- en regelgeving. In 2019 wordt het herzieningproces i.c.m. met een participatietraject gestart.

Strand Horst

Wat willen we bereiken

Doel
Recreatieve functie Strand Horst versterken.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college faciliteert actief particulier initiatief voor de verdere ontwikkeling van Strand Horst. De basis voor de ontwikkelingen is de vastgestelde visiekaart Strand Horst (2013) en het vastgestelde Masterplan Strand Horst (2016). Het college zet in op een juist verwachtingenmanagement naar de raad ten aanzien van mogelijkheden, die de gemeente kan bewerkstellingen. Het college zet in op behoud van de openbare toegankelijkheid van het strand."

Wat gaan we daarvoor doen

Het nieuwe bestemmingsplan voor het gebied Strand Horst wordt in het voorjaar van 2018 vastgesteld en hiermee is dit speerpunt in 2018 afgerond.

Wat hebben we gedaan

In 2018 is er een plan-Mer (milieu-effectrapportage) en een passende beoordeling uitgevoerd en is het ontwerpbestemmingsplan op enkele punten aangepast. Dit is in samenwerking met de initiatiefnemers gegaan. In Q4 2018 is het ontwerp bestemmingsplan, inclusief plan-Mer, passende beoordeling en beeldkwaliteitsplan ter inzage gelegd. De vaststelling van het bestemmingsplan wordt verwacht in het 2e kwartaal van 2019.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Banen	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2017	696	651,5	LISA
Netto arbeidsparticipatie	%	2017	67,7	66,6	CBS - Arbeidsdeelname
Vestigingen	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2017	115,2	120	LISA
Functiemenging	%	2017	56	52,4	LISA

bron: waarstaatjegemeente.nl (18 februari 2019)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Economie zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- RNV;
- Leisurelands;
- Coörperatie Gastvrije Randmeren.

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Economie	lasten	515.000	990.000	1.505.000	938.371	566.629
	baten	-24.000	-870.000	-894.000	-585.044	-308.956
Saldo		491.000	120.000	611.000	353.326	257.674

Investeringen		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Economie	lasten		127.000	127.000	37.958	89.042
	baten		-384.000	-384.000		-384.000
Saldo		-	-257.000	-257.000	37.958	-294.958

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:

Investeringsplan Programma Economie

Programma Bestuur & Dienstverlening

Algemeen

Raadscommissie
Commissie Bestuur en Middelen

Veiligheid en handhaving

Wat willen we bereiken

Doel
Een veilige leefomgeving in Ermelo, rechtszekerheid voor burgers en een voorspelbare overheid.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college zet bij het opstellen van het handhavingsplan en veiligheidsbeleid in op de thema's veiligheid op straat, veiligheid in de wijk, veiligheid in het verkeer en het tegengaan van overlast en zwerfvuil. Tevens vindt extra controle plaats op de naleving van bestemmingsplannen. Daarbij is preventie een terugkerend aspect. Het college stelt een integraal handhavingsplan vast. Het thema veiligheid komt tevens terug in het uitvoeringsprogramma GVVP en de onderhoudsplannen openbare ruimte van de gemeente Ermelo. De burgemeester blijft handhaven op het alcoholverbod. In de nieuw op te stellen nota Gezondheidsbeleid wordt ingezet op preventie op drugs en overmatig alcoholgebruik. Het college continueert de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan."

Wat gaan we daarvoor doen

In 2016 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) vastgesteld. Dit nieuwe IVP vormt het strategisch beleidskader voor de aanpak van integrale veiligheid in de komende jaren door de gemeente, het fungeert als referentiekader voor nieuw beleid en voort te zetten bestaand beleid. Het IVP bestaat uit een beleidsplan en een uitvoeringsplan / uitvoeringsprogamma. Beschreven staat wat de gemeente zelf doet en wat zij van andere organisaties en instellingen (ketenpartners) verwacht. Het IVP kent naast de boven lokale prioriteiten (gezamenlijk met Harderwijk en Putten) een aantal lokale prioriteiten, vanwege de gewenste lokale invulling.

De vier bovenlokale prioriteiten zijn:
1. Ernstige overlast door personen in de woonomgeving
2. High Impact Crimes, met name woninginbraak
3. Maatschappelijke ondermijning / hennepaanpak
4. Leefbare en Veilige vakantieparken

De lokale prioriteiten zijn:
1. Geweld (mishandeling en bedreiging)
2. Vernieling / vandalisme
3. Verkeersveiligheid

In 2018 wordt verder uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma IVP.

Daarnaast ligt het in de planning om in 2018 deel te nemen aan de Veiligheidsmonitor. Dit is een bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap.

Wat hebben we gedaan

In 2018 is uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsplan IVP (Integraal Veiligheidsplan), waaronder Damocles, woninginbraken, leefbare en veilige vakantieparken. Tevens is er extra aandacht geweest voor inbrekerswerktuigen en drugshandel op straat. Ook in de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU) is er actief samengewerkt om de veiligheid tijdens uitgaansavonden te bevorderen en de overlast tot een minimum te beperken.

Halverwege 2018 is het ondermijningsbeeld Ermelo gereed gekomen. In 2018, maar ook in 2019 en verder zal hier een vervolg aan gegeven worden.

Brandweer

Wat willen we bereiken

Doel
Voorkomen en bestrijden van branden en inzet bij calamiteiten/rampen.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Door de regionalisering (VNOG) is de directe invloed van de gemeente(raad) op de brandweer gewijzigd. In de komende periode blijft het college werken aan behoud van de clusterstructuur (Ermelo maakt onderdeel uit van het cluster West) en het terugdringen van loze uitrukken. Om de lokale brandweer op sterkte te houden dienen er de komende periode nieuwe vrijwilligers geworven te worden."

Wat gaan we daarvoor doen

Het oorspronkelijke speerpunt is feitelijk afgerond. De brandweer is opgegaan in de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gerderland (VNOG) met onderstaande taken:

Crisisbeheersing
Als gemeenten zijn wij verantwoordelijk voor de invulling van de ‘oranje kolom’ binnen de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie - de zogenaamde Bevolkingszorg. We houden in dat kader operationele plannen actueel, nemen deel aan opleiding, training, oefening (OTO), bewaken en bevorderen adequate bemensing van processen. We stemmen af met andere gemeenten binnen het dubbelcluster binnen de VNOG, geven samen met deze andere gemeenten invulling aan processen. Landelijke ontwikkelingen op het terrein van crisisbeheersing nopen ons tot een gedeeltelijke herziening, bijstelling van onze inrichting van de Bevolkingszorg. Het traject Bevolkingszorg op Orde 2.0 (Veiligheidsberaad, april 2014) heeft een aantal belangrijke principes en vertrekpunten opgeleverd die nu landelijk, binnen de veiligheidsregio’s opgepakt worden. In de kern gaat het om vier centrale punten:

1. Risicogerichtheid en risico-acceptatie: het loslaten van de utopie van volledige risicobeheersing en in plaats daarvan focussen op realistische en beïnvloedbare risico’s;
2. Meer vertrouwen op improvisatievermogen en veerkracht van de crisisorganisatie: expliciet onderscheid maken tussen voorbereide zorg en geïmproviseerde zorg; als geheel een bescheidener preparatie i.e. vormgeving van de bevolkingszorg;
3. Meer steunen op maatschappelijke potentie en vitaliteit: nadrukkelijk integreren van zelfredzaamheid en redzaamheid in de crisisorganisatie; focus op faciliteren en ondersteunen van redzaamheid en zelfredzaamheid en daarnaast hulpverlening aan ‘verminderd zelfredzamen’;
4. Aan de vrijblijvendheid voorbij: professionalisering, implementatie prestatie-eisen. Ook binnen de VNOG herijken wij onze crisisbeheersingsorganisatie aan de hand van deze uitgangspunten. We verwerken deze in onze planvorming, preparatie van voorzieningen, OTO en andere elementen.

Brandweer
De opgave voor de VNOG is: ‘Minder branden, slachtoffers en schade’. Om dit te bereiken heeft de VNOG drie maatschappelijke doelstellingen geformuleerd:
1. het voorkomen en beperken van incidenten, rampen en crises;
2. het bestrijden van incidenten, rampen en crises;
3. herstel na een ontwrichte situatie.

Het regionaal risicoprofiel, crisisplan en beleidsplan van de Veiligheidsregio zijn hiervoor leidend. Minimaal één keer per vier jaar wordt op basis van het vastgestelde risicoprofiel het beleidsplan geactualiseerd. Dit is eind 2016 gerealiseerd. Dit beleidsplan wordt vastgesteld door het bestuur van de Veiligheidsregio na bespreking daarvan met de gemeenteraden (- de zogenoemde ‘haalplicht’). Als gemeenten maken wij onderdeel uit van het bestuur van de Veiligheidsregio. We zetten in op verdere versterking van de risicobeheersing. Cruciaal zijn risicobewustzijn (‘awareness’), preventiemaatregelen en naleefgedrag van maatschappelijke partners (‘Brandveilig Leven’). Samen met de Veiligheidsregio geven we zo goed mogelijk invulling aan deze hoofdlijn. Onze ‘eigen’ accenten daarbij als gemeenten:
- we geven input geven voor het regionale risicoprofiel en regionale brandrisicoprofiel;
- we voeren integraal toezicht- en handhavingsbeleid, inclusief het onderdeel brandveiligheid; we bewaken de randvoorwaarden voor effectieve uitvoering van dit beleid (o.m. wat betreft capaciteit);
- we geven ondersteuning aan preventievoorlichting door de brandweer; eventueel leggen we daarbij combinaties met voorlichting op het terrein van sociale veiligheid;
- we leggen de benodigde verbindingen met relevant flankerend gemeentelijk beleid zoals zorg- en welzijnsbeleid, evenementenbeleid, horecabeleid en drugsbeleid, recreatiebeleid, verkeersbeleid en met trajecten zoals de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU), het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en Vitale Vakantieparken; ook benutten we de mogelijkheden in dit verband vanuit het wijk- en gebiedsgericht werken.

Wat hebben we gedaan

In 2018 zijn er op regionaal niveau opleidingen, trainingen en oefeningen georganiseerd voor medewerkers van team bevolkingszorg. Zo hebben leden van medewerkers bevolkingszorg o.a. deelgenomen aan een systeemtest en aan een oefening opvang en verzorging. Door de overgang van Sociale Dienst Veluwerand naar MeerInzicht is de poule van medewerkers voor Opvang & Verzorging opnieuw ingericht en zijn er hiervoor medewerkers opgeleid. Ook zijn de

nieuwe collegeleden getraind in hun rol tijdens een crisis.
Tijdens enkele daadwerkelijke incidenten binnen het dubbel cluster Veluwe zijn ook medewerkers van team bevolkingszorg in diverse functies ingezet.

Op regionaal niveau is er gewerkt aan een verdere professionalisering van de crisisbeheersingsorganisatie. Dit in de vorm van een nieuwe piketstructuur en het begin van een proces om de vakbekwaamheid van sleutelfunctionarissen te borgen. Hieraan wordt in 2019 verder uitvoering gegeven.

Ermelo zelfstandig

Wat willen we bereiken

Doel
De gemeente Ermelo blijft bestuurlijk zelfstandig.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Zowel op rijksniveau als op provinciaal niveau wordt de discussie rondom de toekomstige bestuurlijke organisatie van Nederland gevoerd. Deze discussie zal ook Ermelo niet voorbijgaan. Momenteel voert de provincie samen met de VNG Gelderland het project “Sterk lokaal bestuur in Gelderland” uit. Het college betrekt het Ermelose maatschappelijke middenveld en de raad bij de onderzoeksfase van dit project."

Wat gaan we daarvoor doen

Voor een bestuurlijk zelfstandig (autonoom) Ermelo is bestuurlijke én ambtelijke samenwerking met andere overheden, maatschappelijke organisaties en private ondernemingen noodzakelijk. Het rapport "Sterk Bestuur in Gelderland" en de "Eindrapportage Regio Noord Veluwe 3.0: De kunst van het verbinden" onderstrepen deze noodzaak. De strategische en beleidsmatige samenwerking zal zich richten op vier onderwerpen te weten:

- Ontwikkeling Veluwe (Gebiedsopgave Veluwe op één)
- Lelystad Airport
- Regionale bereikbaarheid (A28, realisatie IC-station Harderwijk, "Veluwe tracé")
- Regionale ruimtelijke-economische ontwikkelingsstrategie (als onderlegger voor de inhoudelijke strategische agenda van de Noord-Veluwe).

Deze vier thema's zullen doorlopend in 2018 en volgende jaren het referentiekader vormen waarbinnen de strategische en beleidsmatige samenwerking vorm en inhoud krijgt. Daarnaast zal ingezet blijven worden op samenwerking met de buurgemeenten in de uitvoering van taken met als doel de dienstverlening en de kwaliteit te verbeteren en te borgen en de kwetsbaarheid en de kosten te verminderen. De processen die dit in gang zetten zijn meerjarig van aard, lopen reeds vanaf 2015 en zullen in 2018 en verder voortgezet worden.

Wat hebben we gedaan

De SNV heeft verder vorm gekregen en ook de vier opgestarte strategische taken zijn verder ontwikkeld. Twee belangrijke ontwikkelingen in deze zijn de volgende. Ten eerste dat in 2018 bestuurlijk overeengekomen is dat de eerder gedefinieerde strategische taak ‘Veluwe op 1’ belegd bij gastheergemeente Ermelo ingevuld wordt door onze deelname aan de gebiedsopgave Veluwe. De Veluwe Agenda is hierbij leidend voor de strategische samenwerking op de Noord-Veluwe, waar middels beleid en uitvoering verdere invulling aan gegeven wordt. De bestuurders hechtten waarde aan gezamenlijkheid, waarbij deze invulling van de strategische taak beschouwd wordt als de meest werkbare vorm, die gezamenlijk opgepakt kan worden. Op deze manier blijven de zeven gemeenten verbonden aan deze strategische taak. Inhoudelijk wordt deze strategische SNV taak dus ingevuld door de deelname aan de gebiedsopgave Veluwe, waarbij tijdens de portefeuillehouders overleggen toerisme en recreatie SNV besproken wordt hoe wij hier ons aandeel in leveren. Ten tweede is een andere strategische taak, de sociaaleconomische ontwikkelingsstrategie die belegd is bij gastheergemeente Nunspeet en in april 2018 gestart is met vijf van de zeven SNV gemeenten: Nunspeet, Putten, Ermelo, Elburg en Oldebroek zich voor vier jaar aan het SEOS-programma. In december 2018 heeft Oldebroek echter besloten zich terug te trekken waardoor vier gemeenten overgebleven zijn. Aan deze situatie dient bestuurlijk de nodige aandacht gegeven te worden.

Intergemeentelijke samenwerking versterken

Wat willen we bereiken

Doel
Om de taken zelfstandig en naar behoren uit te kunnen voeren is intensivering van de intergemeentelijke samenwerking noodzakelijk.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"De gemeente Ermelo werkt op meerdere terreinen samen met buurgemeenten. Het college wil deze deelname voortzetten en intensiveren. Zo zet het college het aangegane bestuursconvenant Strategische Alliantie Veluwe Noord (SAVN) voor de contractperiode van 3 jaar voort. Ook bij de uitvoering van bestaande en nieuwe taken werkt de gemeente samen met de buurgemeenten. De in 2014 met de gemeenten Harderwijk en Zeewolde in het verband van

Meerinzicht gestarte samenwerking ter uitvoering van bedrijfsvoeringstaken (PIOFACH) wordt uitgebouwd. Ook in EHZ-verband wordt de samenwerking in het Sociaal Domein verder ontwikkeld en vormgegeven. Op basis daarvan wordt de toekomst van de huidige Sociale Dienst Veluwerand en de relatie met de sociale werkbedrijven (Inclusief Groep en Proson) geëvalueerd. Het college geeft verder vorm aan het raadsbesluit van 13 maart 2014 waarin acties worden benoemd om de sturing van de raad op gemeenschappelijke regelingen vorm te geven. Daarbij betrekt het college ook de notitie “Met Ermelo Verbonden” inzake verbonden partijen."

Stand van zaken
Op 20 maart 2015 hebben de colleges van de RNV-gemeenten plus de gemeenten Hattem en Heerde besloten te komen tot een transformatie van de RNV tot RNV 3.0. Inmiddels is de nieuwe naam vastgesteld op Samenwerking Noord Veluwe (SNV). De gedachte is om de strategische en beleidsmatige taken die nu zijn ondergebracht in de strategische alliantie en de Regio Noord-Veluwe te integreren in de SNV. Bij strategie en beleid gaat het om voorbereiding, waarbij de gemeentebesturen lokaal bevoegd zijn tot besluitvorming en met ruimte voor lokale invulling. Voor de operationele uitvoerende taken creëren wij ruimte voor een cafetariamodel voor het al dan niet onderbrengen van taken in de SNV-samenwerkingsgedachte. De gemeenten respecteren de verschillende oriëntaties als gevolg van sociaal-culturele en/of geografische omstandigheden, maar zijn het eens dat als een eenheid naar buiten getreden moet worden. De SNV zal niet bestaan uit een zelfstandige bestuurlijke en ambtelijke organisatie. Elk van de deelnemers zal optreden als gastgemeente (centrumgemeente). Bestuurlijk vindt afstemming plaats over de strategische en beleidsmatige onderwerpen.

Wat gaan we daarvoor doen

SNV
Per 1 januari 2018 is de huidige RNV opgeheven en is er besloten tot een nieuwe lichte, maar niet-vrijblijvende vorm van samenwerking, die een duidelijke strategische (uitvoerings)agenda heeft. Daaraan voorafgaand (per 1 juli 2017) is besloten de beleidsmatige samenwerkingsonderwerpen te verdelen over en te beleggen bij de deelnemende gemeenten (gastgemeenten). Ook is dan besloten waar de uitvoeringssamenwerkingstaken worden ondergebracht.

Meerinzicht
Per 1 januari 2018 is de tweede fase Meerinzicht-bedrijfsvoering geformaliseerd. Dit betekent dat de taakvelden financiën, communicatie, juridische zaken en geo formeel deel uitmaken van Meerinzicht. Per 1 januari 2018 zal ook het Sociaal Domein formeel onderdeel uitmaken van Meerinzicht-Sociaal Domein. Hieraan voorafgaand zal de GR-Meerinzicht gewijzigd worden vastgesteld, teneinde het sociaal domein bij Meerinzicht onder te kunnen brengen.

ODNV
Als gevolg van de opheffing van de RNV is het denkbaar een aantal uitvoeringstaken per 1 januari 2018 te beleggen bij de ODNV.

Overig
In 2018 zal de verkenning worden voorgezet om tot samenwerking te komen in het beheer van de openbare ruimte. Verder zal worden ingespeeld op nieuwe mogelijkheden die zich voordoen.

Wat hebben we gedaan

In 2018 hebben we weer volop ingezet op onze intergemeentelijke samenwerking. De samenwerking binnen Meerinzicht bedrijfsvoering is op 1 januari 2018 uitgebreid met fase 2: de toevoeging van de taakvelden Financiën, Communicatie, Juridische Zaken en Geo. Daarmee is de transitie van de bedrijfsvoeringstaken van de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde naar Meerinzicht volledig gerealiseerd per 1 januari 2018. Daarnaast zijn ook de uitvoeringstaken Sociaal domein (Jeugd, Participatie en Wmo) overgegaan. Voorheen werd het onderdeel Jeugd uitgevoerd door de Regio Noord-Veluwe (RNV), het onderdeel Participatie door de Sociale Dienst Veluwerand (SDV) en de Wmo door de gemeente Harderwijk. 2018 is dus het jaar waarin veranderingen dienen te landen. Dit proces is nog volop in ontwikkeling. Daarnaast wordt er nagedacht over de verantwoordingssystematiek. Hoe groter Meerinzicht wordt, hoe belangrijker dit wordt.

Op 29 november 2018 is de nieuwe notitie verbonden partijen vastgesteld door de gemeenteraad ter vervanging van de sterk verouderde notitie ‘Met Ermelo verbonden’ uit 2002. Hierin staat onder meer in een werkwijze beschreven hoe om te gaan met de verbonden partijen op basis van onder meer uitkomsten uit onderzoek van de rekenkamercommissie zijn verwerkt.

In 2018 zijn verdere stappen gezet in de afbouw van de RNV. De Samenwerkingsregeling Noord-Veluwe (naast het openbaar lichaam Regio Noord-Veluwe de laatste officiële overgebleven regeling van de RNV) is per 1 september 2018 opgeheven. De SNV heeft verder vorm gekregen. Het secretarissenoverleg en de regiegroep (bestaande uit de burgemeesters) houden overzicht over de stand van zaken. Verder is er een team financials van alle deelnemende gemeenten die de financiële situatie nauwlettend en in gezamenlijkheid in de gaten houden. De uitvoerings-, beleidsmatige- en strategische taken zijn dit jaar verder uitgekristalliseerd. Bij sommige taken is het aantal gemeenten die taken afneemt in 2018 gewijzigd. Met andere woorden: er wordt gebruik gemaakt van het cafetariamodel. Twee belangrijke ontwikkelingen in deze zijn de volgende. Ten eerste dat in 2018 bestuurlijk overeengekomen is dat de eerder gedefinieerde strategische taak ‘Veluwe op 1’ belegd bij gastheergemeente Ermelo ingevuld wordt door onze

deelname aan de gebiedsopgave Veluwe. De Veluwe Agenda is hierbij leidend voor de strategische samenwerking op de Noord-Veluwe, waar middels beleid en uitvoering verdere invulling aan gegeven wordt. De bestuurders hechtten waarde aan gezamenlijkheid, waarbij deze invulling van de strategische taak beschouwd wordt als de meest werkbare vorm, die gezamenlijk opgepakt kan worden. Op deze manier blijven de zeven gemeenten verbonden aan deze strategische taak. Inhoudelijk wordt deze strategische SNV taak dus ingevuld door de deelname aan de gebiedsopgaveVeluwe, waarbij tijdens de portefeuillehouders overleggen toerisme en recreatie SNV besproken wordt hoe wij hier ons aandeel in leveren. Ten tweede is een andere strategische taak, de sociaaleconomische ontwikkelingsstrategie die belegd is bij gastheergemeente Nunspeet en in april 2018 gestart is met vijf van de zeven SNV gemeenten: Nunspeet, Putten, Ermelo, Elburg en Oldebroek zich voor vier jaar aan het SEOS-programma. In december 2018 heeft Oldebroek echter besloten zich terug te trekken waardoor vier gemeenten overgebleven zijn. Aan deze situatie dient bestuurlijk aandacht gegeven te worden. De Regionale Agendacommissie SNV (bestaande uit raadsleden) is aan de slag gegaan. Ook vond in november vond de eerste raadsledenbijeenkomst plaats.

Organisatieontwikkeling

Wat willen we bereiken

Doel
De transformatie naar netwerkgemeente met een professionele ambtelijke organisatie.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college ontwikkelt een visie op de beoogde transformatie naar een regiegemeente Ermelo. De visie vormt de basis voor de transformatie van de gemeentelijke organisatie naar een meer professionele, flexibele toekomstgerichte ambtelijke organisatie. De visie bevat een financiële paragraaf waarin wordt ingegaan op de wijze van invullen van de bezuinigingstaakstelling en mogelijke (incidentele financiële) ondersteunings- en/of stimuleringsmiddelen."

Wat gaan we daarvoor doen

Het begrip "regiegemeente" is vervangen door "netwerkgemeente". In 2018 zal uitvoering gegeven worden aan de besluiten van de raad die nog in 2017 worden verwacht, wanneer en hoe het Ermelose bestuur (raad en college) wil opereren in zgn. netwerkverbanden. Anders gezegd, in welke gevallen en hoe wil het bestuur ruimte bieden aan burgers, instellingen, organisaties en ondernemingen om mee te besturen, dan wel het bestuur geheel over te laten aan hen en uitsluitend een faciliterende rol als openbaar bestuur te vervullen. In 2018 en verder zullen op basis daarvan trainingen en evaluatie-momenten voor het bestuur georganiseerd worden.

Wat hebben we gedaan

In juni 2018 is de ontwikkelagenda netwerkgemeente door de gemeenteraad vastgesteld waaruit ontwikkelingen voortkomen voor de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie.
In de ‘expeditie’ naar een meer professionele, flexibele toekomstgerichte ambtelijke organisatie zijn per mei 2018 belangrijke vervolgstappen gezet. Er wordt sindsdien gewerkt en georganiseerd op basis van een geactualiseerde missie en visie waarin werken aan een ‘Beter Ermelo’, de ‘leefwereld’ van mensen en ‘opgaven’ altijd centraal staan.

Concreet betekent dit dat per 1 mei 2018 het ‘opgavegericht werken’ in een netwerkorganisatie gestart is en dat afscheid genomen is de organisatiestructuur (afdelingen en teams) en van de rollen behorende bij integraal management. Er is werk (opgaven) en er zijn mensen (stakeholders en medewerkers). Nieuwe rollen zijn geïntroduceerd (regisseur, aanjager, mentor) waarbij taken en verantwoordelijkheden zijn herverdeeld en de rol van HRM veranderd is. Er is gewerkt aan de ontwikkeling van meer zelforganiserend vermogen en aan ontwikkeling van meer ‘stevigheid’ als adviseur in een complex netwerk. Het ‘ontschotten’ van de bedrijfsvoering (o.a. systemen, digitale omgevingen) is samen met Meerinzicht in gang gezet. Eind 2018 zijn vele (groeps)gesprekken gevoerd om de eerste ervaringen op te halen als input voor de volgende etappe van de expeditie in 2019.

De soms overgeorganiseerde ambtelijke organisatie gaat dus als netwerk van unieke mensen meer en meer op in het grotere netwerk dat de samenleving is en organiseert zich volledig integraal, flexibel en tijdelijk rondom opgaven. Doordat ‘grenzen en drempels’ vervagen en denkbeeldige ‘hokjes’ verdwijnen ontstaat er meer ruimte voor interactie en ontmoeting waardoor de bedoeling achter een (aan)vraag of opgave duidelijker wordt.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken

Doel
Integrale sturing op adequate dienstverlening aan en vermindering van regeldruk voor bedrijven en inwoners.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college zet het lean werken voort in de periode 2014-2018, primair gericht op processen die burgers direct aangaan. De doelstelling van lean werken is: een betere kwaliteit in een kortere doorlooptijd tegen lagere kosten. Dat gebeurt door het vereenvoudigen van werkprocessen. De

standaardvergunningen worden door middel van het lean-principe bekeken. Gestreefd wordt naar het aanpassen van werkprocessen om standaardvergunningen binnen twee weken te verlenen. Deregulering is uitgangspunt bij het opstellen van verordeningen en beleidsregels."

Wat gaan we daarvoor doen

Het verbeteren en versnellen van de dienstverleningsprocessen is een continue proces. Onder dienstverlening verstaan wij naast de 1 op 1 relatie tussen burger en gemeente Ermelo (publiekscontacten) óók alle uitvoeringsprocessen die direct de burger en organisaties raken. Dus bijvoorbeeld ook het onderhoud van de openbare ruimte en groen. Het "Leanconcept" is ons hierbij behulpzaam en zal dat blijven, als onderdeel van het organisatie ontwikkelingsbeleid. Belangrijk aspect hierbij - en van grote invloed - is het digitaliseren van werkprocessen en het meer en meer aanbieden van het digitale kanaal aan de burgers en organisaties. Niettemin zal de dienstverlening ook nog geruime tijd op de analoge manieren moeten worden aangeboden, omdat nog lang niet iedereen toe is aan en gebruik maakt van de digitale mogelijkheden. Dit beïnvloedt het tempo waarin processen "lean" gemaakt kunnen worden.

Wat hebben we gedaan

De dienstverlening is in 2018 erg onder druk komen te staan door de vele wisselingen in onze ambtelijke organisatie. Met name het behandelen van omgevingsvergunningen liep de nodige vertraging op waardoor veel mensen onnodig lang moesten wachten op hun vergunning. In het laatste kwartaal van 2018 is extra capaciteit ingezet om de achterstanden weg te werken. Ook werd veel geklaagd over de slechte telefonische bereikbaarheid van de ambtelijke organisatie. Onderzoek heeft uitgewezen dat niet aan alle medewerkers een mobiele telefoon was verstrekt en dat ook de onderliggende techniek het op onderdelen liet afweten. Samen met Meerinzicht wordt blijvend gewerkt aan verbeteringen in techniek en zijn aan alle medewerkers mobiele telefoons verstrekt.

In november 2018 is de visie op dienstverlening en participatie door de raad vastgesteld en is gestart met het opstellen van een plan van Aanpak om de visie verder te implementeren in onze ambtelijke organisatie.

Ombuigingen en bezuinigingen

Wat willen we bereiken

Doel
Een stabiele financieel gezonde gemeente met een structureel en reëel sluitende begroting.

Inhoud (volgens Collegeprogramma 2014-2018)
"Het college besluit tot een mix van ombuigingen en bezuinigingen op financiële, organisatorische en inhoudelijke (beleids)taken, gericht op het realiseren van structureel meerjaren begrotingsevenwicht, waarin financiële ruimte is / wordt gecreëerd voor investeringen in de toekomst. In ieder geval voeren wij de volgende bezuinigingsmaatregelen door:

- Een bezuiniging van 20% per 1 januari 2015 op de budgetten groot onderhoud wegen, onderhoud openbare ruimte, onderhoud groen, openbare verlichting en speelvoorzieningen (is gerealiseerd);
- Het inboeken van de besparingen door de samenwerking in “Meerinzicht” (is gerealiseerd);
- Het invoeren van precariorechten voor nutsbedrijven (is gerealiseerd);
- Het schrappen van de post nieuw beleid (is gerealiseerd);
- Het schrappen van stelposten (is gerealiseerd);
- Gesubsidieerde culturele voorzieningen; deze moeten bijdragen aan met name educatie op het gebied van culturele vorming van kinderen, jongeren en mensen met beperking. Voorzieningen voor volwassenen dienen in beginsel zelfbekostigend te zijn; op de gemeentelijke organisatie, zoals onder “organisatieontwikkeling” geformuleerd;
- Incidenteel: het schrappen van de helft van de post onvoorzien van centrumontwikkeling (is gerealiseerd)."

Wat gaan we daarvoor doen

In vervolg op de besluitvorming t.a.v. het Strategisch Financieel Beleid zal de financiële positie van Ermelo continue gemonitord blijven en door middel van de bestuursrapportages aan de raad worden voorgelegd. De raad zal steeds een afweging worden voorgelegd tussen inhoud en kosten en de gevolgen daarvan voor de financiële dekking. Indien en voor zover er in 2018 nog financiële taakstellingen open staan, zullen deze alsnog van inhoudelijke maatregelen worden voorzien en zo nodig aan de raad worden voorgelegd.

Wat hebben we gedaan

- De vaststelling van de Programmabegroting 2018-2021 door de raad heeft plaatsgevonden op 9 november 2017;
- De Programmabegroting 2018-2021 was structureel en reëel sluitend;
- De totale ombuigingen en bezuinigingen bedragen € 9,6 mln structureel. Hiervan is € 0,2 mln nog niet gerealiseerd;

- Op basis van de 8e Bestuursrapportage 2017 moet geconcludeerd worden dat er geen structureel begrotingsoverschot beschikbaar is voor de volgende raadsperiode.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Inwoners	aantal inwoners	2018	26.793	17.181.084	CBS - Bevolkingsstatistiek
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2018	4,75	-	Gemeentelijke administratie
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2018	4,45	-	Gemeentelijke administratie
Apparaatskosten	Kosten per inwoners	2018	699	-	Gemeentelijke administratie
Externe Inhuur	Kosten als % ten totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2018	25,7%	-	Gemeentelijke administratie
Overhead	% van totale lasten	2018	14,1%	-	Gemeentelijke administratie
Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2018	646	649	COELO, Groningen
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2018	700	721	COELO, Groningen
WOZ-waarde woningen	euro (x € 1.000,00)	2018	282	230	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	2,1	2,2	CBS - Diefstallen
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	2,3	2,9	CBS - Diefstallen
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	6,4	5,1	Politie
Vernieling per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	6	6,3	Politie
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	per 10.000 inwoners	2017	119	131	Bureau Halt
Jongeren met delict voor rechter	%	2015	2,82	1,45	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
Demografische druk	%	2018	81,8	69,6	CBS - Bevolkingsstatistiek

bron: waarstaatjegemeente.nl (18 februari 2019)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Bestuur & Dienstverlening zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- RNV;
- VNOG;
- Meerinzicht;
- Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe;
- Vitens N.V.;
- Alliander N.V.;
- N.V. BNG.

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Bestuur & Dienstverlening	lasten	4.921.000	-318.000	4.603.000	4.757.000	154.000
	baten	-543.000	0	-543.000	-648.000	-105.000
Subtotaal programma		4.378.000	-318.000	4.060.000	4.109.000	49.000
Mutaties reserve	lasten	15.369.000	6.075.000	21.444.000	23.780.000	2.336.000
	baten	-15.984.000	-9.430.000	-25.414.000	-26.985.000	-1.571.000
Subtotaal reserves		-615.000	-3.355.000	-3.970.000	-3.205.000	765.000
Algemene Dekkingsmiddelen:						
- Lokale heffingen, waarvan	lasten	310.000	0	310.000	315.000	5.000
de besteding niet gebonden is	baten	-8.936.000	112.000	-8.824.000	-8.937.000	-113.000
	saldo	-8.626.000	112.000	-8.514.000	-8.622.000	-108.000
- Algemene uitkering	lasten	0	-94.000	-94.000	0	94.000
	baten	-40.936.000	-2.218.000	-43.154.000	-43.467.000	-313.000
	saldo	-40.936.000	-2.312.000	-43.248.000	-43.467.000	-219.000
- Dividend	lasten	3.000	0	3.000	0	-3.000
	baten	-360.000	-147.000	-507.000	-508.000	-1.000
	saldo	-357.000	-147.000	-504.000	-508.000	-4.000
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	314.000	5.000	319.000	276.000	-43.000
	baten	-633.000	29.000	-604.000	-893.000	-289.000
	saldo	-319.000	34.000	-285.000	-617.000	-332.000
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	375.000	-83.000	292.000	96.000	-196.000
	baten	-975.000	-150.000	-1.125.000	-1.151.000	-26.000
	saldo	-600.000	-232.000	-832.000	-1.055.000	-222.000
- Overhead	lasten	9.425.000	1.827.000	11.252.000	11.600.000	348.000
	baten	-284.000	-568.000	-852.000	-812.000	40.000
	saldo	9.141.000	1.259.000	10.400.000	10.788.000	388.000

-Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0	0
- Onvoorzien	lasten	27.000	-27.000	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27.000	-27.000	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen		-41.670.000	-1.313.000	-42.983.000	-43.481.000	-497.000
Totaal overzicht		-37.907.000	-4.986.000	-42.893.000	-42.577.000	317.000

Investeringen		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Bestuur & Dienstverlening	lasten	558.000	855.000	1.413.000	1.318.016	94.984
	baten					
Saldo		558.000	855.000	1.413.000	1.318.016	94.984

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:

Investeringsplan Programma Bestuur en Dienstverlening

Jaarverslag: Paragrafenverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Algemene informatie

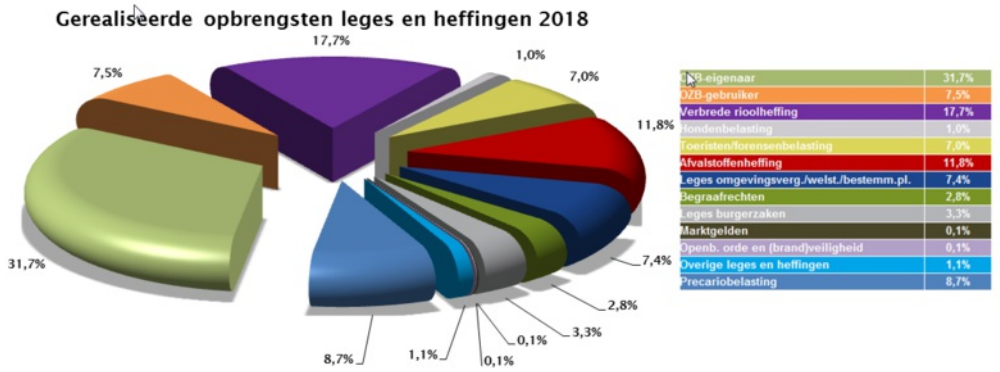
In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de belastingtarieven en rechten 2018. De gemeentelijke belastingen en rechten zijn een belangrijke inkomstenbron voor onze gemeente. De OZB, de hondenbelasting, toeristenbelasting, forensenbelasting, reclamebelasting en precariobelasting worden als algemene belastingen gezien.

De gerealiseerde inkomsten

Een vergelijking tussen de Jaarstukken 2018 en de Jaarstukken 2017 geeft het navolgende beeld van de opbrengsten uit belastingen en heffingen:

Belastingontvangsten en heffingen 2018 vs 2017:

Naam heffing of leges	**Jaarstukken 2018** *x € 1.000,00*	*in %*	**Jaarstukken 2017** *x € 1.000,00*	*in %*
OZB eigenaar (woning/niet woning)	5.012	31,65%	4.880	32,73%
OZB gebruiker (niet woning)	1.189	7,51%	1.114	7,47%
Hondenbelasting	163	1,03%	180	1,21%
Toeristenbelasting	331	2,09%	334	2,24%
Forensenbelasting	778	4,91%	746	5,00%
subtotaal	7.473	47,19%	7.254	48,65%
Verbrede rioolheffing	2.795	17,65%	2.728	18,30%
Afvalstoffenheffing	1.870	11,81%	1.822	12,22%
Begraafrechten	436	2,75%	368	2,47%
Leges vergunningen en kabels	116	0,73%	133	0,89%
Leges omgevingsvergunningen	1.104	6,97%	560	3,76%
Leges welstand	62	0,39%	48	0,32%
Leges bestemmingsplannen	0	0,00%	10	0,07%
Leges burgerzaken	521	3,29%	535	3,59%
Marktgelden	10	0,06%	10	0,07%
Precariobelasting	1.373	8,67%	1.374	9,21%
Leges woonruimteverdeling	2	0,01%	2	0,01%
Leges openbare orde en veiligheid	17	0,11%	12	0,08%
Baten reclamebelasting	56	0,35%	55	0,37%
subtotaal	8.362	52,81%	7.657	51,35%
Totaal	**15.835**	**100,00%**	**14.911**	**100,00%**



Beleid inzake lokale belastingen en heffingen

Landelijk Beleid

Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

In de meicirculaire 2017 is de jaarlijkse aanpassing van de gewichten van de verdeelmaatstaf ozb doorgevoerd. De uitkomst van de verdeelmaatstaf ozb wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom ook drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid van het rijk om voor dat effect te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven. De correctie is dus op nationaal niveau. Regionale en lokale marktontwikkelingen die afwijken van de landelijke ontwikkelingen werken wel door in de uitkomst van de maatstaf.
De aanpassing van de rekentarieven is afgestemd op de WOZ-tijdvakken. Op 1 januari 2018 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2017. Het rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de ozb-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).
De marktontwikkeling tussen 1 januari 2016 en 1 januari 2017 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 6%. Voor niet-woningen wordt de waarde-ontwikkeling over dezelfde periode geschat op 1%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 0,9%. Het rekentarief voor eigenaren woningen komt na aanpassing op -0,1054%, voor eigenaren niet-woningen op -0,1562% en voor gebruikers niet-woningen op -0,1259%. Met deze nieuwe rekentarieven is rekening gehouden bij de berekening van de uitkomsten van de meicirculaire 2017. U bent daarover reeds via een Raadsbrief, als onderdeel van de Kadernota 2018, geïnformeerd.

Macronorm OZB

Volgens cijfers van onderzoeksinstituut COELO stijgt de totale landelijke OZB-opbrengst in 2017 met € 67 miljoen, een stijging van 1,69%. De macronorm voor 2017 is 1,97%. Dat betekent dat de stijging in 2017 binnen de macronorm blijft. De macronorm voor 2018 is 3,1%. (Dit percentage is opgebouwd uit 1,5% reële trendmatige groei van het BBP en 1,6% prijsontwikkeling Nationale Bestedingen (op basis van het Centraal Economisch Plan 2017).
Het kabinet denkt erover om de macronorm om te zetten in een woonlastennorm (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing). Autonome gemeenten maken verantwoorde keuzes en doorkruisen daarbij niet de gewenste ontwikkeling van de collectieve lastendruk. Afschaffing van de macronorm heeft daarom de voorkeur van de VNG.

Inhoud beleid in Ermelo

Algemeen beleid van Ermelo is om terughoudend om te gaan met belastingstijgingen. Ermelo behoort dan ook tot de goedkopere gemeenten in Nederland. Vanaf 2017 hanteert het Coelo-rapport een andere wijze van presenteren met betrekking tot de lokale lastendruk. De presentatie is voortaan in bruto-woonlasten weergegeven. Daarnaast worden de gegevens van de huurder gepresenteerd. Door de wijziging in de systematiek vindt een grote verschuiving plaats in de rangorde en is een vergelijk met voorgaande jaren niet meer mogelijk. Kortheidshalve wordt voor een overzicht verwezen naar het onderdeel over de lastendruk.
Wij vinden het belangrijk dat de lokale lastendruk in verhouding staat tot omvang en kwaliteit van de openbare voorzieningen.

Kadernota 2018

De door de raad vastgestelde Kadernota 2018 is bepaald dat voor het begrotingsjaar 2018 worden de volgende percentages aangehouden:

- Indexering 2018: Op basis van de inflatiecorrectie voor de prijsmutaties bedraagt het stijgingspercentage voor 2018 1,8%.
- Onroerende Zaak Belasting: De OZB wordt in 2018 verhoogd met een inflatiecorrectie van

1,8%. In Ermelo geldt de algemene beleidsregel dat bij de jaarlijkse vaststelling van de WOZ-waarde het uitgangspunt is dat de OZB opbrengst in totaliteit geen wijziging ondergaat als gevolg van waardefluctuaties, niet zijnde areaaluitbreiding.In 2018 wordt deze beleidsregel ook gehanteerd.

- Hondenbelasting: De hondenbelasting wordt in 2018 verhoogd met een inflatiecorrectie van 1,8%.
- Afvalstoffenheffing: De kosten van afvalinzameling zijn in 2018 volledig kostendekkend, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de btw en met de stand van de voorziening Afvalstoffen.
- Rioolheffing: De rioolheffing 2018 wordt gebaseerd op het ZAP. De rioolheffing is volledig kostendekkend, waarbij tevens tevens rekening wordt gehouden met de btw, de stand van de voorziening Egalisatie riolering en de indexatie ter grootte van 1,8%.
- Toeristenbelasting: In 2012 is de toeristenbelasting voor het laatst met 18% verhoogd. Deze verhoging gold voor vier jaar en was inclusief de jaarlijkse inflatiecorrectie. Ook in 2016 en 2017 is volledig afgezien van verhoging van deze belasting in afwachting van een onderzoek naar de toeristen- en forensenbelasting. Inmiddels is het onderzoek afgerond en is de notitie Forensen- en toeristenbelasting 2017-2018 uitgebracht. Deze notitie is als onderdeel van de Kadernota 2018 aan u voorgelegd. Op basis van deze notitie wordt het tarief 2018 per persoon per nacht voor de toeristenbelasting geïndexeerd met 5%, waarbij het tarief wordt verhoogd van € 0,95 per persoon per nacht (is tarief 2017) naar € 1,00 per persoon per nacht (vanaf 2018). Dit tarief staat dan vast voor de jaren 2018 en 2019 en is feitelijk de inflatiecorrectie over 2017, 2018 en 2019. Daarnaast is voorgesteld het forfaitair tarief voor de toeristenbelasting van € 164,27 met ingang van het begrotingsjaar/ belastingjaar 2018 af te schaffen.
- Forensenbelasting: In 2012 is de forensenbelasting voor het laatst met 50% verhoogd. Deze verhoging gold voor vijf jaar, inclusief de jaarlijkse inflatiecorrectie. Ook in 2017 is volledig afgezien van een verhoging, in afwachting van een nader onderzoek. Inmiddels is het onderzoek afgerond en is de notitie Forensen- en toeristenbelasting 2017-2018 uitgebracht. Deze notitie is onderdeel van deze Kadernota. Op basis van deze notitie wordt het tarief voor de forensenbelasting voor het begrotingsjaar / belastingjaar 2018 geïndexeerd met 5%, waarbij het tarief 2018 wordt verhoogd van € 223,05 naar € 235,00 per object per jaar. Dit tarief staat dan vast voor het jaar 2018. Vanaf het begrotingsjaar 2019 wordt de grondslag voor de heffing van de forensenbelasting gewijzigd van het huidige vaste bedrag per object naar een heffing op basis van de WOZ-waarde van het recreatie-object. Bij de Kadernota 2019 worden de tarieven voor 2019 inclusief de staffels vastgesteld.
- Precariobelasting op kabels en leidingen: Op grond van de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (de heer dr. R.H.A. Plasterk) van 10 februari 2016 wordt het stijgingspercentage 2018 op 0 gezet.
- Overige legestarieven: De algemene lijn is volledige kostendekkendheid, tenzij nadrukkelijk anders is besloten.

Bij de behandeling van de Kadernota 2018 is een aantal amendementen/moties aangenomen. Daarbij zijn van belang voor het tariefbeleid:

- Het amendement van de fracties ChristenUnie, CDA, VVD, SGP en Burgerbelangen Ermelo waarbij wordt voorgesteld om niet in te stemmen met een jaarlijkse reële verhoging van de totale belastingopbrengst van de algemene belastingen met ingang van 2018 gedurende vier jaar van 2,15%.
- De motie van de fracties ChristenUnie, CDA en SGP waarbij het college wordt opgeroepen het systeem van (fictieve) bespaarde rente voor de begraafplaats zoals dat gold vóór 2015, te verwerken in de Programmabegroting 2018-2021 en bij de tarieven 2018 weer in te voeren.

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
In het Coalitieakkoord 2018-2022 zijn enkele passages opgenomen betrekking hebbend op het beleid inzake de lokale heffingen. Wij noemen:

> "6. Financiën
> We hebben ambities en zoeken daarvoor financiële ruimte in de begroting en tegelijkertijd stevenen we in diezelfde begroting af op een structureel tekort van 2,8 miljoen aan het eind van de raadsperiode. Omdat we willen werken vanuit een solide begroting vraagt dat van ons een ander, meer gedegen financieel beleid. Bij een hoog ambitieniveau hoort een langjarige financiële visie op investeringen. Door in financiële investeringsperioden van 5 tot 10 jaar te denken hopen we enerzijds de lastendruk te beheersen. en anderzijds de ontwikkelingen van de financiën beter onder controle te krijgen. Verder gaan we uit van het principe van kostendekkendheid. Politiek gaat primair over het verdelingsvraagstuk, en dat gaat in meerderheid over aanvullende keuzes op niet kostendekkende voorzieningen. Het verhogen of verlagen van gemeentelijke inkomsten, zoals bijvoorbeeld de OZB voor niet-eigenaren, toeristenbelasting, mogelijk een doelbelasting, of het al dan niet vasthouden aan de hondenbelasting wordt gewogen vanuit het principe van kostendekkendheid. We kiezen voor de variant met de minste kosten/meeste opbrengst voor de inwoner. We willen zo snel mogelijk een eerste financiële vertaling van onze ambities opstellen."

Evaluatie exploitatie Begraafplaats
De raad heeft naar aanleiding van het raadsvoorstel Exploitatie Begraafplaats Koningsvaren op 10 april 2018 besloten:

> 1. de tarievenstructuur als volgt vast te stellen:
> a. Tarieven begraven:
> * bespaarde rente over de voorzieningen komt ten gunste van deze tarieven
> * tarieven 100% kostendekkend

b. Tarieven specifieke dienstverlening: 100% kostendekkend
c. Tarieven schoonmaken gedenktekens: 100% kostendekkend
d. Tarieven instandhouding begraafplaats:
* maximum aan tarieven toe te rekenen kosten voor instandhouding bepalen op € 200.000,00
* overige kosten toe te rekenen als openbaar groen
* tarieven 100% kostendekkend o.b.v. € 200.000,00
* de tarieven jaarlijks indexeren voor inflatie
2. de huidige tarieven niet te verlagen.
3. de voorgestelde tariefswijziging per 1 januari 2018 door te voeren per 1 januari 2019 met de daarbij behorende indexering.
4. tariefstelling en werkwijze schoonmaken grafmonumenten te handhaven.
5. Vanaf 2018 bij de tariefberekening uit te gaan van geprognosticeerde aantallen.
6. Het groene karakter van de begraafplaats te behouden.
7. € 91.000 aan te merken als kosten openbaar groen en dit bedrag te dekken uit de stelposten volume ontwikkelingen, prijsontwikkelingen en dekkingsvoorstel amendement begraafrechten 2017 dd. november 2017.

Precariobelasting: bezwaarprocedure
Liander heeft beroep aangetekend tegen de aanslag Precariobelasting inzake het elektriciteitsnetwerk. De rechtbank heeft op 8 januari 2018 in het voordeel van Ermelo beslist. Hierdoor is het risico ten aanzien van de heffing over de jaren 2015 en 2016 vooralsnog tot nul gereduceerd en is vol vertrouwen de heffing 2017 opgelegd. Het hoger beroep dat aanvankelijk door Liander was ingesteld, is inmiddels ingetrokken.

Forensenbelasting
Ermelo hanteert in 2018 voor de Forensenbelasting een tarief van € 235,00 per object per jaar. Bij de Kadernota 2018 heeft de raad besloten om vanaf het begrotings-/belastingjaar 2019 de grondslag voor de heffing te wijzigen van een vast bedrag per object naar een heffing op basis van de WOZ-waarde van het recreatieobject.

Onroerendezaakbelastingen OZB niet woningen.
Vanuit de Kadernota 2018 is voorgesteld voor de OZB niet woningen gedurende de periode 2018-2021 de nullijn te hanteren voor wat betreft de jaarlijkse opbrengst (geen reële verhoging van het tarief, maar wel de jaarlijkse inflatiecorrectie toe te passen). Daarnaast is vastgelegd dat, na concrete invulling van de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied door het Rijk, wordt onderzocht of hierin voor Ermelo mogelijkheden liggen om de opbrengst OZB niet woningen te verlagen en de daarmee gepaard gaande inkomstenderving te compenseren door bijvoorbeeld het invoeren van een nieuwe heffing. In de 8e Bestuursrapportage 2017 is gemeld dat de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied van de baan is en dat bovengenoemd onderzoek niet meer uitgevoerd kan worden.

Riolering
ZAP
Het huidige ZAP geldend voor 2020-2025 wordt in 2019 geactualiseerd.
BRP
Het huidige BRP 1e fase moet uitgevoerd worden en geëvalueerd worden. Op grond van de uitkomsten zal moeten worden overgegaan tot uitvoering van BRP 2e fase.
Waterbergingen / rioolproblemen.
Ermelo is en wordt geconfronteerd met wateroverlast. Hiertoe zijn inmiddels diverse maatregelen getroffen, doch uit de eerste actualiseringswerkzaamheden van het rioleringsplan blijkt dat de reeds eerder gememoreerde noodzakelijk geachte waterbergings- en afvoercapaciteit uitbreiding behoeft.

Vastgesteld beleid inzake lokale belastingen en heffingen
Enkele nota's staan reeds vermeld in de programma's, voor een volledig overzicht van het vastgesteld beleid met betrekking tot de lokale belastingen en heffingen achten wij het evenwel verstandig om deze hier nogmaals te noemen. Het betreft:
- Beleidsnota Begraafplaats (2001);
- Rapport Gemeentelijke Tarieven "Van kostprijs naar tarieven" (2002);
- Nota Recreatieve Heffingen Toeristen en Forensenbelasting (2003);
- Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing;
- Belastingverordeningen (jaarlijks);
- Notitie Lokale Lastenverlichting (2008);
- Raadsbrief Tariefontwikkeling OZB-niet woningen (28 juni 2012);
- Basis RioleringsPlan (2012);
- Analyse Begraafplaatsexploitatie (2014);
- Notitie Opties Kosten en Baten (2014);
- Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP (2015);
- Notitie rentebeleid kostendekkende tarieven (2017).
- Evaluatie begraafplaats (2018);
- Kadernota 2019 inzake klasse-indeling Forensenbelasting (2019)

Kostendekkendheid tarieven

Als onderdeel van de BBV 2017 is het voor de paragraaf Lokale heffingen verplicht een overzicht op hoofdlijnen op te nemen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk gemaakt wordt:

- Hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.
- Wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen.
- Hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Voor de cijfermatige berekening van de kostendekkendheid van de heffingen wordt aangesloten bij de in de "notitie overhead" van de commissie BBV opgenomen tabel. Deze berekening moet vervolgens worden aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Een beleidskeuze die ten grondslag ligt aan de tarieven is dat in principe een kostendekkendheid van 100% wordt nagestreefd. Voor de leges burgerzaken zijn de diverse tarieven gemaximeerd vanuit het Rijk, wat impact heeft op de kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de marktgelden wordt nog nader onderzocht. Tegelijkertijd wordt de marktverordening herzien.

Door wijzigingen in de BBV heeft gemeente Ermelo de notitie rentebeleid kostendekkende tarieven opgesteld en vastgesteld bij de Kadernota 2018. Aanleiding hiervoor is de gewijzigde verslagtechnische toerekening van rente aan taakvelden en producten. De notitie rentebeleid kostendekkende tarieven wordt betrokken bij de berekening van de tarieven met ingang van 2018.

De kostendekkendheid van de tarieven wordt berekend door het totaal van de netto-kosten per taakveld (exclusief omslagrente) en de toegerekende overhead, inclusief omslagrente en de toegerekende rente op basis van de visie rentetoerekening af te zetten tegen de opbrengst van de heffingen per taakveld.

In onderstaande tabel is de kostendekkendheid in beeld gebracht voor afvalstoffen, riolering, begraafplaats, bouwen, marktgelden, burgeraangelegenheden alsmede openbare orde en veiligheid:

Berekening van kostendekkendheid van een heffing: (bedragen x € 1.000,00)	Afvalstoffen	Riolering	Begraafplaats	Omgevings-vergunningen	Marktgelden	Burgeraange-legenheden	Openbare orde en veiligheid
Kosten taakveld(en), excl. (omslag)rente	1.948	1.851	461	531	21	497	6
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-455	-79	-56	-150	0	-14	0
fictieve inkomsten bespaarde rente voorzieningen			-21				
Netto kosten taakveld	1.493	1.772	384	380	21	483	6
Toe te rekenen kosten:							
Overhead incl. (omslag)rente	68	243	122	527	4	526	4
Toe te rekenen rente	0	282	10	0	0	0	0
BTW	309	498	0	0	0	0	0
Totale kosten	1.870	2.795	516	907	25	1009	10
Opbrengst heffingen	1.870	2.795	436	1.166		520	17
Dekkingspercentage	100%	100%	84,5%	128,5%	39,4%	51,5%	172,1%

Voor afvalstoffenheffing betreft dit de heffing inzake het vastrecht en verzamelcontainers, alsmede de afvalstoffenheffing variabel (Diftar). Voor de brede rioolheffing betreft dit de heffing bij woningen alsmede de niet-woningen. Voor de begraafplaats betreft dit de leges lijkbezorging, reiniging graven en instandhouding graven.

Conform het raadsbesluit wordt bij het onderdeel inkomsten taakvelden begraafplaats rekening gehouden met de fictieve bespaarde rente op de voorzieningen (€ 21.000,00).

De kostendekkendheid van de markt moet nog worden onderzocht. Dit is geen onderdeel geweest van het onderzoek in het kader van de legesverordening. Voor de toerekening van de energiekosten is een schatting gemaakt.
Ook de kostendekkendheid van Openbare Orde en Veiligheid dient nog nader te worden onderzocht. De activiteiten waar leges aan te grondslag liggen vormen maar een klein deel van de activiteiten van dit product. Dit maakt het inschatten lastig.

Lokale lastendruk

Jaarlijks wordt de COELO Atlas van de lokale lasten opgesteld. Dit betreft een jaarlijkse monitor van de ontwikkeling van de lokale lasten op macro- en microniveau. Voor onderstaande gegevens is gebruik gemaakt van de COELO Atlas van de lokale lasten 2018.

Landelijk overzicht

In 2018 wordt voor de onroerendezaakbelastingen de woz-waarde in peiljaar 2017 als grondslag gebruikt. Vorig jaar was dit de waarde in 2016. De waarde van een gemiddelde woning steeg in deze periode met 6,9 procent. Gemeenten houden bij hun tariefstelling rekening met deze waardeontwikkeling; zij verlaagden het tarief voor woningen met gemiddeld 3,8 procent. De ontwikkeling van de ozb-opbrengst staat dan ook goeddeels los van de prijsontwikkeling van onroerende zaken.
Gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling ligt het gemiddelde ozb-tarief voor woningen 1,5 procent hoger dan vorig jaar. Het gemiddelde huishouden betaalt daardoor dit jaar € 3,85 meer aan ozb. Het tarief voor eigenaren en dat voor gebruikers van niet-woningen stijgt met respectievelijk 3,2 en 1,9 procent. Ter vergelijking: de inflatie was in 2017 1,4 procent en zal in 2018 naar verwachting 1,6 procent bedragen.

De gemiddelde afvalstoffenheffing voor huishoudens stijgt dit jaar iets (met € 0,28, dat is 0,1 procent).

De gemiddelde rioolheffing voor huishoudens stijgt dit jaar met € 1,45 (0,8 procent). Gemiddeld betaalt een bedrijf bij een waterverbruik van 100 kubieke meter water € 192,00 aan rioolheffing; bij een waterverbruik van 500 kubieke meter water is dit € 333,00. De ontwikkeling van de rioolheffing voor bedrijven varieert sterk.

81 procent van alle gemeenten heft toeristenbelasting. Het tarief van de toeristenbelasting gaat dit jaar (gemiddeld in alle gemeenten) met 8,7 procent omhoog.

Aan hondenbelasting, die in 63 procent van de gemeenten voorkomt, wordt gemiddeld 8,7 procent minder betaald (tarief voor één hond). Als we alleen kijken naar de gemeenten die zowel dit als vorig hondenbelasting heffen bedraagt de daling 2,1 procent.

Woonlasten per gemeente

Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de onroerendezaakbelasting (ozb), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Een eventuele heffingskorting wordt hiervan afgetrokken. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens met een huurwoning uit de afvalstoffenheffing en soms rioolheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook ozb. In enkele gemeenten wordt van deze bedragen een heffingskorting afgehaald.

In Ermelo bedragen voor 2018 de woonlasten voor een éénpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 646,00 en voor meerpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 700,00. Ter vergelijking in Gelderland bedraagt dit gemiddeld € 630,00 resp. € 733,00. Landelijk bedragen voor 2018 de woonlasten gemiddeld € 721,00 voor een meerpersoonshuishouden, waarbij het de hoogste lasten € 1.130,00 (Bloemendaal) bedragen en de laagste € 505,00 (Aalten).

Het is niet altijd zo dat gemeenten met hoge woonlasten ook veel geld overhouden aan de belastingen die zij van huishoudens innen. Dat komt doordat gemeenten met relatief waardevol onroerend goed binnen hun grenzen een lagere algemene uitkering van het Rijk ontvangen dan andere gemeenten. Zij worden geacht zelf meer belasting te heffen. De netto woonlasten geven een indicatie van het bedrag dat een gemeente per huishouden van de woonlasten overhoudt. De netto woonlasten zijn de woonlasten gecorrigeerd voor de verevening van belastingcapaciteit via de algemene uitkering. Amsterdam heeft de laagste netto woonlasten (€ 466,00). De hoogste netto woonlasten heeft Haarlemmerliede c.a. (€ 1.030,00). Van gemeenten met hoge netto woonlasten die geen bijzondere kostenposten hebben mag worden verwacht dat zij hun inwoners een bovengemiddeld voorzieningenniveau bieden. Is dat niet zo, dan wordt er niet efficiënt gewerkt.

Over 2017 stond Ermelo op een 61e plaats staat (2016: 47e plaats). Deze rangorde wordt echter vanaf 2017 niet meer in het COELO rapport weergegeven, omdat hieraan te veel interpretatieverschillen kleven. De presentatie wordt vanaf 2017 in bruto-woonlasten weergegeven. Daarnaast worden ook de gegevens van de huurder gepresenteerd. Door de wijziging in deze systematiek vindt een grote verschuiving plaats in de rangorde en is een vergelijk met voorgaande jaren niet meer mogelijk.

Bijlage 3 Woonlasten per gemeente
(Ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing; woning met gemiddelde waarde; na aftrek van eventuele heffingskorting; euro per jaar per huishouden)

bruto woonlasten 2018	*eigenaar-bewoner*			*huurder*		
	Woonlasten eenpersoons-huishouden	Woonlasten meerpersoons-huishouden	Rangnummer meerpersoons-huishouden	Woonlasten eenpersoons-huishouden	Woonlasten meerpersoons-huishouden	Rangnummer meerpersoons-huishouden
Landelijk gemiddeld	654	721		280	358	
Gelderland gemiddeld	630	733		236	345	
Ermelo	646	700	121	355	409	237
Harderwijk	588	645	45	292	348	181
Zeewolde	654	717	145	365	428	257
hoogste tarief	1.130	1.234		577	658	
laagste tarief	431	505		17	34	

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2018

Rangnummer loopt van 1 tm 387.

Kwijtschelding

Particulieren die aan bepaalde voorwaarden voldoen kunnen, afhankelijk van de persoonlijke financiële omstandigheden, in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Geen kwijtschelding wordt echter verleend voor de hondenbelasting en de leges.

Bij de invoering van Diftar is besloten om personen, die medisch afval hebben (bijvoorbeeld: incontinentie-, stoma of dialysemateriaal), tegemoet te komen in de afvalstoffenheffing. Hiervoor dient een schriftelijk verzoek te worden ingediend, voorzien van een medische verklaring van bijvoorbeeld de huisarts, of een rekening waaruit blijkt dat medisch materiaal gebruikt wordt.

In de jaarrekening wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen.

Om de armoedeval voor alleenstaande ouders met een relatief laag inkomen te verminderen, is per 1 januari 2012 voor gemeenten en waterschappen de mogelijkheid gecreëerd om bij de kwijtschelding van lokale belastingen rekening te houden met de kosten van formele kinderopvang. Dit vermindert de armoedeval en maakt werken lonender. Om gemeenten en waterschappen te ondersteunen bij het uitvoeren van deze maatregel is per 2013 structureel € 8 miljoen binnen het gemeentefonds beschikbaar gesteld.

De raad heeft hiervoor besloten, raadsbesluit corsanr. 12080968, om met ingang van 1 januari 2013 over te gaan tot het toepassen van de mogelijkheid om de noodzakelijke kosten voor kinderopvang in aansluiting op de Wet kinderopvang aan te merken als uitgave bij de beoordeling van verzoeken om kwijtschelding.

In de jaarstukken wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen. De kwijtschelding wordt verleend op afvalstoffen en rioolheffing.

Kwijtschelding	2014	2015	2016	2017	2018
Categoriaal	45	28	30	34	14
Geautomatiseerde kwijtschelding	310	333	343	352	382
Overige verzoeken	65	64	76	68	124
Totaal	420	425	449	454	520

In deze tabel zit ook de tegemoetkoming medisch afval verwerkt. Onderstaand staan de verleende bedragen aan kwijtschelding, onderverdeeld naar soort. Met name de kwijtschelding inzake rioolheffing is relatief gestegen.

Kwijtschelding uitgaven x € 1,00	2014	2015	2016	2017	2018
rioolheffing	69.823	77.945	89.778	90.196	100.927
afvalstoffenheffing vastrecht+ verzamelcontainer	38.733	42.580	45.597	47.042	50.695
afvalstoffenheffing variabel Diftar	23.962	13.365	22.572	22.063	23.018
Totaal	132.518	133.890	157.947	159.301	174.640

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemene informatie

Kader
De gemeente Ermelo onderkent het belang van risicomanagement. Wij achten het daarom

wenselijk om risico’s (vroegtijdig) te identificeren en waar mogelijk beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico’s wordt de gemeente in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico’s nu en de risico’s gerelateerd aan toekomstige uitgaven in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente. Hiertoe heeft de raad op 6 maart 2008 de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement vastgesteld. De toegepaste systematiek van weerstandsvermogen en risicobeheersing is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement bevat relevante informatie ten aanzien van risico's met een mogelijk grote impact op de financiële positie van de gemeente. Van dergelijke risico's wordt ingeschat hoe groot de kans is dat de gebeurtenis zich daadwerkelijk voordoet en het financiële gevolg dat dit met zich meebrengt. Waar mogelijk en voor zover dit ligt binnen de invloedsfeer van de gemeente wordt er naast het benoemen van de betreffende risico's vervolgens aandacht besteed aan een verlaging van de benoemde risico's door middel van het treffen van beheersingsmaatregelen om ofwel de kans van optreden ofwel de uiteindelijke impact van het risico te beperken.
Deze paragraaf rapporteert over de zogenoemde financiële risico's. Daar waar sprake is van niet-financiële (kwalitatieve) risico's die de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen kunnen beïnvloeden, wordt hierover gerapporteerd bij de in de programma's opgenomen speerpunten.

Op basis van de geïnventariseerde risico’s met een financiële impact is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. In deze paragraaf worden de tien risico’s gepresenteerd die de grootste invloed uitoefenen op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit. Indien een risico daadwerkelijk leidt tot budgettaire gevolgen, dan zijn daarvoor in de huidige begroting in beginsel geen directe dekkingsmiddelen beschikbaar. Dit betekent dat bij het zich voordoen van een risico in eerste instantie dekking gevonden moet worden binnen andere posten van de lopende begroting. Mocht dit laatste niet mogelijk zijn, dan vormt de Algemene Risicoreserve de eerste buffer om de financiële gevolgen op te vangen. Het optreden van een risico kan ook structurele financiële gevolgen met zich meebrengen. Afhankelijk van de omvang van de financiële consequenties van een zich voordoend risico kan ter dekking van een structureel nadeel nodig zijn om beleid te herzien dan wel te heroverwegen.

Een belangrijke indicator van de algehele risicopositie en de mate waarin deze door de beschikbare weerstandscapaciteit is afgedekt komt tot uitdrukking in de weerstandsratio. Indien de berekende ratio onder de door uw raad (bij de Kadernota 2018 gewijzigde) vastgestelde norm (1,0) komt te liggen, wordt een kritieke grens gepasseerd. Deze paragraaf sluit daarom af met een beoordeling van de weerstandsratio en een advies om het weerstandsvermogen op voldoende niveau te brengen indien de weerstandsratio te laag blijkt.

Vastgesteld beleid inzake Weerstandsvermogen
- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (corsanr 07026562; 2008);
- Raadsbrief Ratio weerstandsvermogen Programmabegroting 2012-2015 (corsanr 11113198; raad maart 2012);
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Ermelo 2013 (corsanr 12079047; raad 28 februari 2013);
- Strategisch financieel beleid, onderdeel Kadernota 2018 (corsanr e170011021; raad 6 juli 2017).

Landelijke ontwikkelingen en trends
Transities Sociaal Domein
Sinds 1 januari 2015 zijn de taken van het Sociaal Domein aan de gemeenten overgedragen. Deze transitie brengt nog steeds de nodige risico's met zich mee. Zoals bekend heeft de overdracht destijds plaatsgevonden inclusief forse bezuinigingen, met name op het onderdeel jeugdzorg. Voor de gemeente Ermelo geldt dat er met name tekorten op het onderdeel voogdij/18+ zijn. In overleg met het Ministerie van VWS is een structurele compensatie per 2018 en verder gerealiseerd. Echter dit is niet voldoende om het gehele tekort af te dekken. Overigens dient hiervoor ieder jaar opnieuw compensatie aangevraagd te worden. Er staan thans nog enkele taakstellingen voor het sociaal domein open. Deze houden verband met de door het rijk toegepaste kortingen op het budget.

Met ingang van 2019 is het Sociaal Domein overgeheveld naar de algemene uitkering. Dit heeft mede tot gevolg dat loon- en prijsontwikkelingen alsmede volume-ontwikkelingen voortaan bekostigd moeten worden uit het accres. Voorts moet de komende jaren gerekend worden op een aanzienlijke volumegroei met betrekking tot de Jeugdzorg en de WMO. De door het kabinet afgesloten zorgakkoorden (medisch specialistische zorg, GGZ, huisartsen en wijkverpleging) zullen doorwerken naar de gemeenten en daarmee impact hebben op de gemeentelijke financiën. Ook voor de gevolgen van de invoering van het abonnementstarief voor de WMO ontvangen de gemeenten onvoldoende compensatie. Daarmee ontstaat de vraag of het accres wel (structureel) toereikend is voor de groei in het sociaal domein.

In overleg met het Ministerie van VWS is een structurele compensatie per 2018 en verder gerealiseerd. Echter is deze niet voldoende om het gehele tekort af te dekken. Hiervoor dient ieder jaar opnieuw compensatie aangevraagd te worden.

Omgevingswet
Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2021 in werking, waarmee een groot aantal bestaande wetten en algemene maatregelen van bestuur wordt vervangen en gesignaleerde knelpunten in het omgevingsrecht worden opgelost. De invoering van de Omgevingswet heeft gevolgen voor alle gemeenten en is de grootste wetgevingsoperatie sinds decennia. In de Programmabegroting 2019-2021 is op grond van het door de VNG opgezette "financieel

dialoogmodel" bij de pijplijnonderwerpen aangegeven welke kosten de implementatie en het werken met de Omgevingswet naar verwachting met zich meebrengt.

Vennootschapsbelasting
Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken (er geldt een aantal vrijstellingen, waaronder specifiek voor uit
wettelijke taken voortvloeiende overheidsactiviteiten). De invoering van de vennootschapsbelastingplicht heeft geleid tot een toename van de administratieve lastendruk voor de gemeente. Op basis van een breed doorgevoerde inventarisatie van de Vpb-plichtige activiteiten in de gemeentelijke dienstverlening is de impact op de financiële positie van de gemeente tot op heden nog beperkt gebleven. De gehouden inventarisatie noodzaakt evenwel tot een nadere uitwerking ten aanzien van voornamelijk de grondexploitatie. Voor de komende jaren wordt verwacht dat de gemeente voor de grondexploitatie door de fiscale poort zal gaan.

Aangetekend dient nog te worden dat nadere uitwerking van de regelgeving en richtlijnen door landelijke organen nog steeds gaande is en de materie hierdoor op diverse terreinen nog immer niet definitief helder is. Ook is er nog geen jurisprudentie over hoe de Vpb-regelgeving bij gemeenten moet worden toegepast. Mede om praktische redenen wordt bekeken of het mogelijk is om gebruik te maken van een vaststellingsovereenkomst tussen gemeente en Belastingdienst om zowel de praktische als de financiële Vpb-effecten zo goed mogelijk in te passen.

Voor 2016 was er in het geheel nog geen sprake van een Vpb-last. Voor de aangifte 2017 is uitstel verleend. De verwachting is dat ook 2017 niet zal leiden tot een Vpb-last. Inmiddels is duidelijk geworden dat wij voor de grondexploitatie voor de komende jaren wel door fiscale poort gaan, de verwachting is dat dit op termijn zal leiden tot een te betalen Vpb-last. In de presentatie van de resultaten wordt hier zo goed mogelijk rekening mee gehouden.

Algemene uitkering Gemeentefonds
Ten aanzien van de algemene uitkering zijn diverse ontwikkelingen gaande waarvan een aantal voor de gemeente vooralsnog resulteert in onzekerheden. Genoemd kunnen worden:

- het al dan niet uitkeren van de ingehouden ruimte in verband met de plafonnering van het Btw-compensatiefonds
- landelijk hebben de gemeenten een tekort met betrekking voor 2016 alsmede 2017 inzake de bijstandsgelden als gevolg van de verhoogde instroom van statushouders. Het is onduidelijk of het
  kabinet bereid is dit alsnog te compenseren
- Door de oplopende tekorten worden de mogelijkheden om financieel bij te dragen aan het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken beperkt.
- normen voor onderwijshuisvesting worden met 40% verhoogd. Het is niet bekend in hoeverre hier een hogere bijdrage voor de gemeenten tegenover staat

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
Per 1 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving van de Algemene Verordening Gegegevensbescherming (AVG) van toepassing. Op grond van de AVG dient ook de gemeente aan nieuwe voorwaarden te voldoen om de privacy bij verwerking van persoonsgegevens te waarborgen. Het is wettelijk verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen, die toeziet op het beschermen van privacygevoelige gegevens. Het is toegestaan dat gemeenten hierin met elkaar samenwerken. In het kader van Meerinzicht is hiertoe besloten door een gezamenlijke Functionaris Gegevensbescherming aan te stellen, die eveneens inhoudelijke uitvoerende taken verricht die behoren tot de functie van privacy officer. Alle gemeenten staan voor de taak om alle systemen en bestanden te onderzoeken op privacygevoelige gegevens en hiervan administratie te houden en afspraken vast te leggen hoe en door wie daarmee mag worden omgegaan. Indien blijkt dat er niet aan de voorwaarden van de AVG is voldaan, dan kan de Autoriteit Persoonsgegevens een forse boete opleggen.

Btw en exploitatie sportaccommodaties
Met ingang van 2019 is de btw op de investeringen en exploitatiekosten van de sportaccommodaties niet langer terug te vorderen en is geen btw over de inkomsten verschuldigd. Dit is voor de gemeente financieel nadelig. Om dit nadeel te compenseren wordt met ingang van 2019 een specifieke uitkering in het leven geroepen. De uitkering is echter voor alle gemeenten gezamenlijk gemaximeerd. Bij een tekort worden de gemeenten procentueel gekort. De aanvraag wordt op basis van de begroting in 2019 uitgekeerd. In 2020 vindt definitieve vaststelling van de uitkering plaats op basis van de werkelijke uitgaven. Op dit moment is niet in te schatten of de specifieke uitkering het nadeel van de wetswijziging geheel wegneemt. De begroting van exploitatie van de sportaccommodaties is gebaseerd op basis van het uitgangspunt dat het financieel nadeel geheel wordt gedekt door de specifieke uitkering.

Risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

In deze Jaarrekening 2018 is het risicoprofiel geactualiseerd, waarbij risico's zijn vervallen, verlaagd alsmede de kans dat een risico zich voordoet opnieuw is ingeschat. Voorts zijn enkele nieuwe risico's toegevoegd.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

Risico nummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed

R222	Mogelijke saneringskosten de Zanderij op basis van minimale variant	Geld - Er ontstaat een nadeel in de begroting	90%	max.€ 1.000.000	32,64%
R209	Niet voldoen aan de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.	Geld - Een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens (max. € 20 miljoen of 4% van het omzettotaal).	10%	max. € 3.600.000	13.01%
R221	De huidige taakstellingen voor het sociaal domein wordt niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd	Geld - De inkomstenstelposten worden niet gehaald wat leidt tot een tekort op de begroting	10%	max.€ 2.106.000	7.69%
R210	Als gevolg van de invoering van het abonnementstarief in de WMO	Geld - De uitgaven door gemeenten aan Wmo-voorzieningen zullen hierdoor toenemen en de inkomsten uit de eigen bijdragen afnemen.	50%	max.€ 300.000	5.47%
R183	Participatiewet: De terugloop van de populatie van het aantal WSW'ers met oude rechten houdt geen gelijke tred met de korting op het rijksbudget.	Geld - met als gevolg dat er zich een nadeel voordoet in de begroting.	30%	max.€ 440.000	4.81%
R203	De anterieure overeenkomsten tot realisatie van een bedrijventerrein in het gebied tussen Eendenparkweg en Harderwijkerweg worden ontbonden.	Geld - De eerder door initiatiefnemers betaalde anterieure bijdragen dienen door de gemeente te worden terugbetaald.	90%	max.€ 120.000	3.93%
R139	Een instelling kan haar betalingsverplichting tot rente en aflossing voor een door de gemeente Ermelo volledig gewaarborgde geldlening niet nakomen.	Geld - Een beroep van geldverstrekkers op de gemeente Ermelo om de betalingsverplichting van een instelling over te nemen ter grootte van het bedrag waar de gemeente garant voor staat.	10%	max.€ 908.000	3.36%
R194	De gemeente wordt aangesproken als schadegemeente om een renteloze lening aan het WEW te verstrekken	Geld - Derving rentekosten	10%	max.€ 1.125.000	2.73%
R191	Bij een van de regionale samenwerkingsverbanden treedt een of meerdere van de door het samenwerkingsverband geraamde risico's op	Geld - Met als gevolg dat er zich een nadeel voordoet in de begroting.	30%	max.€ 300.000	2.71%
R192	Diverse ontwikkelingen binnen de algemene uitkering (herverdelingen, taakmutaties, accres gemeentefonds e.d.) pakken negatief uit voor de gemeente. Hieronder worden ook gevat de eventuele afwijkingen door WOZ-hertaxaties en de mogelijke continuering van de opschalingskorting van het Rijk na 2021.	Geld - Er ontstaat een tekort in de begroting	30%	max.€ 250.000	2.71%

Er is een aantal risico's bekend waaraan geen prijskaartje kan worden gehangen. Dit betreft de volgende risico's

- de nieuwe aanbesteding van de Jeugdzorg kan tot hogere zorgkosten leiden
- de nieuwe aanbesteding van de Wmo kan tot hogere zorgkosten leiden
- de nieuwe aanbesteding van de Participatiewet kan tot hogere kosten leiden
- de verkoop van het voormalige pand van de RNV door de gemeente Harderwijk kan meer of minder opleveren dan het bedrag van de overname. Het verschil wordt gedeeld met de 6 gemeenten,

Het totaal van de risico's bedraagt € 13.777.000,00, waarvan de tien grootste risico's € 10.149.000,00. Op basis van de benoemde risico’s is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag van de risico's ad € 13.777.000,00 onnodig en ongewenst is. De risico’s zullen immers naar verwachting niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Tabel 2 toont de resultaten van deze risicosimulatie. Hieruit blijkt dat, met een zekerheidspercentage van 90%, de risico’s kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.475.000,00 (= benodigde weerstandscapaciteit).

In deze Jaarstukken is het risicoprofiel geactualiseerd, waarbij risico's vervallen zijn, risico's verlaagd zijn en de kans dat een risico zich voordoet lager ingeschat wordt.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Zekerheidspercentage	Benodigde weerstandscapaciteit
70%	€ 1.520.000,00
75%	€ 1.642.000,00
80%	€ 1.804.000,00
85%	€ 2.046.000,00
90%	€ 2.475.000,00
95%	€ 3.228.000,00

Risico's versus weerstandsvermogen

Beschikbare Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de gemeente Ermelo beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Onderverdeling weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000,00)		Ultimo 2018
Weerstandscapaciteit exploitatie		
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	0	
Rioolheffing *	0	
Afvalstoffenheffing *	0	
Onbenutte deel leges en andere heffingen	p.m.	
Onvoorzien (incl. volume-ontwikkelingen, prijsontwikkelingen exploitatie en Sociaal domein)	721	
Begrotingsruimte	0	
Kostenreductie mogelijkheden	0	
Nadere ombuigingsmogelijkheden	0	
Subtotaal Weerstandscapaciteit exploitatie		**721**
Weerstandscapaciteit vermogen		
Algemene reserve vrij besteedbaar	17.496	
Algemene reserve weerstandscapaciteit	1.200	
Vrij aanwendbare deel bestemmingsreserves	7.178	
Subtotaal Weerstandscapaciteit vermogen		**25.873**
Weerstandscapaciteit grondexploitatie		**3.116**
Totaal Weerstandscapaciteit		**29.711**
Benodigde weerstandscapaciteit		**2.475**
Ratio weerstandsvermogen		**12,00**

* De rioolheffing en de afvalstoffenheffing maken formeel onderdeel uit van het theoretische kader waarbinnen het weerstandsvermogen berekend wordt. Aangezien zowel de rioolheffing als de afvalstoffenheffing van de gemeente Ermelo 100% kostendekkend zijn, dienen deze onderdelen bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing te blijven.

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit vermogen zijn met ingang van de begroting 2018 de beklemde bestemmingsreserves buiten beschouwing gelaten. Wij hebben deze lijn eveneens gevolgd in de Jaarstukken 2018. Deze beklemde bestemmingsreserves zijn ingezet ter dekking van toekomstige kapitaallasten van investeringen. De mogelijkheid om (een deel van) deze middelen alsnog aan te wenden als weerstandscapaciteit hangt af van het feit of investeringen nog gerealiseerd moeten te worden en heroverweging nog mogelijk is.

Ratio weerstandsvermogen
Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de weerstandscapaciteit.
De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Onderstaande normtabel (tabel 4) is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio weerstandsvermogen.

Tabel 4: Waarderingsklassen

Waarderingsklasse	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Tabel 5: Verloop ratio weerstandsvermogen

Moment van berekening	Ratio weerstandsvermogen
Programmarekening 2014	15,52
Programmabegroting 2016-2019	11,48
Jaarstukken 2015	19,68

Programmabegroting 2017-2020	15,76
Jaarstukken 2016	16,65
Programmabegroting 2018-2021	31,16
Jaarstukken 2017	27,97
Programmabegroting 2019-2022	5,29
Jaarstukken 2018	12,00

De weerstandsratio van de gemeente Ermelo valt in waarderingsklasse A en dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen. Alle ratio's liggen in de waarderingsklasse A "Uitstekend". Schommelingen van de ratio worden zowel veroorzaakt door mutaties in de aanwezige weerstandscapaciteit als ook door veranderingen in het risicoprofiel.

Omvang Algemene reserve weerstandscapaciteit
Bij de vaststelling van de Kadernota 2018 is bepaald dat voor de specifieke aangehouden Algemene Risicoreserve geldt dat de omvang hiervan gelijk is aan factor 1 van het bedrag dat benodigd is om de risico's af te dekken met een zekerheid van 90%. Hierdoor hoeven afzonderlijke bestemmingsreserves niet langer indirect beschikbaar te blijven voor het op peil houden van het weerstandsvermogen. Overigens geldt dat bij het optreden van een of meer risico's in beginsel dekking dient te worden gevonden binnen de lopende begroting. Pas indien dit niet mogelijk blijkt kan voor incidentele dekking van het optredende nadeel aanspraak worden gedaan op de Algemene Risicoreserve.

In de notitie Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo is bepaald dat de toereikendheid van het saldo van de Algemene Risicoreserve jaarlijks wordt bezien bij de jaarrekening, waarbij een afwijking wordt geaccepteerd van € 500.000,00 naar boven of naar beneden. Bij overschrijding van deze grens zal het benodigde bedrag opnieuw worden vastgesteld.

Op grond van de in deze paragraaf weergegeven benodigde weerstandscapaciteit en het hiervoor genoemde behoort de hoogte van de Algemene Risicoreserve maximaal € 2.440.000,00 te bedragen. Het momenteel in de genoemde reserve beschikbare bedrag van € 1.200.000,00 is hiermee strikt genomen niet meer toereikend. Op grond van de uitgangspunten voor de Algemene Risicoreserve dient een bedrag van € 1.275.000,00 in de risicoreserve worden bijgestort. Om deze reden kunt u bij de besluitvorming omtrent de bestemming van het rekeningsaldo 2018 ook het voorstel tegemoet zien om uit de Algemene reserve (vrij besteedbaar) een bedrag van € 1.275.000,00 over te hevelen naar de Algemene Risicoreserve.

Algemene financiële kengetallen

Algemene informatie
Onder invloed van de recente wijzigingen in het BBV is wettelijk geregeld dat gemeenten voorgeschreven algemene financiële kengetallen opnemen in de begroting en jaarstukken. Met deze algemene financiële kengetallen wordt beoogd gemakkelijker inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de provincie of gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te kunnen vangen. Zij geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Van belang daarbij is ook het verloop van de uitkomsten en de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De algemene financiële kengetallen vormen daarom onderdeel van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat deze paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In de Regeling tot vaststelling van de wijze waarop de kengetallen moeten worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en rekening van de provincies en gemeenten is bepaald welke kengetallen moeten worden opgenomen, hoe zij berekend moeten worden en hoe zij verwoord moeten worden in de begroting en jaarstukken. Het betreft de volgende algemene financiële kengetallen:
1 Netto schuldquote;
2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3 Solvabiliteitsratio;
4 Grondexploitatie;
5 Structurele exploitatieruimte;
6 Belastingcapaciteit.

Financiële kengetallen
De algemene financiële kengetallen voor Ermelo zien er als volgt uit:

Kengetallen	Jaarstukken 2016	Jaarstukken 2017	Begroting 2018	Jaarstukken 2018	
Netto schuldquote	-41%	-38%	0,5%	-26,8%	A

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-41%	-38%	0,5%	-26,8%	A
Solvabiliteitsratio	68%	66%	64%	59,4%	A
Grondexploitatie	1%	0%	2%	-1,1%	A
Structurele exploitatieruimte	7%	-2,6%	4%	1,3%	A
Belastingcapaciteit	93%	93%	93%	97,1%	B

Provincie Gelderland heeft in de brief 'Programmabegroting 2016-2019' van 27 januari 2016 de financiële kengetallen gecategoriseerd. De provincie geeft vervolgens een voorzichtige waarde aan deze categorieën, namelijk dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Uitkomsten
De conclusie is dat Ermelo bij de meeste kengetallen categorie A heeft. Ondanks dat Ermelo voor de meeste kengetallen hoog scoort, is het financiële perspectief voor Ermelo somber.

Streefkengetallen
De provincie Gelderland heeft aangegeven dat de gemeenteraad in overleg met het college van b&w per kengetal een norm kan bepalen. In Ermelo heeft dat nog niet plaatsgevonden. De door de provincie gebruikte normeringen zijn overgenomen. Gezien het feit dat Ermelo ruim binnen de normen (voor categorie A) blijft, is het niet nodig ook nog eens Ermelo'se normen vast te stellen.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemene informatie

Wegen, openbare verlichting, riolering, groen, speelvoorzieningen, water, sportvoorzieningen, gemeentegebouwen en onderwijsgebouwen worden tezamen als kapitaalgoederen aangeduid. Zij vormen het gezicht van de gemeente. Het onderhouden van kapitaalgoederen is van belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op het terrein van veiligheid, vervoer, recreatie, onderwijs en overige gemeentelijke diensten. Ook de gemeente Ermelo heeft veel in kapitaalgoederen geïnvesteerd. Kapitaalgoederen dienen zo lang mogelijk een bijdrage te leveren aan het doel waarvoor zij zijn aangeschaft of vervaardigd. Om het kapitaalgoed te kunnen blijven gebruiken waarvoor het bedoeld is, dient het derhalve te worden onderhouden. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goede beoordeling van de financiële positie op de korte en de langere termijn. Teneinde de raad van voldoende inzicht te voorzien, wordt het onderhoud van kapitaalgoederen – een onderwerp dat versnipperd in de begroting staat – in deze paragraaf gebundeld in een kort overzicht. Deze paragraaf geeft daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting voor het onderdeel onderhoud kapitaalgoederen. Beleidsmatige uitgangspunten, voorgenomen acties voor beheer en onderhoud en de daarmee samenhangende uitgaven komen immers in diverse programma's voor.

In het Coalitieakkoord 2014-2018 is opgenomen om per 1 januari 2015 op de budgetten groot onderhoud wegen, onderhoud openbare ruimte, onderhoud groen, onderhoud openbare verlichting en onderhoud speelvoorzieningen 20% te bezuinigingen. In de Programmabegroting 2017-2020 is deze taakstelling verwerkt. In welke mate deze bezuiniging gevolgen heeft voor het onderhoudsniveau wordt steeds duidelijker en kwantificeerbaar. Het onderhoudsniveau is op een aantal onderdelen aan het dalen. Door middel van schouwen en inspectie wordt het onderhoudsniveau gemonitord. Bij de vaststelling van het wegenbeheersplan 2018-2022 is besloten om het onderhoudsniveau op B vast te stellen en voor het centrum op A. Hiertoe zijn extra middelen in de Programmabegroting 2018-2021 opgenomen. Ook voor groen zijn in de Programmabegroting 2019-2022 extra middelen opgenomen om het onderhoudsniveau weer te verhogen.

Nadere definitie van het begrip "onderhoud"
Voor een juist begrip van onder meer de financiële gegevens in deze paragraaf is het van belang te weten wat in deze paragraaf onder het begrip "onderhoud" wordt verstaan. Overeenkomstig de toelichting op het BBV wordt uitgegaan van regulier onderhoud (normaal en zogenaamd groot onderhoud). Dat is het plegen van preventieve dan wel correctieve maatregelen. Vervangingsinvesteringen en de uit investeringen voortvloeiende kapitaallasten worden daar uitdrukkelijk niet toe gerekend. Overige zaken voor het gebruik, niet zijnde onderhoud van een kapitaalgoed (zoals bijvoorbeeld het betrekken van energie) vallen daarmee ook buiten het aandachtsgebied van deze paragraaf.

Aandachtsgebieden
Het onderhoud van kapitaalgoederen wordt onderscheiden naar de aandachtsgebieden wegen, riolering en waterhuishouding, groen en gebouwen kort samengevat. Per aandachtsgebied wordt aangegeven wat het beleidskader is, hoe het beheer wordt uitgevoerd en hoeveel financiële middelen daarmee zijn gemoeid. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Het onderhoud van kapitaalgoederen staat verspreid over de volgende programma's/paragrafen

- Programma Ruimte en Infrastructuur;
- Programma Samenleven;
- Programma Economie;
- Programma Bestuur en Dienstverlening;
- Paragraaf Bedrijfsvoering (kostenplaatsen Bedrijfsvoering en Realisatie en Beheer).

Aandachtsgebied: Wegen

Algemene doelstelling onderhoud wegen
De gemeente Ermelo beheert de verkeersinfrastructuur waarbij evenwicht is tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefomgeving en kosten.

Onder de categorie "wegen" wordt gerekend

- Wegen (inclusief wegmeubilair en civieltechnische kunstwerken);
- Fietspaden;
- Voetpaden;
- Onverharde paden;
- Openbare verlichting.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Wegenbeheersplan Ermelo 2018-2022	2018	ja
Gemeentelijk Verkeer- en VervoersPlan Ermelo (GVVP) 2015-2018 In 2019 wordt een nieuwe mobiliteitsvisie opgesteld	2013 / 2015	ja
Beleidsplan Openbare Verlichting 2010-2014 In 2019 wordt een nieuw beleidsplan Openbare verlichting vastgesteld.	2010	nee
Parkeerbeleidsplan	2016	ja
Beleidsnota onverharde wegen	2016	ja
Kwaliteit fietsvoorzieningen Ermelo	2013	ja
Notitie Gladheidsbestrijding	2018	ja
MOP Civiele Kunstwerken (2018-2027)	2018	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd
In de vergadering van 29 mei 2018 heeft het college het Wegenbeheersplan 2018-2022 vastgesteld. Het kwaliteitsniveau van de Ermelose wegen is hierin vastgesteld op het CROW-B niveau. Voor het centrumgebied wordt kwaliteitsniveau A gehanteerd. In het Wegenbeheersplan staan beleidskaders en nieuwe speerpunten met betrekking tot duurzaamheid, innovatie en klimaatbestendigheid.

De gemeente Ermelo ambieert een kwalitatief goede woon- en leefomgeving als vitale, groene en zorgzame gemeente. Een goed functionerende openbare verlichting maakt daar deel van uit. In het beleidsplan Openbare verlichting 2019-2023 wordt een duurzame en veilige openbare verlichting voor de gemeente Ermelo voor de komende jaren beschreven.
De beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar een beheerparagraaf die leidend is voor de te nemen maatregelen in de voorliggende planperiode. In het 1e kwartaal van 2019 wordt het nieuwe beleidsplan (inclusief beheerparagraaf) vastgesteld. In dit plan wordt het huidige onderhoudsniveau. en status van het aanwezige materiaal beschreven alsmede de kosten voor het in standhouden hiervan

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotings-wijzigingen 2018	Begroting 2018 na wijziging	Jaarstukken 2018	Saldo 2018
Verkeer	79	130	65	195	124	-71
Groot Onderhoud	492	508	0	508	508	0
Regulier Onderhoud	195	169	88	257	280	23
Schoon- en bereidbaar houden	171	153	42	195	173	-22
Wegmeubilair	60	35	-3	32	36	4
Openbare Verlichting	105	86	26	112	87	-25
Waterlossingen	79	67	0	67	86	19

Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Wegen	1.181	1.148	218	1.366	1.294	-72

Aandachtsgebied: Riolering en waterhuishouding

Algemene doelstelling onderhoud riolering en waterhuishouding
De gemeente Ermelo zorgt voor het in stand houden van een kwalitatief goede voorziening voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater, welke bijdraagt aan een goede en duurzame bescherming van bodem en (oppervlakte)water ten behoeve van een leefbaar Ermelo.

Onder de categorie "riolering en waterhuishouding" wordt gerekend
- Voorziening voor het afvalwatertransport en de verwerking/zuivering van afvalwater;
- Overige waterhuishouding.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP)	2015	ja
BasisRioleringsPlan (BRP)	2012	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd
Volgens de Wet milieubeheer (Wm) dient elke gemeente te beschikken over een vastgesteld en actueel Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP). De gemeente heeft, volgens de Wm, de wettelijke zorgplicht voor de doelmatige inzameling en transport van stedelijk-afvalwater. Per 1 januari 2008 is de zorgplicht door de komst van de "Wet Gemeentelijke Watertaken" uitgebreid met een zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater en het voorkomen van structurele grondwateroverlast. Doordat Ermelo samen met Harderwijk, Putten en het Waterschap een rioleringsplan heeft opgesteld heet dit plan het Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP). In het ZAP zijn de kosten voor het in stand houden van de riolering opgenomen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2021) zal de verplichting voor het opstellen van een GRP komen te vervallen en worden geïncorporeerd in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotings-wijzigingen 2018	Begroting 2018 na wijziging	Jaarstukken 2018	Saldo 2018
Specifieke GRP/ZAP-Maatregelen	63	85	0	85	101	16
Onderhoud afval-, hemel- en grondwater	352	381	-17	364	373	9
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Riolering en Waterhuishouding	415	466	-17	449	474	25

Aandachtsgebied: Groen

Algemene doelstelling onderhoud groen
De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Onder de categorie "groen" wordt gerekend
- Stedelijk groen (inclusief speelvoorzieningen);
- Landschap;
- Begraafplaatsen;
- Bossen;
- Heide;
- Natuurterreinen (inclusief Leemputten);
- Cultuurhistorische/archeologische elementen (onder andere grafheuvels en Romeins Marskamp).

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Natuurterreinen:		
Lange termijnvisie bossen Ermelo (maakt onderdeel uit van de Groenvisie)	2017	ja

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Beheersplan gemeentebossen Ermelo 2007-2017(deze wordt momenteel herzien)	2008	nee
Beheersplan De Leemputten 2007-2017(deze wordt momenteel herzien)	2003	nee
Beheersplan heideterreinen (2011-2021)	2011	ja
Faunabeleidsnota (maakt onderdeel uit van de in 2017 opgesteld groenvisie)	2017	ja
Heidevisie gemeente Ermelo	2011	ja
Speelruimte: Speelruimte in Ermelo deel 1	2012	ja
Landschap: LandschapOntwikkelingsPlan (LOP)	2011	ja
Begraafplaats: Visie Begraafplaats	2012	ja
Begraafplaats: Notitie Opties kosten en baten	2014	ja
Begraafplaats: Analyse Begraafplaatsexploitatie	2014	ja
Evaluatie exploitatie Algemene begraafplaats Koningsvaren	2018	ja
Groen: Groenvisie gemeente Ermelo 2017-2027	2017	ja

De volgende beheerplannen zijn op 27 maart aan het college aangeboden:In mei zullen ze aan de raad worden aangeboden

- groenbeheerplan stedelijk groen
- groenbeheerplan bomen
- groenbeheerplan landschap
- groenbeheerplan “Leemputten bij Staverden”-
- groenbeheerplan bossen
- groenbeheerplan flora en fauna

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd
Groen
Het beheer en onderhoud van het openbaar groen wordt zowel door derden als in eigen beheer uitgevoerd. De uit te voeren reguliere werkzaamheden zijn voor een groot deel beschreven in het bestek omgevingsbeheer onderhoud openbare ruimte (2017-2020). Het snoeionderhoud aan de bomen wordt eveneens op basis van deelopdrachten uitgevoerd. In 2018 beschikt de gemeente over een volledig nieuw geïntegreerd beheersysteem voor groen-, wegen- en rioolbeheer (Gisib). Dit beheersysteem is geheel gekoppeld aan de nieuwe BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie) van Ermelo. De opbouw van data binnen Gisib vraagt de komende tijd aandacht.
In 2017 is een nieuwe groenvisie ontwikkeld en vastgesteld (december 2017), als vervanging van de groenstructuurvisie 2004.

De nieuwe groenvisie omvatbevat de volgende deelgebieden: Stedelijk groen (groen in de bebouwde kom), bomen, flora & fauna, landschap, bossen, De Leemputten, natuurterreinen en bossen.
De visie gaat daarbij verder in op de thema’s: identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaat & duurzaamheid, participatie & leefbaarheid en economie.
Het beheer en onderhoud van dit groen is ook belangrijk en is met name gericht op instandhouding. In grote lijnen wordt, als gevolg van bezuinigingen (m.i.v. 2015), het groen in het centrum en op de begraafplaats op "B"-niveau onderhouden en de overige gebieden op "C"-niveau.

Speelvoorzieningen
Het onderhoud van speelplaatsen en –toestellen is gebaseerd op het speelruimteplan "Speelruimte in Ermelo deel 1". Het gaat hierbij om cyclisch onderhoud en structurele

vervanging, herinrichten van bestaande speelvoorzieningen en aanleggen van nieuwe speelvoorzieningen in nieuwe woongebieden. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de aspecten schoon, heel en veilig.

Landschap
Het beheer van de buitengebieden is vastgelegd in het LandschapOntwikkelingsPlan (LOP). De doelstelling van het LOP is om met behulp van een consequente uitvoering van beleid de kwaliteit van het landschap te verbeteren. Een beheerplan Landschap wordt momenteel opgesteld.

Bossen
In de gemeentebossen wordt in het beheer gebruik gemaakt van natuurlijke processen, bijvoorbeeld natuurlijke verjonging (naast plantwerk op beperkte schaal). Door een extensievere wijze van beheer en onderhoud, waarbij bijvoorbeeld tak- en tophout en dode bomen in het bos achterblijven, is het uiterlijk van de bossen langzaam veranderd. Op langere termijn wordt daardoor de structuur van het bos gevarieerder en aantrekkelijker voor de natuur en de recreant. In 2018 is gestart met het opstellen van een nieuw beheerplan voor onze grotere boscomplexen (in totaal circa 650 ha), deze wordt in 2019 vastgesteld. De basis voor dat plan wordt gevormd door Europees en rijksbeleid, alsmede provinciaal en eigen gemeentelijk beleid (onder andere de lange termijnvisie voor de bossen zoals geformuleerd in de inmiddels vastgestelde Groenvisie). Ook de beginselen van het Forest Stewardship Council (FSC) zijn er in meegenomen. Het beheerplan schetst de kaders waarbinnen het beheer moet worden gevoerd (onder andere ten aanzien van houtoogst en natuur).

Heide
Voor het beheer van de heidevelden (in totaal ± 1.000 ha) ligt de nadruk op een relatief intensief cyclisch patroonbeheer (maaien, kleinschalig plaggen), gecombineerd met procesbeheer (extensieve begrazing). Het uitgangspunt is dat de heide daadwerkelijk heide blijft en qua structuur en soortenrijkdom verder ontwikkeld wordt. Mede als gevolg van een doelstelling in het kader van een ontvangen SNL-subsidie om bepaalde dier- en plantensoorten te behouden, zijn hiertoe specifieke beheermaatregelen getroffen (in de vorm van maaien, kleinschalig plaggen, begrazing met schapen of koeien en het verwijderen van boompjes).
Door calamiteiten in de laatste jaren (strenge late vorst, droogte en plagen van heidehaantje) alsmede door overmaat aan stikstof in de van nature schrale heidebodems (met als gevolg verzuring en vrijkomen van o.a. zware metalen) moet het heidebeheer op met name de Groevenbeekse heide tegen het licht worden gehouden. Wellicht zijn onorthodoxe maatregelen vereist, zoals bekalking met steenmeel en branden.

Natuurterreinen
Voor het staatsnatuurmonument De Leemputten (totaal ca. 30 ha) is het afzonderlijk Beheerplan De Leemputten 2003-2008 (opgesteld in 2003). Het is een gebied met een bijzondere wettelijke status waarvoor een specifiek beheerregime geldt. In 2008 liep het plan af en het moet dringend herzien worden. Deze herziening is in concept gereed en zal naar verwachting in het 1e kwartaal van 2019 kunnen worden vastgesteld.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotings-wijzigingen 2018	Begroting 2018 na wijziging	Jaarstukken 2018	Saldo 2018
Begraafplaats	99	102	0	102	104	2
Openbaar Groen	713	678	352	1.030	1.114	84
Speelvoorzieningen	26	29	0	29	40	11
Bossen, heide en natuurterreinen	251	119	0	119	203	84
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Groen	1.089	928	352	1.280	1.461	181

Aandachtsgebied: Gebouwen

Algemene doelstelling onderhoud gebouwen
De gemeente Ermelo wil een doelmatig, duurzaam en adequaat beheer van de gemeentelijke gebouwen alsmede enkele private en semi-publieke gebouwen en accommodaties teneinde de toegankelijkheid en veiligheid van die gebouwen en accommodaties te garanderen. De gemeente streeft daarbij naar toegankelijkheid van alle gebouwen ook en juist voor burgers met een beperking, conform de visie "Ermelo, Onbelemmerd en Zorgzaam" en de daarmee samenhangende BTB-gedachte.

Onder de categorie "gebouwen" wordt gerekend
- Gebouwen (inclusief daarbij behorende terreinen);
- Installaties;
- Monumentenzorg;
- Buitensportaccommodaties.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Meerjarenonderhoudsplan gebouwen 2016-2065	2016	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd
Voor nagenoeg alle gemeentelijke en tevens een aantal private en semi-publieke gebouwen wordt één keer in de drie á 4 jaar een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan voor het voortgezet, bijzonder en openbaar onderwijs vindt in eigen beheer plaats door het schoolbestuur. De verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud ligt bij de scholen zelf. Ieder jaar wordt namens de gemeente een inspectie verricht of geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd. Uitgangspunt is dat de (gemeentelijke) gebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. De jaarlijkse kosten van onderhoud en groot onderhoud zijn op basis van het meerjarenonderhoudsplan in de programmabegroting verwerkt.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotings-wijzigingen 2018	Begroting 2018 na wijziging	Jaarstukken 2018	Saldo 2018
Gemeentewerf	31	31	0	31	31	0
Gemeentehuis	98	84	0	84	84	0
Gebouwen Begraafplaats	12	21	0	21	21	0
Muziektent	11	2	0	2	3	1
Toren Oude Kerk	4	5	0	5	6	1
Gebouwen onderwijs	-1	18	0	18	4	-14
Gebouwen sport	111	125	0	125	125	0
Private accommodaties	76	76	-8	68	68	0
Gebouw Dialoog	35	30	0	30	30	0
't Palet	11	0	0	0	0	0
Brandweerkazerne	37	37	0	37	37	0
Gebouwen algemeen	9	26	-15	11	8	-3
Het Pakhuis	13	13	0	13	13	0
Pinel Plaza Stationsstraat 118			35	35	35	0
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Gebouwen	447	468	12	480	465	-15

Paragraaf Financiering

Algemene informatie

Opname van deze paragraaf in de begroting vloeit voort uit artikel 9, lid 2 en 13 van het "Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)", dat per 1 januari 2004 van kracht is geworden. Deze paragraaf geeft inzicht in het (verwachte) risicoprofiel van onze gemeente op het terrein van financieringsaspecten.

Bestaande notities / regelgeving

De basis van het huidige financieringsbeleid ligt in de volgende stukken vast:
- Het Financieringsstatuut van oktober 2011;
- De nota "Rentebeleid 2012" van december 2011;
- De nota "Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo 2013" van januari 2013;
- De Financiële verordening, artikel 212 van december 2015.

De gemeente heeft de regels ter beperking van het renterisico, het koersrisico, het intern liquiditeitenrisico en het kredietrisico beschreven in het financieringsstatuut. De nota "Rentebeleid 2012" en de nota "Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo 2013" geven richting aan de inzet van reserves en voorzieningen bij de financiering, de administratieve verwerking van investeringen en de invloed hiervan op de rentelasten en de wijze waarop het renterisico kan worden beperkt.

Renterisico

De doelstellingen van het renterisicobeheer zijn:
- Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van het vreemd vermogen hoger of dat de renteopbrengsten van activa lager zullen zijn dan een bestuurlijk wenselijk geacht niveau, c.q. het in de begroting geraamde niveau;
- Het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten binnen de in het financieringsbeleid vastgestelde richtlijnen en limieten.

Richtlijnen en limieten renterisicobeheer:

- De kasgeldlimiet wordt conform de Wet fido niet overschreden;
- De renterisiconorm wordt conform de Wet fido niet overschreden;
- Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning;
- De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand in relatie tot de rentevisie;
- De rentevisie van de gemeente wordt jaarlijks bij het vaststellen van de kadernota/begroting vastgesteld;
- De gemeente streeft, waar wenselijk, naar spreiding in de rentetypische looptijden van uitzettingen (door schatkistbankieren minder relevant geworden).

Rentevisie
Het is noodzakelijk om jaarlijks een rentevisie te ontwikkelen, zodat concrete rentepercentages bepaald kunnen worden. Een aantal zaken maakt het lastig om een rentevisie te ontwikkelen. De rente is nog steeds zeer laag/negatief. De korte rente heeft vanaf 2008 een enorme duikvlucht genomen. In 2008 is een daling ingezet die zich in 2009 explosief heeft doorgezet. In december 2008 bevond de korte rente zich nog net onder de 4%. Eind december 2009 bevond de korte rente zich net boven de 0,70%. De korte rente is in 2010 licht gestegen naar net boven de 1% en in 2011 licht doorgestegen naar rond de 1,30%. In 2012 is de korte rente weer gestaag gezakt naar een niveau van rond de 0,2% per eind 2012. In 2013 en 2014 heeft de korte rente zich rond het niveau van 2012 begeven. Vanaf 2015 is de korte rente zelfs negatief. De rentepercentages op zowel korte als lange termijn zijn momenteel (historisch gezien) zeer laag. De rente wordt onder aansturing van de Europese Centrale Bank laag gehouden, vanuit de filosofie dat hiermee de economie gestimuleerd wordt. Mede in relatie tot inflatie en deflatie. De algemene verwachting is dat als de economie verder gaat aantrekken ook de rentepercentages op de langere termijn zullen gaan stijgen. Inmiddels is er weer sprake van een economie met behoorlijke groei(vooruitzichten). Daarnaast heeft zich een duidelijk herstel van de woning- en hypotheekmarkt voorgedaan.

Portefeuille langlopende geldleningen
De portefeuille van langlopende geldleningen bevat eind 2018 een drietal leningen. Per 31 december 2018 bedraagt de totale restschuld € 5.800.000,00.

	Instelling	Rentepercentage	Bedrag per 31 december 2018 (x € 1.000,00)	Datum laatste aflossing
1a	BNG	4,415	1.250	1 juli 2023
1b	BNG	4,415	1.250	1 juli 2023
2	BNG	4,325	1.800	1 april 2024
3	BNG	3,820	1.500	15 december 2024
	Totaal		**5.800**	

Renterisiconorm
Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel de gemeente in elk jaar risico loopt ten aanzien van de rente van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal. In 2009 is de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) ingesteld. Met ingang van het begrotingsjaar 2009 is de renterisiconorm gekoppeld aan het begrotingstotaal in plaats van aan het saldo van de langlopende leningen, zodat het renterisico direct is gerelateerd aan het budgettaire risico. Het doel van de renterisiconorm is hiermee niet gewijzigd. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Het toezicht op de renterisiconorm vindt plaats door de provincie. Het renterisico mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf).

Uit de onderstaande tabel blijkt dat wij in 2018 onder de renterisiconorm gebleven zijn.

Renterisiconorm (bedragen x € 1,00)		2018
1	Renteherzieningen	-
2	Aflossingen	1.050.000,00
3	**Renterisico (1+2)**	**1.050.000,00**
4	**Renterisiconorm**	**16.466.000,00**
5a (4 > 3)	Ruimte onder risiconorm	15.416.000,00
5b (3 > 4)	Overschrijding renterisiconorm	
	Berekening renterisiconorm	
4a	Begrotingstotaal jaar 2018	82.328.000,00
4b	Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%
4 = 4a x 4b	**Renterisiconorm**	**16.466.000,00**

Rentetoerekening

Rentetoerekening aan taakvelden (producten)
Op het punt van de verantwoording van rente in de begroting en jaarstukken is het BBV gewijzigd door de behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente te harmoniseren. In het BBV 2017 is de verplichting opgenomen, dat de rentekosten toegerekend moeten worden aan de taakvelden op basis van een rente-omslag.

Het renteomslagpercentage wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa, die gefinancierd zijn op basis van totaal financiering. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde renteomslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.
Als bij de jaarstukken de werkelijke door te belasten rentelasten meer dan 25% afwijken van de op basis van de voor gecalculeerde renteomslag toegerekende rentelasten moet er verplicht een correctie van de toegerekende rente plaatsvinden.

Werkwijze bij kostendekkende tarieven
Tot op heden wordt er enkel rente toegerekend aan die producten waar een tarief tegenover staat, zoals riolering, afvalstoffen en begraafplaats tegen historische rentepercentages. In overstemming met het BBV 2017 wordt vanaf 2018 ook aan deze producten rente toegerekend op basis van het bij de begroting vastgestelde rente-omslag percentage. Voor de berekening van kostendekkende tarieven op de producten riolering, afvalstoffen en begraafplaats wordt eveneens vanaf 2018 uitgegaan van de extracomptabele rentetoerekening op basis van huidige historische rentepercentages voor de lopende objecten en voor nieuwe objecten van het op het moment van investeren geldende rentepercentage voor de rentevisie voor de lange termijn.

Renteschema
De Commissie BBV adviseert het onderstaand renteschema in de paragraaf Financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

	Renteschema o.b.v. Jaarstukken 2018				
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				€ 269.000,00
b.	De externe rentebaten			-/-	- € 524.000,00
	Saldo rentelasten en rentebaten				**- € 255.000,00**
c1.	De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	-/-	- € 27.000,00		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/-	n.v.t.		
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	+/+	n.v.t.		
					- € 27.000,00
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				**- € 282.000,00**
d1.	Rente over eigen vermogen			+/+	n.v.t.
d2.	Rente over voorzieningen			+/+	€ 76.000,00
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				**- € 206.000,00**
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	€ 292.000,00
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**				**- € 86.000,00**

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is:
Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

Richtlijnen en limieten koersrisicobeheer:
- Uitzettingen vinden plaats in producten waarbij de hoofdsom tenminste aan het einde van de looptijd intact is of in producten met vastrentende waarden;
- Tevens beperkt de gemeente de koersrisico’s door de looptijd van de uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitenplanning.

Beleggingen
De verkoop van de aandelen NUON heeft in 2009 een grote kasstroom met zich meegebracht. Eind september 2009 is een bedrag van € 12.000.000,00 langdurig belegd bij de Rabobank in drie gelijke deposito’s met een looptijd van respectievelijk 5, 10 en 15 jaar. Met deze belegging is destijds het primaire doel om het weggevallen dividend van de NUON te compenseren bereikt. Per 1 juli 2011 is een bedrag van € 5.000.000,00 belegd bij de Rabobank met een looptijd van 8 jaar.

Het rendement op overtollige liquide middelen is nihil. Dit wordt veroorzaakt door de invoering van schatkistbankieren eind 2013 in combinatie met de lage rentestand. In het

Begrotingsakkoord 2013 is afgesproken dat decentrale overheden vanaf eind 2013 verplicht worden om deel te nemen aan schatkistbankieren. Wij ontvangen momenteel geen rente over ons saldo bij de schatkist. Beleggingen van vóór 4 juni 2012 worden gerespecteerd en kunnen normaal aflopen. Oude contracten hoeven dus niet opengebroken te worden.

Per 31 december 2018 hebben wij de volgende beleggingen uitstaan:
- Deposito € 4.000.000,00 (einde looptijd 1 oktober 2019), tegen 3,863%;
- Deposito € 4.000.000,00 (einde looptijd 1 oktober 2024), tegen 4,363%;
- Doelsparen € 5.000.000,00 (einde looptijd 1 juli 2019), tegen 4,000%.

Daarnaast is eind 2018 een bedrag van € 2.762.026,00 (verplicht) in de schatkist ondergebracht. Op het moment dat de bovenstaande beleggingen vrijvallen zullen ook deze bedragen in de schatkist ondergebracht worden dan wel beschikbaar zijn voor het doen van betalingen.

Gewaarborgde geldleningen
De gemeente Ermelo heeft garanties afgegeven ten behoeve van enkele organisaties voor de betaling van rente en aflossing in geval deze instellingen de betalingsverplichting niet meer kunnen nakomen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een directe garantie (100% risico voor de gemeente) en een indirecte garantie (beperkt risico voor de gemeente). Het totaalbedrag van de directe garanties bedraagt per 31 december 2018 naar verwachting € 1.674.000,00. In het kader van sociale woningbouw staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant voor leningen van Uwoon en de Vestia Groep (oud Stichting Gereformeerde Bouwcorporatie Bejaarden). Het totale gegarandeerde bedrag per 31 december 2018 voor deze twee instellingen bedraagt € 94.750.000,00.

In het geval dat het WSW een afgegeven garantie niet kan nakomen, wordt een beroep gedaan op de aan het Waarborgfonds deelnemende gemeenten en het Rijk. Het risico daarop wordt door ons als gering ingeschat. Immers de indirecte garantie kent een getrapte zekerheid. De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen: de middelen van de corporatie, de borgingsreserve van het WSW en de achtervangpositie van het rijk en de gemeenten. De garantie krijgt in dat geval zijn beslag door verstrekking van een renteloze lening aan het WSW waarmee rente en aflossing aan de financiële instelling betaald worden. Ermelo loopt dus feitelijk enkel risico over het bedrag aan rentederving van de renteloze lening aan het WSW. Ermelo is het geld van de lening dan dus niet kwijt. Het is daarom ook niet reëel om te veronderstellen dat Ermelo aangesproken wordt op het volledige bedrag waarvoor Ermelo garant staat.

Deelnemingen
Voor onze huidige deelnemingen, niet zijnde beleggingen, verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Kredietrisico

De doelstelling van het kredietrisicobeheer is:
Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie als gevolg van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen van de tegenpartij (onder meer als gevolg van insolventie).

Richtlijnen en limieten kredietrisicobeheer:
- Indien twijfel bestaat over de kredietwaardigheid van een niet publiekrechtelijk lichaam wordt, voordat een dienst geleverd wordt, een kredietwaardigheidsonderzoek uitgevoerd en worden waar nodig voldoende zekerheidsmaatregelen getroffen;
- Uitzettingen vinden enkel plaats onder de voorwaarden van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Vorderingen (fiscale en niet-fiscale) worden actief en volgens vaste termijnen ingevorderd. Vorderingen waar een succesvolle invordering uitblijft, worden overgedragen aan een deurwaarder.

Intern liquiditeitenrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitenbeheer is:
Het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsprognose en meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen.

Richtlijnen en limieten intern liquiditeitenrisico:
De gemeente beperkt haar interne liquiditeitenrisico’s door haar financieringsactiviteiten te baseren op een korte termijn liquiditeitenplanning (looptijd tot één jaar), alsmede op een vierjarige liquiditeitenplanning die aansluit op het meerjaren investeringsplan.

Liquiditeitspositie
Door de inwerkingtreding van schatkistbankieren worden overtollige gelden met ingang van medio december 2013 aangehouden in de Nederlandse schatkist. De financieringsbehoefte gedurende 2018 is opgevangen met een positieve stand op de rekening courant en het saldo van schatkistbankieren. Het aantrekken van langlopende leningen is in 2018 niet noodzakelijk geweest. Gebruik van kasgeldleningen is tevens niet noodzakelijk geweest.

Kasgeldlimiet
In de Wet Fido wordt de kasgeldlimiet voor een bepaald jaar berekend door middel van een, door de Minister van Financiën vastgesteld, percentage van het begrotingstotaal van het

respectievelijke jaar. De kasgeldlimiet heeft betrekking op de korte financiering met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar. Het toezicht op de kasgeldlimiet vindt plaats door de provincie. De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Gemeenten dienen de informatie over de kasgeldlimiet op te nemen in de begroting en de jaarstukken (in de paragraaf Financiering). De kasgeldlimiet geeft het maximumbedrag aan dat een gemeente vlottend mag financieren. Voor onze gemeente bedraagt de kasgeldlimiet voor het jaar 2018 € 6.998.000,00 (begrotingstotaal € 82.328.000,00 * 8,5%). Wordt de kasgeldlimiet langdurig overschreden dan dient een gemeente haar vlottende schuld om te zetten in een vaste schuld. Uit de onderstaande tabel blijkt dat wij over het jaar 2018 binnen de kasgeldlimiet zijn gebleven.

	Liquiditeitspositie over het jaar 2018 Bedragen x € 1.000,00 (per eerste van de maand)		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1.	Vlottende (korte) schuld	maand 1	0	0	0	0
		maand 2	0	0	0	0
		maand 3	0	0	0	0
2.	Vlottende middelen	maand 1	11.714	10.899	12.116	8.388
		maand 2	6.714	6.613	9.151	5.737
		maand 3	6.613	6.147	9.178	8.590
3.	Netto vlottende schuld (+) /	maand 1	-11.714	-10.899	-12.116	-8.388
	Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	maand 2	-6.714	-6.613	-9.151	-5.737
		maand 3	-6.613	-6.147	-9.178	-8.590
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+) /					
	Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		-8.347	-7.886	-10.149	-7.572
5.	Kasgeldlimiet		6.998	6.998	6.998	6.998
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		15.345	14.884	17.147	14.570
6b.	Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
	Berekening kasgeldlimiet					
	De kasgeldlimiet moet worden berekend bij aanvang van elk kalenderjaar en bij wijziging van het percentage als bedoeld bij post 8.					
7.	Begrotingstotaal	82.328				
8.	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5				
9.	Kasgeldlimiet: (7) x (8) : 100	6.998				

Schatkistbankieren en drempelbedrag
Eind 2013 is (verplicht) schatkistbankieren van kracht geworden. De gemeente Ermelo heeft direct daarop alle vrij besteedbare middelen in de schatkist ondergebracht. Ermelo houdt enkel de gelden uit bestaande beleggingscontracten (zie het onderdeel "Beleggingen") buiten de schatkist aan. Oude contracten worden gerespecteerd en hoeven niet opengebroken te worden. Op het moment dat deze beleggingen vrijvallen, worden zij ook in de schatkist ondergebracht.

Het is toegestaan een deel van de overtollige gelden op een dag buiten de schatkist aan te houden om niet acuut in liquiditeitsnood te zitten bij (spoed)betalingen. Dit bedrag staat gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000,00. Uitgaande van een begrotingstotaal 2018 van € 82.328.000,00 bedraagt het drempelbedrag voor 2018 € 617.000,00. Ermelo houdt een lager bedrag dan het drempelbedrag buiten de schatkist aangezien de ervaringen hebben geleerd dat het volledige drempelbedrag niet benut wordt en tevens dat gelden in de schatkist dezelfde dag teruggeboekt zijn. In het overzicht "Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren" wat in de toelichting op de balans is opgenomen, blijkt dat wij over het jaar 2018 ruimschoots binnen het drempelbedrag zijn gebleven.

Samenvattend

Gering risico
Wij beoordelen de risico's die met financiering samenhangen voor onze gemeente als gering door:

- Het aanwezig zijn van een aantal laagrentende geldleningen zonder mogelijkheid tot renteaanpassing;
- Het toepassen van het uitgangspunt dat enkel zaken wordt gedaan met betrouwbare financiële instellingen;
- Een adequate, beschreven administratieve organisatie van de financieringswerkzaamheden;
- De aanwezigheid van een jaarlijks geactualiseerd meerjareninvesteringsplan;
- Een periodieke analyse van onder andere openstaande vorderingen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemene informatie

Algemene paragraafdoelstelling (visie)
Een doelmatige bedrijfsvoering waarin kostenbewustzijn, een efficiënte organisatiestructuur en een organisatiecultuur van "samen, bevlogen, betrouwbaar en wendbaar" in balans zijn, is leidend voor de bedrijfsvoering.
Kortheidshalve verwijzen wij ook naar de toelichting bij speerpunt Organisatieontwikkeling en speerpunt Dienstverlening, beide bij het programma Bestuur & Dienstverlening.

MEERINZICHT: OGON Bedrijfsvoering en Domein Sociaal
Tweewekelijks komen het OGON Bedrijfsvoering en Domein Sociaal bij elkaar. In deze OGON-overleggen worden ambtelijk de opdrachten aan en van Meerinzicht doorgesproken met de domeindirecteuren van Meerinzicht.
Voor het Domein bedrijfsvoering worden deze opdrachten vastgelegd in een Producten- en Dienstenovereenkomst en een Producten- en dienstencatalogus. Het OGON Domein Sociaal is halverwege 2018 gestart en werken samen aan (het verder verfijnen van) de opdracht voor het domein sociaal van Meerinzicht.

In 2018 is voor het eerst het proces gestart om te komen tot een Kadernota voor Meerinzicht. Een nieuwe stap in de samenwerking.
In deze Kadernota wordt tegemoet gekomen aan de wens van gemeenten om de kosten van (extra) uitvoeringstaken voorafgaand aan de opdrachtverstrekking specifiek te maken en de gewenste resultaten concreet af te stemmen. Hiermee wordt voorkomen dat gemeenten worden geconfronteerd met uitvoeringskosten, waarover vooraf geen helderheid was. Het vergroten van de transparantie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en de gepaard gaande kosten voor de uitvoering van de beoogde opdracht maken het mogelijk meer te sturen op resultaat en zo nodig, vooraf (budgettaire of beleidsmatige) keuzes te maken door colleges en/of raden.

In 2018 is het proces opgestart om te komen tot een informatievisie en informatiebeleid voor de drie gemeenten en Meerinzicht. In toenemende mate bepaalt digitalisering namelijk de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening. Digitalisering is dus van strategische betekenis. Om als digitale gemeente te kunnen opereren is een robuuste onderliggende infrastructuur nodig die steeds opnieuw en flexibel kan inspelen op nieuwe vragen en behoeften van inwoners en bedrijven. De doorontwikkeling van de gegevenshuishouding en informatievoorziening moet leiden tot extra kwaliteitsimpulsen voor de gemeentelijke dienstverlening.

Personeel- en Organisatiebeleid

Organisatieontwikkeling
De gemeenteraad heeft in 2018 uitgesproken te willen groeien naar een netwerkgemeente. De ambtelijke organisatie heeft daarop per 1 mei 2018 de bestaande organisatiestructuur losgelaten om hiermee beter invulling te geven aan de veranderende behoeften van de samenleving en als gevolg daarvan van de veranderende behoeften van het bestuur. De huidige ambtelijke organisatie werkt aan de hand van de volgende kernwaarden: samen, bevlogen, betrouwbaar en wendbaar. In 2018 is verder vorm gegeven aan de nieuwe organisatie door, onder andere, het aanbieden van opleidingen en coaching aan medewerkers. Tevens is bekeken hoe de ambtelijke organisatie (formatie) aansluit bij de bestaand en nieuwe maatschappelijke opgaven.
Tevens is besloten dat de gemeentelijke trainees, samen met de trainees van Zeewolde, Harderwijk en Meerinzicht, een gezamenlijk opleidingsprogramma gaan volgen.

Beheer personele en organisatielasten
De loonsom is resultante van de kwantitatieve en kwalitatieve formatieomvang en van de kosten van inhuur. De loonsom wordt begroot op basis van de in eigen dienst zijnde medewerkers en daarnaast wordt CAO-loonontwikkeling geraamd. Dit laatste is altijd een onzekere factor, omdat de uitkomst van de CAO-onderhandelingen bepaalt of de raming wel of niet voldoende is als dekking. Ook wordt een klein bedrag geraamd voor de opvang van kosten die gemaakt moeten worden in verband met vervanging van langdurig zieke medewerkers. De overheid is namelijk eigenrisicodrager. Om dit risico zoveel mogelijk te beperken wordt een actief ziekteverzuimbeleid gevoerd. Daarnaast worden secundaire en tertiaire personeels- en organisatiebudgetten begroot.

Inhuurbeleid
Inhuur van medewerkers heeft verschillende redenen:

- De ontwikkeling naar netwerkgemeente betekent dat de eigen vaste formatie voor een belangrijk deel zal bestaan uit proces- en projectmedewerkers, waar omheen vaste en deels tijdelijke expert kennis gegroepeerd wordt. De tijdelijke expertkennis vormt een beperkte flexibele schil rond de vaste formatie. De kosten van deze expertkennis komt ten laste van de projecten waarvoor de kennis wordt ingezet. Hoewel de inhuurtarieven over het algemeen hoger liggen dan de kosten van vast personeel is deze werkwijze toch goedkoper, omdat de in te zetten expertise steeds anders is en wij als organisatie te klein zijn om die kennis permanent in huis te hebben. Bovendien beperkt dit de continuïteitsrisico's;
- Ermelo kent uiteraard ook een regelmatig verloop in medewerkers. Ter overbrugging van vacatures wordt ingehuurd wanneer de continuïteit van het werk daarom vraagt. De kosten daarvan worden gedeeltelijk gedekt uit de vrijvallende vacaturegelden. Deels, omdat de inhuurtarieven over het algemeen hoger liggen dan de kosten van eigen medewerkers;
- Het ambitieniveau in Ermelo is hoog. Dit leidt geregeld tot een werkvoorraad die niet door de eigen capaciteit opgevangen kan worden. Daarvoor moet dan worden ingehuurd. De kosten worden dan ten laste gebracht van het desbetreffende project;
- Inhuur wegens langdurige ziekte of anderszins vindt plaats indien de continuïteit en kwaliteit

van het werk in het geding komt. Voor de dekking van de kosten is slechts een gering bedrag beschikbaar, omdat langdurig verzuim nu eenmaal moeilijk voorspelbaar is.

Personele en organisatorische lasten
In de jaarrekening worden alle begrote bedragen en werkelijk geboekte bedragen voor personele en organisatielasten in zijn totaliteit met elkaar vergeleken en wordt het saldo bepaald. Een tegenvaller op het ene onderdeel wordt daarbij gecompenseerd door een meevaller bij een ander onderdeel. Het is ons in 2018 gelukt om de inhuurkosten op te vangen binnen de bestaande personeels- en bedrijfsvoeringsbudgetten.
Op 22 november heeft een presentatie voor de raad plaatsgevonden over het inhuurbeleid en de personele en organisatorische lasten.

Inkoopbeleid
Het inkoopbeleid en de inkoopvoorwaarden worden grotendeels in ISNV-verband voorbereid. Recentelijk zijn deze aangepast als gevolg van de nieuwe Aanbestedingswet. Daarnaast hebben wij de raad voorstellen gedaan om aanvullend lokaal inkoopbeleid vast te stellen. Het lokale beleid gaat met name in op duurzaamheidsaspecten, de mogelijkheden voor lokale en regionale ondernemers en sluit aan op het rapport van de rekenkamer over inkoop en de door de raad aangenomen motie.
Eind 2018 is besloten om de uitvragen naar adviesbureau's voor het leveren van werken, diensten en personeel via de DAS (Dynamisch aankoopsysteem) te laten verlopen. Een Dynamisch aankoopsysteem (DAS) is een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten. Op deze manier wordt nog meer voldaan aan de eisen vanuit de Aanbestedingswet.

Bezwaar- en beroep
Tegen besluiten die het bestuur en de gemeenteraad neemt staat in veel gevallen de mogelijkheid van bezwaar open. De ingediende bezwaren worden behandeld door de onafhankeijke commissie voor bezwaarschriften. Voordat het tot behandeling van een bezwaar komt, wordt eerst bezien of met behulp van (pre)mediation tot een oplossing gekomen kan worden. Is dat niet het geval, dan hoort de commissie belanghebbenden én het besluitvormend orgaan en brengt nadien advies uit over het ingediende bezwaar. Het bestuursorgaan neemt vervolgens een besluit op het ingediende bezwaar. Nadien staat vervolgens in veel gevallen beroep open op de rechter. De raad ontvangt jaarlijks het jaarverslag van de commissie voor bezwaarschriften.

Vastgesteld beleid voor dit programma
- Notitie HRM-cyclus (2003, herzien in 2014);
- Notitie Beloningsbeleid (2012);
- Notitie Ziekteverzuim (2011);
- Beleidsnota Informatiebeheer (2006);
- Regionaal inkoopbeleid Inkoopsamenwerking Noord Veluwe (2010);
- Lokaal inkoopbeleid (nog vast te stellen door de raad eind 2017)
- Herziening visie informatie architectuur digitale dienstverlening (2010);
- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2008);
- Notitie Uitwerking inkoopbeleid (2011);
- Notitie Inkoopbeleid en duurzaam inkopen (2011);
- Notitie Inkoopbeleid en lokaal ondernemerschap (2011);
- Notitie Inkoopbeleid en SW-bedrijven (2011).

Wat hebben wij er voor over?

Budgetten	Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
lasten	17.469	1.563	19.032	18.716	316
Toegerekend aan producten	-17.469	-1.563	-19.032	-18.716	-316
Saldo	0	0	0	0	0

Paragraaf Verbonden Partijen

Algemene informatie

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke (naamloze en besloten vennootschap, stichting, vereniging en coöperatie) of publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regeling) organisaties waarin de gemeente een belang heeft. Dit moet een bestuurlijk én financieel belang zijn.

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's is het gewenst dat in de begroting en rekening aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen,

waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Het is dus niet de bedoeling van de wet om over alle partijen, waarmee de gemeente op enigerlei wijze verbonden is, in deze paragraaf te informeren. Het wettelijk criterium is gelegd bij die partijen waar de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang in heeft. Een "bestuurlijk belang" betekent dat de gemeente op enigerlei wijze zeggenschap heeft, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat de gemeente mee kan stemmen. Met "financieel belang" wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Onder "financiële informatie" staat soms in de kolommen Jaarstukken 2018 bij de regels Eigen vermogen, Vreemd vermogen en Resultaat n.n.b. Deze gegevens zijn dan ook nog niet bekend. Voorts staat in de kolommen Begroting 2018 soms de vermelding n.v.t. In de meeste begrotingen van de verbonden partijen worden deze gegevens nog niet opgenomen of is er sprake van dat het positieve of negatieve resultaat ten gunste of laste komt van de deelnemende gemeenten.

Het belang van deze paragraaf schuilt in het bijzonder in het feit dat een aantal van de verbonden partijen beleid uitvoert dat in principe ook door de gemeente zelf uitgevoerd kan worden. De gemeenteraad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak op de kernvraag, namelijk of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met de doelstellingen van de gemeente of dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Het ligt voor de hand dat lokale overheden profijt hebben bij het uitbesteden van bepaalde taken. Zo beschikken verbonden partijen over de juiste kennis, deskundigheid en specialisatie om dergelijke taken effectief en efficiënt uit te voeren. Dit bevordert de kwaliteit van de uitbestede taken, waardoor kosten vaak kunnen worden verminderd. Uiteraard dient de lokale overheid die een deel van haar taken uitbesteedt erop te kunnen vertrouwen dat de betreffende verbonden partij deze activiteiten goed en zorgvuldig beheerst. Immers, de betreffende lokale overheid blijft verantwoordelijk voor de taak die een verbonden partij uitoefent. Samenwerking met een verbonden partij kan de volgende voordelen opleveren:

- Risicospreiding: (financiële) risico's worden met andere partijen gedeeld.
- Efficiëntievoordeel: door samenwerking met bijvoorbeeld andere lokale overheden.
- Kennisvoordeel: de lokale overheid kan gebruik maken van kennis waarover zij zelf niet beschikt.
- Continuïteit: door meer schaalgrote te creëren, is de organisatie niet afhankelijk van de kennis van individuen.
- Katalysatorfunctie: activiteiten kunnen versneld op gang worden gebracht door samenwerking met publieke of private organisaties.
- Bestuurlijke kracht en effectiviteit: door samenwerking ontstaat een sterkere bestuurlijke kracht en grotere effectiviteit.

Inzicht is daarbij nodig in het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen. Deze vraag kan óf bij het desbetreffende raadsprogramma worden gesteld óf in het kader van de paragraaf Verbonden partijen. Gekozen is om dit te doen in deze paragraaf.

In deze paragraaf zijn ook de beleidsregels vermeld waaraan voldaan moet worden indien de raad of het college deel wenst te gaan nemen in of overweegt een verbonden partij op te richten. Het rekenkameronderzoeksrapport Verbonden Partijen is begin 2017 verschenen. Op basis daarvan is de Notitie Verbonden Partijen geactualiseerd en op 29 november 2018 vastgesteld door de raad.

Verder wordt in deze paragraaf ieder jaar een beeld gegeven van onder andere (te verwachten) dividenden en andere belangrijke ontwikkelingen ten aanzien van de genoemde verbonden partijen.

Periodiek bieden wij u een raadsbrief met de actualiteiten over de verbonden partijen aan. Deze raadsbrief is ten opzichte van eerdere raadsbrieven verbonden partijen verbreed. de ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken, Leisurelands, de Coöperatie Gastvrije Randmeren, Stichting Primair Onderwijs Noord- Veluwe, de gemeentelijke taak huiselijk geweld en kindermishandeling, maatschappelijke zorg/beschermd wonen/ maatschappelijke opvang en de Inkoopsamenwerking Noord-Veluwe zijn toegevoegd aan de lijst met verbonden partijen waar wij u over bijpraten. We zijn voornemens in ook Alliander, de Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens toe te voegen.

De beleidsregels
Onderstaand worden de beleidsregels opgesomd die in acht genomen moeten worden alvorens een verbinding wordt aangegaan met een derde rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang krijgt of neemt.

1. Een besluit tot deelname in of oprichting van een derde rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang krijgt of neemt, vermeldt expliciet de redenen en de motieven waarom de uitvoering van het gemeentelijk beleid daarmee beter is gediend.
2. Een besluit bevat een motivering waarom in dat geval de gekozen vorm de meest geëigende vorm is (soort privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtsvorm), waarbij wordt gemotiveerd waarom een publiekrechtelijke rechtsvorm niet kan (een publiekrechtelijke rechtsvorm geniet dus in principe de voorkeur).
3. Een besluit bevat een beschrijving waaruit het publieke belang bestaat.
4. Een besluit bevat een beschrijving waaruit het financiële belang bestaat.
5. Een besluit bevat een beschrijving van de risico's die aan de betreffende verbonden partij zijn verbonden en welke beheersmaatregelen daarvoor genomen worden.
6. Een besluit bevat een beschrijving van de te leveren prestaties in meetbare kwantiteit en kwaliteit.

7. Een besluit bevat een beschrijving op welke wijze de verbonden partij verantwoording aflegt.
8. Het college geeft de raad door middel van de paragraaf Verbonden partijen jaarlijks inzicht in het aantal verbonden partijen en welke ontwikkelingen zich daarin voltrekken en welke risico's worden onderkend.

Naam verbonden partij	Gevestigd
Gemeenschappelijke regeling	
Meerinzicht (MIZ)	Ermelo
Samenwerking Noord-Veluwe (SNV)	Putten
Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)	Apeldoorn
OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)	Harderwijk
GGD Noord- en Oost- Gelderland (NOG)	Apeldoorn
Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe	Elburg
Inclusief Groep	Nunspeet
Regio Noord-Veluwe (RNV) * (is per 1-1-2018 opgeheven en vervangen door de SNV **)	Harderwijk
Sociale Dienst Veluwerand (SDV)* (is per 1-1-2018 opgeheven en is onderdeel van Meerinzicht-Sociaal **)	Harderwijk
Vennootschappen (% belang)	
Afvalsturing Friesland NV	Leeuwarden
Leisurelands	Arnhem
Alliander N.V.	Arnhem
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag
Vitens N.V.	Arnhem
Coöperatie	
Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken	Arnhem
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk

* deze verbonden partijen blijven in deze jaarstukken nog staan vanwege de formele financiële afwikkeling die in 2018 nog moet plaatsvinden.
** de gegevens hiervan worden voor de eerste maal opgenomen in de paragraaf verbonden partijen van de jaarrekening 2018.

GGD Noord- en Oost- Gelderland (NOG)

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer A.L. Klappe
Contactambtenaar:	Mevrouw P.A. Beelen-Mostert
Openbaar belang:	De GGD faciliteert gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid, Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, maar verzorgt ook taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en burgers. De GGD NOG is een samenwerkingsverband tussen 22 gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen) in de provincie Gelderland. De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's. Wettelijke GGD taken die voor de gemeenten worden uitgevoerd (A-taken) - Kerntaken Wet publieke gezondheid - Infectieziektebestrijding - Medische milieukunde - Technische hygiënezorg - Psychosociale hulp bij rampen - Beleidsadvisering Jeugdgezondheidszorg - Onderzoek gezondheidssituatie bevolking - Beleidsadvisering - Preventieprogramma's en gezondheidsbevordering - Preventieve ouderengezondheidszorg - Toezicht kinderopvang op basis van de Wet kinderopvang - GGD taak in de Wet veiligheidsregio's

	Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2). - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar (B1 taak) - Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015 (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) Autonome gemeentelijke taken (C-taken) - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of burgers (D-taken) - Rijksvaccinatieprogramma - Arrestantenzorg - Reizigersvaccinatie - Vergunningen tattooshops - Publieke gezondheidszorg asielzoekers - Aanvullende seksuele gezondheidszorg
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen (A en B1 taken). Subsidiering en/of dienstverleningsovereenkomst (B2, C en D taken).
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samenleven: Speerpunt Implementatie en borging Jeugdwet en speerpunt Implementatie en borging Wmo 2015
Ontwikkelingen:	Na een terugblik op de bestuursagenda GGD NOG 2014-2018 vinden in het najaar 2018 de gesprekken plaats over de bestuursagenda 2018-2022 en de betrokkenheid van de gemeenteraad hierbij. De gemeenschappelijke regeling GGD NOG is per 1 januari 2017 gewijzigd. Er staat een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling gepland in verband met de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma onder verantwoordelijkheid van gemeenten per 1 januari 2019. De wijziging wordt zo mogelijk gecombineerd met andere wijzigingen en wordt uiterlijk in 2019 in gang gezet. In 2016 zijn de GGD taken gecategoriseerd in ABCD-taken, variërend van wettelijke GGD taken (A-taak) tot externe taken die de GGD verzorgt in opdracht van derden zoals bijvoorbeeld Rijk of politie (D-taken). De jeugdgezondheidszorg is hierbinnen gepositioneerd als B1-taak. Dat is een taak die gemeenten moeten uitvoeren en bij de GGD kunnen afnemen. Deze taak is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling GGD NOG voor 21 gemeenten (exclusief Apeldoorn).
Risico:	De koersbepalingen hebben mogelijk gevolgen voor de bedrijfsvoering van de GGD NOG. Het Algemeen Bestuur heeft in 2010 besloten dat met een weerstandsvermogen van 5% van de omzet van de basisproducten en 20% van de omzet van plusproducten in redelijke mate in de structurele risico's wordt voorzien. De reserve basisproducten wordt geacht voor de helft bij de deelnemende gemeenten te zijn gereserveerd, de reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden.
Financiële informatie	

*** 6410302 OGZ + 6410402 JGZ / ** Prognose**

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen	€2.963.000,00	€2.742.000,00	€3.000.000,00
Vreemd vermogen	€2.793.000,00	€2.850.000,00	€2.923.000,00
Resultaat	€193.000,00	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	€392.000,00	€371.000,00	n.v.t.
Realisatie bijdrage	* € 371.126,00	n.v.t.	* € 373.973,00
Realisatie bijdrage	€358.915,00	€185.563,00	

Meerinzicht (MIZ)

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Postbus 300 3850 AH
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer W. Vogelsang
Contactambtenaar:	Mevrouw mr. A.H. van der Maat-Bosma

Openbaar belang:	Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering: - Informatisering en automatisering - Personeel en organisatie (hrm) - Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop - Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering - Financiën & administratie - Juridische zaken - Communicatie - Geo-informatie Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein: - Participatiewet - Wmo - Jeugdwet - Leerlingaken - Sociale recherche - Inkomensondersteuning
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	Meerinzicht faciliteert de bronorganisaties Ermelo, Harderwijk en Zeewolde door advisering, uitvoering, beheer en administratie ten aanzien van genoemde bedrijfsvoeringstaken. De beleidsbepaling en -vaststelling is en blijft op beide domeinen (bedrijfsvoering en sociaal) voorbehouden aan het gemeentebestuur.
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Bestuur en Dienstverlening: Speerpunt Intergemeentelijke samenwerking versterken Programma Samenleven: speerpunten Decentralisaties, Implementatie en Borging Jeugdwet, Implementatie en Borging Wmo 2015, Re-integratie, Ombuiging Voorzieningen voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, Armoedebeleid.
Ontwikkelingen:	De Gemeenschappelijke Regeling Meerinzicht is formeel op 1 januari 2014 van start gegaan. Het personeel voor de onderdelen I&A, HRM, Facilitair en Belastingen (de eerste fase) is per 1 januari 2015 binnen Meerinzicht geplaatst en de budgetten van de deelnemende gemeenten zijn per 1 januari 2015 naar Meerinzicht overgaan. Per 1 januari 2018 zijn de onderdelen financiën, communicatie, juridische zaken en GEO-informatie formeel over gegaan naar Meerinzicht domein Bedrijfsvoering. Hiermee is het domein Bedrijfsvoering compleet gerealiseerd. De uitdaging voor de komende jaren is te transformeren naar een vraag- en procesgestuurde organisatie. Mede ter uitvoering van een aangenomen raadsbrede motie is het uitgangspunt voor het realiseren van de formele samenwerkingsrelatie tussen Ermelo, Harderwijk en Zeewolde in het Sociaal Domein, dat dit, inclusief de Sociale Dienst Veluwerand, wordt ondergebracht in het GR-Meerinzicht. De gemeenteraad heeft op 8 juni 2017 toestemming verleend tot het aanpassing van de Gemeenschappelijke Regling Meerinzicht t.b.v. opname daarin van het Sociaal Domein. Het college heeft de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling vervolgens vastgesteld op 27 juni 2017. De formele transitie, ook in de vorm van personele overgang van de taakvelden uit het Sociaal Domein en de voormalige sociale dienst, is per 1 januari 2018 gerealiseerd. Organisatorisch is daarbinnen geanticipeerd op de vormgeving van de transformatieopdracht.
Risico:	- Belangrijk is dat verbonden partijen in het algemeen, deze in het bijzonder, dicht bij de brongemeenten gehouden worden. Daardoor wordt het risico van "te ver op afstand geraken" voorkomen. - Het vormt mede de borging van de lokale autonomie ten aanzien van de beleidsbepaling en vaststelling door de brongemeenten. - Nieuw beleid leidt deels tot verhoging van programmakosten bij de brongemeenten en deels tot verhoging van de uitvoeringskosten bij Meerinzicht. - Autonome ontwikkelingen zullen invloed hebben op de hoogte van de overgedragen budgetten, dit geldt met name voor de gevolgen van CAO-ontwikkelingen, inflatiecorrectie en automatiseringskosten (met name licentiekosten die gekoppeld zijn aan inwonertal). - Omdat Meerinzicht geen reserves en voorzieningen mag aanhouden, leidt elke besluit met financiële gevolgen tot een begrotingswijziging.
Financiële informatie	De programmagelden voor het Sociaal Domein maken geen onderdeel uit van de begroting Meerinzicht, maar zijn opgenomen in de begroting van de gemeente Ermelo zelf. Dit borgt het budgetrecht van de gemeenteraad.

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€13.647.000,00	€10.300.000,00	n.b.
Resultaat	€0,00	€0,00	n.b.
Begrote bijdrage	€4.101.000,00	€7.159.000,00	n.v.t.
Realisatie bijdrage	€4.211.000,00	n.v.t.	n.b.

OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)

Verbonden partij:	OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17 3842 DR
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer L.A. van der Velden
Contactambtenaar:	De heer W. van der Schaaf

Openbaar belang:	De ODNV voert in samenwerking met de andere uitvoeringsdiensten in opdracht van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek en Putten en de provincie Gelderland een deel van de taken vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering uit op het gebied van de fysieke leefomgeving in het kader van het omgevingsrecht.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Bestuur en Dienstverlening: Speerpunt Intergemeentelijke samenwerking versterken
Ontwikkelingen:	De gemeente Ermelo heeft alle wettelijke milieutaken en de taken behandeling meldingen Activiteitenbesluit en toezicht op asbestverwijdering ondergebracht bij de Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV). Een grote wijziging is de nieuwe Omgevingswet die naar verwachting in 2020 van kracht zal worden. Afhankelijk van bestuurlijke keuzes zullen de gevolgen voor de Omgevingsdienst in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet meer en meer duidelijker worden. Dat betekent dat er vanuit de Provincie een overdracht zal plaatsvinden van nog bij hen lopende zaken, waaronder langlopende bodemsaneringstrajecten. Het saneren van deze percelen zal dan onder verantwoording van de gemeente moeten worden uitgevoerd. De verwachting is dat dit niet budgetneutraal zal worden overgedragen ten nadele van de gemeente. Naar verwachting zal de Begroting 2019 niet meer gebaseerd zijn op de ""regionale meetlat"" maar op het ""besturingsmodel"". In de komende jaren zal ook hierover meer duidelijk worden."
Risico:	Het totaal aan risico's is in de jaarrekening 2017 geraamd op € 177.750,00 Het totaal aan risico's is in de begroting 2018 eveneens geraamd op € 177.750,00
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€55.161,00	n.v.t.	n.b.
Vreemd vermogen	€764.963,00	n.v.t.	n.b.
Resultaat	€87.625,00	n.v.t.	n.b.
Begrote bijdrage	n.v.t.	€721.000,00	n.v.t.
Realisatie bijdrage	€748.196,00	n.v.t.	n.b.

Regio Noord-Veluwe (RNV)

Verbonden partij:	Regio Noord-Veluwe (RNV)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17 3842 DR (contactgemeente Oldebroek)
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	de heer Lambooij
Contactambtenaar:	Mevrouw T.M. Looijenga
Openbaar belang:	De RNV is het samenwerkingsverband van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten. De gemeenten Hattem, Heerde, Nijkerk, Zeewolde en Epe nemen op diverse terreinen ook deel aan de regionale samenwerking. Het samenwerkingsverband voert onder meer de volgende taken uit: - Het planmatig stimuleren en begeleiden van de sociaal-economische ontwikkelingen en de werkgelegenheid in het gebied. - De begeleiding en coördinatie van het regionaal volkshuisvestingbeleid van de deelnemende gemeenten, waaronder de regionale woningbouwprogrammering. - Het planmatig stimuleren en begeleiden van de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in het gebied. - De instandhouding van een dienst sociale werkvoorziening. - Het planmatig stimuleren, begeleiden, coördineren van ontwikkelingen op het gebied van afvalstoffenverwerking en het uitvoeren of zorgdragen voor uitvoering van afvalstoffenverwerking. - Het in stand houden en coördineren van de onderlinge samenwerking van de deelnemende gemeenten bij de milieu-hygiënische taakuitoefening en de verdeling van de door het rijk en de provincie aan het samenwerkingsverband toegekende algemene en projectgebonden subsidies en structurele financieringsstromen en de daaruit voortvloeiende rapportages. - Het coördineren van activiteiten op het terrein van de volwasseneneducatie. - De uitvoering van bijzondere controle ter opsporing van misbruik en fraude in de sociale zekerheid (voor zover uitvoering is opgedragen aan de deelnemende gemeenten). - De uitvoering van het taakveld leerlingzaken (de uitvoering van de Leerplichtwet en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten).
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Ruimte & Infrastructuur / Speerpunt Woonvisie, Programma Samenleven / Speerpunt Implementatie en Borging Jeugdwet / Speerpunt Ombuiging Voorzieningen voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, Programma Economie / Speerpunt Toerisme en recreatie / Speerpunt Vitale Vakantieparken, Programma Bestuur & Dienstverlening / Speerpunt Intergemeentelijke samenwerking versterken.

Ontwikkelingen:	Op basis van het door de gemeenten vastgestelde Uitvoeringsplan Samenwerking Noord-Veluwe vindt op dit moment de afbouw van Regio Noord-Veluwe (RNV) plaats, onder gelijktijdige opbouw van de nieuwe Samenwerking Noord-Veluwe (SNV). Voor de afbouw van RNV is een liquidatieplan opgesteld. Dat plan bevat een overzicht van alle zaken die moeten worden geregeld voordat RNV formeel kan worden opgeheven. In 2018 zullen nog diverse (met name financiële) zaken rond RNV doorlopen, bv. het vaststellen van de jaarrekening 2017 en de liquidatierekening. Dat betekent dat formele opheffing van de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2018 niet mogelijk is. Het streven is wel per die datum zo veel mogelijk zaken te hebben afgehandeld. Na 31 december 2017 worden in ieder geval geen nieuwe verplichtingen aangegaan. Per 1 januari 2018 wordt de SNV officieel opgericht.
Risico:	De ontmanteling van RNV is een grote onderneming waarbij de kans op onverwachte zaken en daarmee onverwachte kosten aanwezig is. Deze zijn zo goed mogelijk in beeld gebracht met een liquidatieplan. Het college van de gemeente Ermelo is op 28 november 2017 akkoord gegaan met dit plan. Let wel, dit is een groeidocument, een momentopname: elke dag worden hier nieuwe gegevens aan toegevoegd. De meeste medewerkers van RNV zijn per 1 november 2017 fysiek overgegaan naar één van de deelnemende gemeenten. Er zijn nog enkele medewerkers die op dit moment geen zekerheid hebben over een nieuwe functie, naar verwachting wordt ook voor hen op termijn een passende functie gevonden. In het sociaal plan dat het dagelijks bestuur van de RNV, na instemming van de bonden, op 15 november 2017 heeft vastgesteld is een werkgarantie voor het voltallig vaste personeel van RNV opgenomen. Het archief en het kantoorpand in Harderwijk worden door het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe respectievelijk de gemeente Harderwijk overgenomen. Alle bestaande contracten en overeenkomsten waarin RNV partij is, zullen worden beëindigd dan wel overgezet naar een andere partij. De gemeente Nunspeet zal vanaf 1 januari 2018 fungeren als erfgenaamgemeente en alle nog noodzakelijke taken uitvoeren, bijvoorbeeld op het terrein van personeel, financiën en huisvesting.
Financiële informatie	

BEGR17 bijdrage: incl. € 7.175.000,00 account jeugd

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen	€3.302.000,00		n.b.
Vreemd vermogen	€31.174.835,00		n.b.
Resultaat na bestemming	(€1.977.524,00)	€1.566.699,00	n.b.
Begrote bijdrage excl acc. Jeugd		€254.765,00	€254.765,00
Realisatie bijdrage excl acc. Jeugd	€468.113,77	n.v.t.	n.b.

Samenwerking Noord-Veluwe

Verbonden partij:	Samenwerking Noord-Veluwe (SNV)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Elk onderwerp is ondergebracht bij een andere gemeente (de zogenaamde gastheergemeenten)
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	de heer A.A.J. Baars, burgemeester
Contactambtenaar:	Mevrouw T.M. Aalbers-Looijenga
Openbaar belang:	De Samenwerking Noord Veluwe (SNV) is een samenwerking van verschillende gemeenten op de Veluwe. Er wordt veelal samengewerkt door de gemeenten Ermelo, Elburg, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten en op een aantal beleidsvelden nemen ook de gemeenten Epe, Hattem, Heerde, Nijkerk en Zeewolde deel. Met de nieuwe samenwerking is er geen aparte organisatie meer voor de regionale samenwerking zoals voorheen onder de RNV het geval was. In plaats daarvan gaat een van de gemeenten als 'gastheergemeente' een taak uitvoeren voor en met andere gemeenten.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Ontwikkelingen:	De Samenwerking Noord Veluwe (SNV) is per 1 januari 2018 van start gegaan. Voor de verschillende strategische, beleidsmatige en operationele taken zijn inmiddels door alle gastheergemeenten programmavoorstellen, jaarplannen of dienstverleningsovereenkomsten opgesteld. Omdat gemeenten zelf kunnen kiezen bij welke onderwerpen ze al dan niet aansluiten is het de komende tijd afwachten hoe de samenwerking zich gaat ontwikkelen. Er is een team financials van alle deelnemende gemeenten die de financiële situatie nauwlettend en in gezamenlijkheid in de gaten houden. Zeker als gemeenten besluiten toch geen deel te nemen aan bepaalde taken moeten de financiële consequenties hiervan met elkaar besproken worden.
Risico:	De Samenwerking Noord Veluwe (SNV) bevind zich in de opstartfase, we zijn sinds 1 januari 2018 op weg. De samenwerking is flexibel: gemeenten kunnen zelf kiezen op welke onderwerpen ze willen aansluiten. Hoe de komende jaren eruit gaan zien met deze flexibele manier van samenwerken is dus de vraag. Vergelijkbare samenwerkingen laten goede resultaten zien en de start is positief maar het blijft een risico wat benoemt dient te worden.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.b.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.b.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	€12.213.830,00

Realisatie bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t

Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

Verbonden partij:	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Elburg, Postbus 70 8080 AB
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer J.A. de Haan
Contactambtenaar:	De heer ing. E.G.H. Grotenhuis
Openbaar belang:	De streekarchivaris beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Elburg (centrumgemeente), Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Bestuur & Dienstverlening: Speerpunt Dienstverlening
Ontwikkelingen:	De Archiefcommissie van de SNWV stelt dat er vooronderzoek nodig is ten behoeve van een later te nemen besluit over aansluiting bij een E-depot. Per gemeente moet worden onderzocht welke stappen noodzakelijk zijn om aansluiting op termijn te realiseren. Een projectmatige aanpak is gewenst. De Archiefcommissie stelt voor dat het Streekarchivariaat optreedt als regisseur. Voor de uitvoering is 2 jaar gepland, te weten 2017 en 2018. Om praktische redenen is het project opgedeeld in 2 fasen. Fase 1 dient te worden afgerond in 2017. In 2018 is Fase 2 gestart. Andere projecten zijn Optimalisatie bedrijfsvoering SNWV en Project harmonisatie (eigen) ICT-omgeving SNWV.
Risico:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de gemeentelijke bijdrage zal moeten worden verhoogd.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	(€104.280,53)	n.v.t.	n.b.
Begrote bijdrage	€116.000,00	€111.000,00	n.v.t.
Realisatie bijdrage	€117.505,46	n.v.t.	n.b.

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Verbonden partij:	Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Europaweg 79 7336 AK
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer A.A.J. Baars
Contactambtenaar:	Mevrouw. M. Baayen
Openbaar belang:	Ermelo valt onder de Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland voor de onderdelen brandweer en geneeskundige hulp in de Regio (GHOR). De VNOG is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweerzorg in Ermelo. Tevens wordt binnen de VNOG door de afdeling crisisbeheersing ondersteunend opgetreden ten aanzien van de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) die op regionaal niveau uniform worden vorm gegeven.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Bestuur & Dienstverlening: Speerpunt Brandweer
Ontwikkelingen:	Binnen de gemeenschappelijke regeling met de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) behartigt de veiligheidsregio de belangen van de gemeente op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Deze taken zijn vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. De gemeente behartigt de belangen met betrekking tot bevolkingszorg zelf. In maart 2019 zal het algemeen bestuur verschillende financiële documenten behandelen. Op deze wijze worden de gemeenten in één keer geïnformeerd over de VNOG-financiën en over de mogelijke gevolgen. De kadernota 2020-2023 wordt vervolgens verwerkt in de begroting 2020. In april wordt de concept begroting aan de raad voorgelegd.

Risico:	De financiële tekorten bij de VNOG zijn structureel van aard daarnaast is er nog onduidelijkheid over het definitieve tekort over 2018. De bijdrage van Ermelo in het tekort 2018 bedraagt € 93.455,00.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€845.211,00	€1.386.000,00	€1.919.000,00
Vreemd vermogen	€45.918.569,00	€50.849.000,00	€51.146.000,00
Resultaat	€929.910,00	n.v.t.	(€2.355.000,00)
Begrote bijdrage	€1.261.000,00	€1.291.091,00	n.b.
Realisatie bijdrage	€1.254.571,00	n.v.t.	n.b.

Alliander N.V.

Verbonden partij:	Alliander N.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Groningensingel 1 6835 EA
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer A.A.J. Baars
Contactambtenaar:	De heer R.H. de Boer
Openbaar belang:	Alliander is de elektriciteitsnetwerkbeheerder. De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. Deze aandeelhouders bezitten gezamenlijk ongeveer 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn 53 kleinere gemeenten en de provincie Flevoland. Het elektriciteitsnetwerk dient in overheidshanden te blijven om zeker te stellen dat het elektra geleverd wordt.
Aard:	Aandelenbezit: 357.178 stuks (0,26% belang).
Beleidsinformatie	
Ontwikkelingen:	Alliander is in 2009 ontstaan na de juridische splitsing van NV NUON in een netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Wettelijk is vastgesteld dat de aandelen van het netwerkbedrijf in publieke handen dienen te blijven. Ermelo kan als kleine aandeelhouder feitelijk geen zelfstandige invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Daarom wordt beleidsmatig en organisatorisch samengewerkt met de andere kleine(re) aandeelhouders via het NUVAL-platform (NUON, Vitens, Alliander). Het financiële belang voor Ermelo bestaat uit de dividenduitkering. De toename van onder meer het aantal zonnepanelen, windmolens en elektrische auto's vraagt steeds meer van het netwerk van Alliander. Daarom moet het net worden aangepast en daar zijn grote investeringen voor nodig, in onder andere ICT-systemen. Aandeelhouders steunen de visie van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen dat om deze investeringen te kunnen blijven opbrengen en ook om de noodzaak tot hoogwaardige technologische aanpassingen te kunnen blijven doen - wat denkkracht zowel als kosten betreft - groei van Alliander noodzakelijk is. Als de groei niet wordt gerealiseerd, dan heeft dat op termijn consequenties voor de kosten van de klanten. Groei in Nederland levert, zoals gezegd, daarbij de meeste synergie op. Als blijkt dat deze in Nederland niet mogelijk is, ligt de enige kans om substantieel verder te groeien in Duitsland.
Risico:	De belangrijkste risico's voor Vitens zijn: Veilig werken, Realisatie werkpakket, Langetermijnoriëntatie van regulering, Cybercriminaliteit, Privacy energiedata, Benodigde capaciteit en competenties, Anticiperen en bijbenen impact energietransitie (bron: jaarverslag 2017)
Financiële informatie	
Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€3.739.000.000,00	n.v.t.	n.b.
Vreemd vermogen	€4.127.000.000,00	n.v.t.	n.b.
Resultaat (na belastingen)	€203.000.000,00	n.v.t.	n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	€271.000,00	€220.000,00	€238.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€271.026,63	n.v.t.	€238.910,75

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Verbonden partij:	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres;	Den Haag, Koninginnegracht 2 2514 AA
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer W. Vogelsang
Contactambtenaar:	De heer R.H. de Boer/ mevr. O. Ganpat
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).
Aard:	Aandelenbezit: 75.075 stuks (0,13% belang).
Beleidsinformatie	

Ontwikkelingen:	Op langere termijn houdt de bank rekening met een verschuiving van kredietverlening direct aan overheden naar financiering van projecten waarbij de overheid betrokken is, zoals publiekprivate samenwerking. Bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur en duurzame energie. Daarnaast verwacht de bank dat een deel van de kredietvraag van de corporaties buiten de werkingssfeer van de overheidsachtervang zal gaan plaatsvinden, zoals ook het geval is in de zorgsector.
Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€4.560.000.000,00	n.v.t.	n.b.
Vreemd vermogen	€135.072.000.000,00	n.v.t.	n.b.
Resultaat	€393.000.000,00	n.v.t.	n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	€123.000,00	€190.000,00	€190.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€123.123,00	n.v.t.	€189.939,75

Leisurelands

Verbonden partij:	Leisurelands
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Kermisland 110 6825 JC
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer J.A. de Haan
Contactambtenaar:	De heer R. van Vliet
Openbaar belang:	Leisurelands richt zich op het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten. Het thema Duurzaam Recreëren is hierbij het fundament. Leisurelands voorziet in een breed scala aan recreatieve mogelijkheden, zowel op publiek terrein (bijvoorbeeld dagrecreatieterrreinen) als ook op privaat terrein (bijvoorbeeld projectontwikkeling/beheer). Bij dit alles is aandacht voor de samenhang met de natuur en het "lokale erfgoed".
Aard:	Aandelenbezit
Beleidsinformatie	
Ontwikkelingen:	De gemeente Ermelo is aandeelhouder van Leisurelands. De overige aandeelhouders zijn gemeenten op de Veluwe, het Rijk van Nijmegen, Achterhoek en Liemers. Op grond van een aandeelhoudersovereenkomst zijn de aandelen voor een periode van vijf jaar (tot 2020) niet verhandelbaar. Ook zal voor deze periode geen besluit worden genomen over uitkeren van dividend. De aandelen zijn "om niet" ontvangen en op de balans geactiveerd voor € 4.250,00. Begin 2017 hebben Leisurelands en de gemeente Ermelo een intentieovereenkomst gesloten over de kaders en randvoorwaarden voor de toekomstige ontwikkelingen in het recreatiegebied Strand Horst. Een belangrijke vervolgstap in de samenwerking om een kwaliteitsimpuls te realiseren op Strand Horst. Hierin werken wij nauw samen om een kwaliteitsimpuls te realiseren van het recreatiegebied.
Risico:	Als maatschappelijke onderneming opereert Leisurelands op het snijvlak van het publieke en private domein. Binnen het vennootschapsrecht kan de gemeente Ermelo als aandeelhouder beperkt tot geen invloed uitoefenen op het door de directie gevoerde beleid.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€56.279.000,00	n.v.t.	n.b.
Vreemd vermogen	€21.679.000,00	n.v.t.	n.b.
Resultaat	€1.277.000,00	n.v.t.	n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	€0,00	€0,00	€0,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€0,00	€0,00	€0,00

Vitale Vakantieparken

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken B.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer J.A. de Haan
Contactambtenaar:	mevrouw J. Blok
Openbaar belang:	De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door 11 gemeenten (Apeldoorn, Ede, Barneveld, Nunspeet, Putten, Epe, Harderwijk, Elburg, Oldebroek, Heerde en Ermelo) en de provincie Gelderland (de zogenaamde publieke aandeelhouders). Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Aard:	Aandelenbezit: 3.115 stuks (6,23% belang).
Beleidsinformatie	

Ontwikkelingen:	In 2014 is het programma Vitale Vakantieparken gestart. In het programma werken 11 gemeenten, de provincie Gelderland, het recreatief bedrijfsleven, veiligheids-partners, Recron en anderen samen aan versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie. Het programma is ontstaan vanuit een gemeenschappelijke ambitie om de kampeer- en bungalowparken op de Veluwe te revitaliseren. De komende jaren staan in het teken van de uitvoering: het toepassen van de kennis en ervaringen om parken te revitaliseren, te innoveren of te transformeren. De afgelopen jaren is gebleken dat er vanuit de commerciële markt onvoldoende wordt geïnvesteerd in het opknappen van de verouderde vakantieparken. Om het gezamenlijk doel van het programma Vitale Vakantieparken te bewerkstelligen, is besloten tot de oprichting van de Besloten Vennootschap 'Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken' (OMVV) waarbij de Provincie en de gemeenten gezamenlijk aandeelhouders zijn. De OMVV bestaat uit een fonds en een ontwikkelbedrijf. Het ontwikkelbedrijf kan projecten uitvoeren als verwerving, investeren in vastgoed, beheer en verkoop. Het fonds stelt geld (garanties, leningen, bijdragen) beschikbaar voor projecten. De Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten van de Provincie Gelderland hebben ingestemd met het voorstel om het benodigde startkapitaal (€ 4 miljoen) voor de OMVV beschikbaar te stellen. Vooralsnog zullen de deelnemende gemeenten geen geld inleggen. De verwachting is dat in het najaar van 2018 de samenwerkingsovereenkomst getekend kan worden en dat eind 2018/begin 2019 de ontwikkelingsmaatschappij kan worden opgericht. In de samenwerkingsovereenkomst is opgenomen dat zo spoedig mogelijk doch uiterlijk zes maanden na de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst de oprichting zal geschieden.
Risico:	Het financiële risico is geschat op € 62.300,-- voor de gemeente Ermelo. Als aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij loopt de gemeente het risico om een bijdrage te moeten leveren aan een financieel tekort van de ontwikkelingsmaatschappij. Dit bedrag wordt opgenomen in het financiële risicoprofiel van de gemeente om zodoende bij de bepaling van het weerstandsvermogen ook rekening te houden met deze gebeurtenis. Op projectbasis kan er vanuit de gemeente nog apart een bijdrage worden verlangd ten behoeve van de inzet van de OMVV. De inzet van OMVV bij een project wordt zoveel mogelijk betaald vanuit de projecten zelf. De betrokken ondernemer(s), gemeente en eventueel andere partijen betalen de kosten van de inzet van OMVV. Hiermee wordt het financieel risico en de plankosten voor de OMVV beperkt. In hoeverre de gemeente en/of ondernemer een bijdrage moeten leveren is afhankelijk van het project. Indien de gemeente een bijdrage dient te leveren wordt hiervoor separaat budget aangevraagd.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Begroting 2019**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.b.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.b.
Resultaat (na belastingen)	n.v.t.	n.v.t.	n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie bijdrage (dividend)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Vitens N.V.

Verbonden partij:	Vitens N.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Meander 1101 6825 MJ
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer A.A.J. Baars, burgemeester
Contactambtenaar:	De heer R.H. de Boer
Openbaar belang:	Vitens is een naamloze vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door gemeenten (44 gemeenten in de provincie Gelderland) en provincies (de zogenaamde publieke aandeelhouders) in haar verzorgingsgebied. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de openbare drinkwatervoorziening is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Aard:	Aandelenbezit: 24.035 stuks (0,41% belang).
Beleidsinformatie	
Ontwikkelingen:	De belangrijkste activiteiten van Vitens N.V. zijn het winnen, zuiveren en distribueren van drinkwater. De klein-aandeelhouders uit de provincie Gelderland en Flevoland trekken via het daartoe bedoelde platform "Nuval" samen op in de voorbereiding van de aandeelhoudersvergaderingen. Op deze wijze kan kennis beter worden ingezet en leggen de gezamenlijke klein-aandeelhouders meer gewicht in de schaal. De betreffende gemeenten zijn hiertoe middels een aandeelhoudersovereenkomst formele samenwerking aangegaan. In 2005 zijn preferente aandelen geconverteerd naar een achtergestelde lening. Vitens lost deze lening van € 1.611.200,00 af in 15 jaarlijkse termijnen van € 107.413,00. Per 31 december 2017 bedraagt het restantsaldo van deze lening € 429.646,00. Over het openstaande saldo wordt door Vitens een rente betaald. Onder invloed van het door de minister van I&M bepaalde maximumpercentage voor de vermogenskostenvoet (WACC), realiseert Vitens lagere jaarresultaten en daalt ook de dividenduitkering. Overwinst die, ondanks eerdere verlaging van de tarieven, is gerealiseerd in een boekjaar, moet in een volgend boekjaar worden teruggegeven via de tarieven. Daarnaast is de verwachting dat de WACC voor de jaren 2018 en 2019 zal dalen als gevolg van de lage langlopende marktrente (10-jaars Nederlandse staatsobligaties). De verwachte verlaging van de WACC en de overwinst hebben beide een drukkend effect op het verwachte resultaat. De verwachting is dat het resultaat zal dalen naar circa € 10 miljoen. Bij het conform het dividendbeleid geldende uitkeringspercentage van 40% betekent dit een te verwachten dividend van circa € 4 miljoen, hetgeen betekent € 0,69 per aandeel. Vertaald naar de Ermelose situatie betekent dit een dividend van ongeveer € 17.000,00.

Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen. Ten aanzien van het restantsaldo van de achtergestelde geldlening geldt dat de gemeente "achterin de rij komt te staan" bij faillissement van Vitens. Naast het vorenstaande loopt de gemeente risico over een gegarandeerde geldlening die Vitens in het verleden is aangegaan met een financier. De restantschuld waar Ermelo garant voor staat bedraagt per 31 december 2017 € 138.847,00. Vitens schat dit eind 2018 op € 128.166,00.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€486.000.000,00	€512.700.000,00	n.b.
Vreemd vermogen	€1.194.400.000,00	€1.233.900.000,00	n.b.
Resultaat (na belastingen)	€47.700.000,00	€13.000.000,00	n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	€80.000,00	€17.000,00	€79.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€80.758,00	n.v.t.	€79.315,60

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17 3842 DR
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer J.A. de Haan
Contactambtenaar:	De heer R. van Vliet
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 16 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde) die als doel heeft de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.
Aard:	Coöperatie. De coöperatie kent drie soorten leden. Leden A, B en C. Er zijn nog geen leden C toegetreden. Leden A zijn alle gemeenten gelegen aan de Veluwe-randmeren, leden B zijn de gemeenten gelegen aan de Zuidelijke- en noordelijke randmeren. Leden C komen vanuit de watersportsportsector in het gebied van de Randmeren. Het ledenkapitaal is verdeeld in eenheden. Elke eenheid heeft een nominale waarde van € 5.000 en vertegenwoordigd één stem. Voor ieder lid wordt een ledenrekening aangehouden. Ermelo is lid A en heeft een belang van € 10.000,00 en heeft 2 stemmen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Samen Ondernemen voor Ermelo: Speerpunt Toerisme en Recreatie
Ontwikkelingen:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is op 21 november 2013 opgericht. De coöperatie heeft de werkzaamheden van het Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren overgenomen. Het schap is op 19 juni 2014 opgeheven. Naast het beheren en onderhouden van recreatieve voorzieningen en het promoten van het gebied, coördineert de coöperatie ook de uitvoering van de laatste projecten uit het Integrale Inrichtingsplan Veluwerandmeren (IIVR). Het gaat hierbij om inrichtingsmaatregelen, maatregelen die de vaarmogelijkheden voor de recreatievaart vergroten en natuurprojecten. Specifiek voor de gemeente Ermelo zijn het projecten Activiteitenterrein Horst en groene kruispunt Nuldernauw. Verder vormt Gastvrije Randmeren een platform waar ruimtelijke-economische ontwikkelingen kunnen worden afgestemd. Ook kan het samenwerkingsverband gecoördineerd haar deskundigheid op het gebied van vergunningen en procedures inzetten en het gezamenlijk belang van gemeenten inbrengen in regionale en landelijke projecten.
Risico:	n.v.t.
Financiële informatie	

*) jaarstukken 2017 zijn nog niet bekend Mededeling Gastvrije Randmeren: de jaarrekening komt in het najaar in de Algemene Vergadering. Door de overstap naar een ander accountantsbureau duurt de oplevering veel langer dan normaal (en langer dan voorzien). Derhalve zijn de cijfers van 2017 nog opgenomen.

Boekjaar:	**Jaarstukken 2016 *)**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen	€4.479.922,00	n.b.	n.b.
Vreemd vermogen	€11.751.388,00	n.b.	n.b.
Resultaat	(€216.461,00)	n.b.	n.b.
Begrote bijdrage	€11.000,00	€10.859,00	€11.000,00
Realisatie bijdrage	€10.655,00	n.v.t.	€10.859,00

Inclusief Groep

Verbonden partij:	Inclusief Groep
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Industrieweg 47, 8071 CS Nunspeet
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	Wethouder L. van der Velden
Contactambtenaar:	mevr. V.E. Schouten

Openbaar belang:	De Inclusief Groep was voorheen de werkgever van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), maar is sinds het dichtzetten van de WSW (2015) ook arbeidsmarkttoeleider voor alle inwoners met een Participatiewet-uitkering. De Inclusief Groep is een hybride organisatie met een meervoudige opdracht vanuit de zeven gemeenten: 1. het uitvoeren van een maatschappelijke opdracht; 2. het betekenisvol ondernemen als werkgever en als arbeidsmarkttoeleider en; 3. het genereren van sociaal, maatschappelijk en economisch rendement. Inclusief Groep geeft invoering aan de Participatiewet/Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet en draagt actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt. De gemeente Ermelo is voor 16,2% aandeelhouder van Inclusief Groep NV. De governance bestaat uit zeven aandeelhouders, dit zijn wethouders van de gemeenten Nijkerk, Putten, Harderwijk, Nunspeet, Elburg en Oldebroek. De deelnemende gemeenten gemeenten hebben eerder besloten de bestuurlijk-juridische structuur en de governancestructuur van Inclusief Groep te wijzigen. Dat betekent onder meer dat de gemeenten sinds begin 2018 rechtstreeks aandeelhouder en opdrachtgever van Inclusief Groep zijn en dat de Raad van Commissarissen zal worden vervangen door een Raad van Advies. Daartoe is het aandelenpakket van de RNV overgedragen naar de deelnemende gemeenten.
Aard:	Naamloze Vennootschap
Beleidsinformatie	
Ontwikkelingen:	De Inclusief Groep opereert op het snijvlak van overheid, markt en samenleving en ervaart een aantal lokale en regionale ontwikkelingen: • Door de hoogconjunctuur zijn de makkelijk tot de arbeidsmarkt toeleidbare werkzoekenden wel geplaatst, het bestand dikt in, dat wil zeggen dat de overblijvende groep zich kenmerkt door toenemende complexiteit. Het zal veel lastiger zijn deze groep te plaatsen en ze hebben veel meer of langdurige begeleiding nodig. Voor sommige groepen is de afstand tot de arbeidsmarkt erg groot en het vergt veel inspanning die afstand te verkleinen. • De flexibilisering van de arbeidsmarkt zet door, tijdelijke contracten groeien sterker dan uitzendcontracten. ‘Vaste dienstverbanden’ zijn een concurrerend instrument geworden. Baangarantie is niet meer vanzelfsprekend. • Werkgevers willen risico’s vermijden omtrent het aannemen van personeel.
Risico:	Politiek: De Inclusief Groep is afhankelijk van overheidssubsidie. Financieel: Het geprognosticeerde resultaat zal na 2018 waarschijnlijk niet langer positief zijn, maar in de rode cijfers duiken. De oorzaak hiervan zijn de afnemende WSW-subsidiestromen vanuit de overheid. De trekkingsrechten zijn door onttrekkingen na 2020 uitgeput en ontvangen de gemeenten niet meer.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2017**	**Begroting 2018**	**Jaarstukken 2018**
Eigen vermogen	€10.363.000,00	n.v.t.	n.b.
Vreemd vermogen	€11.600.000,00	n.v.t.	n.b.
Resultaat	€646.000,00	(€100.000,00)	n.b.
Begrote bijdrage	€3.524.000,00	€3.262.000,00	€3.262.000,00
Realisatie bijdrage	€3.522.691,00	n.v.t.	€3.615.159,00

Paragraaf Grondbeleid

Algemene informatie

Onder de paragraaf Grondbeleid vallen de ontwikkeling en het beheer van diverse complexen binnen de grondexploitatie, grond- en opstallenbeheer en vastgoedinformatie.

Doelstellingen

Actieve/passieve grondpolitiek
Op basis van de Nota grondbeleid (2010; door uw raad nogmaals bekrachtigd op 8 maart 2018) hanteert Ermelo de volgende uitgangspunten ten aanzien van het realiseren van ontwikkellocaties en –projecten benoemd in de Structuurvisie:

Streven naar actief grondbeleid, als:
- Zich kansen voordoen;
- Een positieve impuls kan worden gegeven aan de gewenste ruimtelijke herstructurering van een gebied;
- De beoogde ruimtelijke ontwikkeling daar om vraagt.

In beginsel kiest de gemeente voor facilitair grondbeleid als:
- De grondexploitatie van een locatie als risicovol moet worden aangemerkt;
- De ontwikkeling niet door de gemeente behoeft te worden geïnitieerd en qua regie kan worden volstaan met het stellen van locatie-eisen.

Structuurvisie Ermelo 2025
In de Structuurvisie Ermelo 2025, vastgesteld door uw raad op 1 maart 2012, gaat Ermelo voorts uit van een voornamelijk ondersteunende rol van de gemeente. Voor veel opgaven zal de gemeente niet de initiatiefnemer of de ontwikkelende partij zijn. De gemeente voert in eerste

aanleg geen actief grondbeleid en wil juist bedrijven, burgers en organisaties ruimte geven om initiatieven te ontplooien.

Grondbeheer en vastgoedinformatie
Gronden en opstallen bestemd voor de openbare dienst en/of van niet strategisch belang voor ontwikkellocaties worden gerekend tot de algemene dienst. Dergelijke grond wordt zo mogelijk marktconform in particulier eigendom overgedragen, wanneer deze niet benodigd is voor de inrichting van een wijk of straat en ookom andere redenen niet in gemeentelijk bezit dient te blijven.
Gronden en opstallen van strategisch belang voor ontwikkellocaties worden geactiveerd als "Materiële vaste activa" en tezijnertijd bij raadsbesluit, inhoudende de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief grondexploitatieopzet, ondergebracht in een grondexploitatiecomplex.

Relatie met het raadsprogramma Ruimte & Infrastructuur
Grondaankopen worden gedaan ten behoeve van de aanleg, reconstructie en herinrichting van wegen, aanleg van fietspaden en parkeren.
Daarnaast zijn/worden er grondaankopen en -verkopen gedaan ten behoeve van de ontwikkellocaties, zoals Veldzicht Noord fase 4. Daarnaast zal indien nodig grond voor boscompensatie aangekocht worden.
Indien de gemeente zelf een grondpositie heeft, wordt een ontwikkelvisie opgesteld en de haalbaarheid van een nieuwe ontwikkeling onderzocht. Bij door derden te ontwikkelen locaties treedt de gemeente faciliterend en voorwaardenstellend op.

Prestaties

Geleverde prestaties 2018

Actualisatie exploitatieopzetten actieve grondpolitiek
Minimaal jaarlijks worden de exploitatieopzetten van de in uitvoering genomen complexen geactualiseerd. Mede door het aangescherpte toezicht door de accountant bij de controle van de jaarstukken en de provincie zal de actualisatie zoveel mogelijk aansluiten op het opstellingstraject van de jaarstukken. De exploitatieopzetten voor alle lopende complexen zijn op grond hiervan vastgesteld door de raad op 7 februari 2019. De eerstvolgende actualisatie van de exploitatieopzetten voor de complexen Het Trefpunt, Veldzicht Noord 4e fase en De Driesprong staat gepland voor het najaar van 2019.

Wat heeft het gekost

De activiteiten binnen de grondexploitatie hebben een bedrijfsmatig karakter. De grondexploitatie dient daarom over het geheel genomen tenminste kostendekkend te zijn. Uitgangspunt is dat complexen minimaal budgettair neutraal zijn. Indien dit niet mogelijk is, wordt een verliesgevend complex gedekt door (een) winstgevend(e) complex(en). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de reserve Grondexploitatie.

Onderstaand worden enkele belangrijke financiële aspecten aangaande grondexploitatie aangegeven.

Actieve grondpolitiek
Kosten en opbrengsten worden middels exploitatieopzetten per complex in beeld gebracht. Voor de toe te rekenen kosten wordt op basis van de door de Commissie BBV uitgebrachte notitie "grondexploitatie 2016" aangesloten op de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening. Naast kosten derden zijn met de betreffende projecten ook personele en financieringskosten gemoeid. De personele lasten worden op basis van de gerealiseerde urenbestedingen * afdelingstarief toegerekend aan de betreffende complexen. Op begrotingsbasis komt dit overeen met 2,3 vaste formatieplaatsen, de werkelijk toegerekende vaste formatie in 2018 betreft 0,8 fte.

Reserves Grondexploitatie
De reserves Grondexploitatie bepalen in belangrijke mate het directe weerstandsvermogen van de grondexploitatie.

Op basis van de Nota Grondbeleid 2010 bestaan de reserves grondexploitatie uit twee afzonderlijke bestemmingsreserves:
- De Risicoreserve Grondexploitatie, die is bedoeld als buffer voor de opvang van voorspelbare risico’s;
- De Reserve Grondexploitatie, die voornamelijk moet dienen als werkkapitaal voor strategische en anticiperende grondverwerving.

Tevens zijn er in de Nota Grondbeleid 2010 regels vastgesteld voor beide reserves. Deze regels zijn met de vaststelling van de Kadernota 2018 als volgt gewijzigd:
- De bovengrens van elk van de reserves afzonderlijk bedraagt maximaal € 1 miljoen (m.i.v. van boekjaar 2019 geldt voor de reserve grondexploitatie een plafond van € 2 miljoen);
- Wordt dat bedrag bij de jaarstukken overschreden, dan wordt het meerdere in het kader van het afromen van reserves en voorzieningen bij de kadernota ten gunste gebracht van de Algemene reserve (vrij besteedbaar).

Parameters gemeentelijke grondexploitaties:
Jaarlijks worden bij de Kadernota de parameters vastgesteld waarmee in de exploitatieopzetten wordt gerekend. In de Kadernota 2019 zijn de volgende parameters vastgesteld die - tenzij nader onderbouwd en aangegeven - zijn toegepast bij de eind 2017 geactualiseerde exploitatieopzetten:

- Rente: 1,33%;
- Discontovoet: 2,0%;
- Kostenstijging: 3,0%;
- Opbrengstenstijging woningbouw: 2,0%;
- Opbrengstenstijging bedrijfsterrein: 2,0%.

Exploitatiesaldo gemeentelijke grondexploitaties

Complex	Laatst vastgestelde exploitatieopzet	Verwacht exploitatiesaldo (op contante waarde per 1-1-2019), na belastingen	Getroffen voorziening	Bijstelling exploitatieopzet verwacht
De Verbinding	7 februari 2019	€ 2.067.000,00 N	€ 2.067.000,00	cpl. wordt afgesloten per ultimo 2019
Het Trefpunt	7 februari 2019	€ 0,00	n.v.t.	eind 2019
Veldzicht Noord 4e fase	7 februari 2019	€ 44.000,00 N	n.v.t.	eind 2019
De Driesprong	7 februari 2019	€ 617.000,00 V	n.v.t.	eind 2019
De Leemkuul	8 maart 2018	€ 36.000,00 N	€ 36.000,00	cpl. is afgesloten per ultimo 2018

Per ultimo 2018 is het complex De Leemkuul afgesloten met een nadelig saldo van afgerond € 75.000,00. Dit bedrag is deels gedekt middels vrijval van de verliesvoorziening ad € 37.000,00, het resterende nadeel ter grootte van € 38.000,00 is gedekt uit de reserve Grondexploitatie.

Winstnemingen
Voor de complex "Het Trefpunt" is in de exploitatieopzet een winstneming geraamd.

Complex	Gerealiseerd	Nog te realiseren	Totaal
Het Trefpunt	€ 10.240.000,00	€ 3.893.000,00	€ 14.133.000,00
Totaal	**€ 10.240.000,00**	**€ 3.893.000,00**	**€ 14.133.000,00**

De nog te realiseren winstnemingen staan gepland voor de periode van 2019 tot en met 2020. Bij het opstellen van de jaarstukken wordt jaarlijks de winstneming bepaald. De winstnemingen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Grondexploitatie.

Risicomanagement
Bij risico's moet gedacht worden aan risico's van algemene aard en specifieke projectgebonden risico's. De kwantificering van de risico’s vindt ten minste één maal per jaar plaats (bij de jaarstukken) of zo nodig tussentijds (bij de bestuursrapportages).

Risico's van algemene aard
De categorie van algemene aard laat zich vertalen in economische risico's zoals de marktsituatie voor woningbouw en bedrijventerreinen en renteontwikkelingen. Vooral complexen met een lange looptijd kunnen deze risico's in zich hebben. De onzekere situatie op economisch gebied van de afgelopen jaren door de schuldencrisis van Europese landen en de onrust op de financiële markten wereldwijd ligt achter ons. De economie groeit weer en het aantal huizenverkopen stijgt weer.

Specifieke projectgebonden risico's
Bij specifieke projectgebonden risico's gaat het om bodemsaneringen (bijvoorbeeld asbest), (bestemmingsplan-) procedures en dergelijke, maar ook om risico's verbonden aan inhoudelijke posities die belanghebbenden bij een project innemen. Deze risico's worden bij de opstelling/herziening van de exploitatieopzetten per project zo goed mogelijk ingeschat en financieel vertaald. Dit neemt niet weg dat altijd een bepaald risico blijft bestaan.

Weerstandsvermogen grondexploitatie
Ondanks de recente herziening van alle exploitatieopzetten is er op het moment sprake van een concreet financieel risico in complex Het Trefpunt. Het betreft door de Belastingdienst opgelegde naheffingsaanslagen betreffende volgens de Belastingdienst aan btw-heffing onderworpen leveringen van grond in de jaren 2013 tot en met 2016. De te verwachten mogelijke financiële gevolgen voor de grondexploitatie van het project betreffen heffingsrentes en verzuimboetes van in totaal circa € 135.000,00. Tegen de aanslag is bezwaar gemaakt.
Gezien het hiervoor genoemde bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit in feite maximaal circa € 165.000,00. De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie bestaat uit de reserves Grondexploitatie, nog te realiseren winstnemingen van het complex Het Trefpunt en de voordelige exploitatiesaldi van de complexen De Driesprong en Veldzicht Noord 4e fase.

Onderverdeling weerstandscapaciteit	Weerstandscapaciteit
Exploitatiesaldi complexen	€ 573.000,00
Geraamde winstnemingen	€ 3.893.000,00
Reserves grondexploitatie (bestemmingsreserve grondexploitatie en risicoreserve grondexploitatie)	€ 3.116.000,00

Totale weerstandscapaciteit naar peil ultimo 2018 (eindcapaciteit)	**€ 7.582.000,00**

Het beschikbare weerstandsvermogen mag worden beoordeeld als "uitstekend" ten opzichte van het benodigde weerstandsvermogen.

Actualiteit exploitatieopzetten
Als onderdeel van het beheersbaar houden van risico's worden de exploitatieopzetten jaarlijks herzien. Bij deze actualisatie wordt zo veel mogelijk aangesloten op het opstellingstraject van de jaarstukken. Als er aanleiding voor is, vindt daarnaast tussentijdse herziening van de exploitatieopzetten plaats.

Per 1 januari 2019 zijn de complexen De Verbinding, De Driesprong, Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase in exploitatie.

Jaarrekening 2018

Budgettaire uitkomst

Afsluitproces
Deze Jaarstukken 2018 zijn conform de wettelijke eisen en eigen regelgeving opgesteld. Hiermee leggen wij verantwoording af over het door ons gevoerde beleid in het jaar 2018. Op 3 juni 2019 vond de besluitvorming van de Jaarstukken 2018 door het college plaats. Na behandeling door de auditcommissie op 20 juni 2019 kan de behandeling en vaststelling door de raad op 4 of 11 juli 2019 plaatsvinden. Wettelijk is de einddatum voor de vaststelling door de raad gesteld op 15 juli 2019.

Cijfermatige uitkomst
Indien wij alle baten en lasten 2018 tegen elkaar afzetten, komen wij op een voordelig saldo van € 948.489,56
(afgerond € 948.000,00 voordelig). Dit is het cijfermatig rekeningsaldo 2018. Echter dit is een fictief voordeel. In dit cijfermatig voordeel zit namelijk één post, die in 2019 alsnog tot lasten en dus nadelen gaat leiden. Dit betreft een bedrag van € 1.053.000,00 voordeel voor de rekeningsaldobestemmende posten 2018. Dit zijn taken die niet of gedeeltelijk in 2018 zijn uitgevoerd, waarvan het in de Begroting 2018 beschikbare budget dus (deels) niet is uitgegeven. Om de uitvoering in 2019 te kunnen garanderen, wordt het budget 2018 doorgeschoven naar 2019 en alsnog besteed.

Indien het cijfermatige rekeningsaldo 2018 van € 948.000,00 voordelig wordt gecorrigeerd met de rekeningsaldobestemmende posten
(€ 1.053.000,00 voordelig) ontstaat een reëel rekeningsaldo 2018 van € 105.000,00 nadelig.

Het reële rekeningresultaat 2018 bedraagt -/- 0,11% van de totale omzet 2018 (= € 95.962.000,00) en komt hiermee niet boven de Ermelose norm voor budgettaire afwijkingen, die 5% is, uit. Voor de omvang van een rekeningoverschot of -tekort zijn geen landelijke of wettelijke normen beschikbaar. Sinds de Rekening 2007 wordt in Ermelo het rekeningsaldo afgezet tegen de 5%-norm voor budgettaire afwijkingen, zoals bepaald in de Regeling Budget- en kredietbeheer gemeente Ermelo.

Over de jaren komen wij tot de volgende werkelijke afwijkingsnormen:

Jaren	Percentage
2015	1,04%
2016	-/- 0,14%
2017	0,13%
2018	-/- 0,11%

Omschrijving	Bedrag
Cijfermatig rekeningsaldo 2018	**-948.000,00 V**
Naar 2019 overlopende taken en budgetten 2018	-1.053.000,00 V
Reëel rekeningsaldo 2018	**105.000,00 N**
Op hoofdlijnen bestaat het rekeningsaldo 2018 uit de volgende posten (> € 200.000,00):	
Uitkomst na 5e Bestuursrapportage 2018	627.000,00 N
Voordelig resultaat algemene uitkering (gemeentefonds)	-219.000,00 V
Hogere kosten Sport	223.000,00 N
Hogere opbrengsten omgevingsvergunningen door toename aanvragen	-398.000,00 V
Incidenteel voordeel overdracht aandelen Inclusief Groep voormalig RNV	-432.000,00 V
Extra aanvullende storting pensioenvoorziening oud wethouders	432.000,00 N
Overige kleine verschillen binnen de programma's	-128.000,00 V

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Overzicht van baten en lasten

Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel Programma's		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijziging)	Jaarrekening 2018	Saldo Jaarrekening t.o.v. Begroting
Programma Ruimte en Infrastructuur	lasten	13.738	2.403	16.141	16.915	774
	baten	-7.279	-1.044	-8.323	-10.396	-2.073
	saldo	6.459	1.359	7.818	6.519	-1.299
Programma Samenleven	lasten	37.331	3.849	41.180	41.492	312

	baten	-6.374	-342	-6.716	-6.736	-20
	saldo	30.957	3.507	34.464	34.756	292
Programma Economie	lasten	515	990	1.505	938	-567
	baten	-24	-870	-894	-585	309
	saldo	491	120	611	353	-258
Programma Bestuur en Dienstverlening	lasten	4.921	-318	4.603	4.757	154
	baten	-543	0	-543	-648	-105
	saldo	4.378	-318	4.060	4.109	49
Subtotaal programma´s	**lasten**	**56.505**	**6.924**	**63.429**	**64.102**	**673**
	baten	**-14.220**	**-2.256**	**-16.476**	**-18.365**	**-1.889**
	saldo	**42.285**	**4.668**	**46.953**	**45.737**	**-1.216**
Algemene Dekkingsmiddelen:						
- Lokale heffingen, waarvan	lasten	310	0	310	315	5
de besteding niet gebonden is	baten	-8.936	112	-8.824	-8.937	-113
	saldo	-8.626	112	-8.514	-8.622	-108
- Algemene uitkering	lasten	0	-94	-94	0	94
	baten	-40.936	-2.218	-43.154	-43.467	-313
	saldo	-40.936	-2.312	-43.248	-43.467	-219
- Dividend	lasten	3	0	3	0	-3
	baten	-360	-147	-507	-508	-1
	saldo	-357	-147	-504	-508	-4
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	314	5	319	276	-43
	baten	-633	29	-604	-893	-289
	saldo	-319	34	-285	-617	-332
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	375	-83	292	96	-196
	baten	-975	-150	-1.125	-1.151	-26
	saldo	-600	-232	-832	-1.055	-222
- Overhead	lasten	9.425	1.827	11.252	11.600	348
	baten	-284	-568	-852	-812	40
	saldo	9.141	1.259	10.400	10.788	388
- Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0	0
- Onvoorzien	lasten	27	-27	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27	-27	0	0	0
(Gerealiseerde) totaal saldo van	**lasten**	**66.959**	**8.553**	**75.512**	**76.389**	**878**
baten en lasten	**baten**	**-66.344**	**-5.198**	**-71.542**	**-74.133**	**-2.591**
	saldo	**615**	**3.355**	**3.970**	**2.256**	**-1.713**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:						
Programma Ruimte en Infrastructuur	lasten	156	839	995	2.110	1.115
	baten	-9.405	-1.412	-10.817	-10.668	149
	saldo	-9.249	-573	-9.822	-8.558	1.264
Programma Samenleven	lasten	2.342	0	2.342	3.571	1.229
	baten	-698	-3.170	-3.868	-5.978	-2.110
	saldo	1.644	-3.170	-1.526	-2.407	-881
Programma Economie	lasten	0	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0	0
Programma Bestuur en Dienstverlening	lasten	12.871	5.236	18.107	18.099	-8
	baten	-5.881	-4.848	-10.729	-10.339	390
	saldo	6.990	388	7.378	7.760	382
Subtotaal mutaties	**lasten**	**15.369**	**6.075**	**21.444**	**23.780**	**2.336**
reserves	**baten**	**-15.984**	**-9.430**	**-25.414**	**-26.985**	**-1.571**
	saldo	**-615**	**-3.355**	**-3.970**	**-3.205**	**765**
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat		**0**	**0**	**0**	**-948**	**-948**
					V	**V**

Incidentele lasten en baten		Programma begroting 2018	Begrotings wijzigingen 2018	Begroting 2018 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2018	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Incidentele lasten en baten	lasten	17.464	8.804	26.268	27.047	779
	baten	-15.604	-8.563	-24.167	-26.865	-2.698
	saldo	1.860	241	2.101	182	-1.919
Stelpost Incidenteel onvoorzien	lasten	27	-27	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27	-27	0	0	0
Totaal Incidentele lasten en baten	saldo	1.887	214	2.101	182	-1.919
Structurele lasten en baten	lasten	64.837	5.851	70.688	73.122	2.435
	baten	-66.724	-6.065	-72.789	-74.253	-1.464
Totaal Structurele lasten en baten	saldo	-1.887	-214	-2.101	-1.131	971
Jaarstukken 2018 totaal	lasten	82.328	14.628	96.956	100.169	3.214
	baten	-82.328	-14.628	-96.956	-101.118	-4.162
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat	**saldo**	**0**	**0**	**0**	**-948**	**-948**
					afrondingsverschil	

De incidentele lasten en baten zijn opgenomen als totalen, voor gedetailleerde informatie zijn onderstaande overzichten beschikbaar:

Detailoverzicht incidentele lasten

Detailoverzicht incidentele baten

Financieel kengetal: Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reëele evenwicht van de begroting wordt thans al onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Hoe positiever (hoger) het percentage, hoe groter de structurele exploitatieruimte is.

Kengetal	Jaarstukken 2015		Jaarstukken 2016		Jaarstukken 2017		Begroting 2018		Jaarstukken 2018	
Structurele exploitatieruimte	2%	A	7%	A	-2,6 %	C	4%	A	1,3%	A

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Hieronder is een tabel opgenomen met rekeningsaldobestemmende posten per programma.
In de toelichtingen per programma is een nadere uitsplitsing te vinden.

Programma (bedragen x € 1.000,00)	Bedrag
Ruimte en Infrastructuur	-301V
Samenleven	-1.084V
Economie	12N
Bestuur en Dienstverlening	-189V
Dekking uit reserves	597N
Bedrijfsvoering en voorzieningen	-783V
Dekking uit voorzieningen	695N
Totaal rekeningsaldobestemmende posten	-1.053V

Programma Ruimte en Infrastructuur

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2017	lasten 2018	baten 2018	saldo 2018
Primitieve begroting	10.899	13.738	-7.279	6.459
Begrotingswijzigingen	400	2.403	-1.044	1.359
Begroting na wijziging	11.299	16.141	-8.323	7.818
Jaarstukken	9.226	16.915	-10.396	6.519
Saldo jaarstukken en begroting	-2.073	774	-2.073	-1.299

Onderwerp	Bedrag	
Verkeer en vervoer		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	32	N
Kapitaallasten	-90	V

RSBP 2018: Periodiek onderhoud OV	-28	V
RSBP 2018: Opstellen beheersplan OV	-5	V
RSBP 2018: Onderzoeken GVVP	-48	V
RSBP 2018: Fiets-voetpad Henriette v Heemstrahuis	-28	V
Gladheidbestrijding: Door een relatief milde winter behoefde er minder te worden gestrooid.	-35	V
Energie openbare verlichting: Het verschil tussen de geraamde kosten en de daadwerkelijk in rekening gebrachte elektriciteitsafname is aanzienlijk en wordt veroorzaakt door de diverse factoren: a. Op 1 januari 2018 is de gemeente Ermelo van energieleverancier overgestapt van Greenchoice naar Engie Bij het overstappen naar een andere energieleverancier volgt er een eindafrekening van de oude leverancier. Het verbruik van een aantal aansluitingen is achteraf gezien te hoog ingeschat. b. In de tweede helft van 2017 en in de eerste helft van 2018 is bij een groot aantal aansluitingen de conventionele meter vervangen door een slimme meter. Ook in dit soort gevallen volgt een eindafrekening. Gevolg is dat veel eindafrekeningen van de conventionele meters bij de gemeente binnen komen. Nadat de slimme meters zijn gerealiseerd wordt verrekend op basis van het daadwerkelijke verbruik. Dat geeft een realistischer beeld van het verbruik waardoor ook realistischer wordt gefactureerd. In het in voorbereiding zijnde Beleidsplan Openbare Verlichting zal een onderbouwing van de energiekosten voor de komende jaren worden opgenomen zodat in de toekomst een dergelijke onderschrijding wordt voorkomen.	-65	V
Schoonmaken sloten en watergangen: Het Waterschap heeft een aantal voormalige A watergangen (die zij zelf onderhielden) afgestoten naar B-watergangen. Voor B- watergangen is de gemeente zelf verantwoordelijk voor schoonmaken en afvoeren. Hiervoor hebben wij extra kraanuren moeten inhuren.	16	N
Overige kleine verschillen per saldo	-3	V
Riolering & waterzuivering		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	6	N
Kapitaallasten (toerekening rente)	258	N
GRP-maatregelen	16	N
Overige kleine verschillen per saldo	1	N
Begraafplaats		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	21	N
Kapitaallasten (toerekening rente)	10	N
Leges lijkbezorging: Er hebben in 2018 meer begrafenissen (185) plaatsgevonden dan geraamd (177).	-17	V
Leges instandhouding graven: minder graven voor onbepaalde tijd uitgegeven en ook de afkoopduur is lager.	41	N
Lagere storting toekomstig onderhoud terrein: Doordat er minder graven voor onbepaalde tijd zijn uitgegeven is ook de storting in de voorziening lager.	-23	V
Overige kleine verschillen per saldo	5	N
Openbaar groen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	52	N
Kapitaallasten	0	
RSBP 2018: Landschapsontwikkelingsplan	-10	V
Stormschade: De kosten van de storm in januari 2018 blijken hoger te zijn dan aanvankelijk geschat. Tegenover deze hogere kosten staat een hogere beschikking van de Algemene reserve.	40	N
Onderhoud groen: De kosten met betrekking tot BBL stagiaires groen zijn ten laste van de post onderhoud groen gebracht. Daarnaast zijn de kosten van het opstellen van de groenbeheerplannen ten laste van het onderhoud gebracht.	54	N
Voorbereiding, advies & voorlichting: Uitwerken groenvisie inclusief brochure, alsmede opstellen diverse groenbeheerplannen.	10	N
Overige kleine verschillen per saldo	3	N
Speelvoorzieningen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	4	N
Kapitaallasten	0	
Onderhoud speeltoestellen: Overschrijding komt door het feit dat stagiaires bij TWS richting secretariële (BBL)opleiding betaald moesten worden vanuit het product(en) waar zij het meeste aantal uren op werden ingezet.	11	N
Overige kleine verschillen per saldo	1	N
Bossen, heide & natuurterreinen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-6	V
Kapitaallasten	0	

Bosbeheer: Aanschaf geweeruitrusting t.b.v. het faunabeheer. Daarnaast extra plantwerk i.v.m. de storm in januari 2018 en inhuur t.b.v. de boomfeestdag en de kosten van de dierenambulance.	46	N
Recreatievoorzieningen bossen: Huur vrachtwagen met kraan alsmede kosten voor het opstellen van de beheerplannen.	18	N
Beheer heide en natuurterreinen: Lagere opbrengst SNL-subsidie	26	N
Groevenbeekse heide: Extra inzet wegens klachten uit de buurt en als gevolg van overmaat aan stikstof.	10	N
Beheer Leemputten	9	N
Overige kleine verschillen per saldo	9	N
Ruimtelijke ordening		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	62	N
Kapitaallasten	0	
RSBP 2018: bestem.pl. Strand Horst	-3	V
RSBP 2018: bestem.pl. Haspelstrook	-38	V
RSBP 2018: bestem.pl. Tonselse Veld	-13	V
RSBP 2018: Gebiedsvisie Horst en Telgt	-8	V
RSBP 2018: bijdrage Gebiedsvisie Horst en Telgt	35	N
RSBP 2018: Bestemmingsplannen	-9	V
RSBP 2018: Onderzoek CPO Koz.kamp	-8	V
RSBP 2018: CO-subs. Gevels	-50	V
RSBP 2018: bestem.pl. Veldwijk + Hooge Riet	-3	V
RSBP 2018: bijdrage bestem.pl. Veldwijk + Hooge Riet	10	N
Structuurvisie/bestemmingsplannen c.a.: De in de WRO opgenomen wettelijke verplichting tot actualisering van bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar is opgeschort/vervallen in aanloop naar invoering van de Omgevingswet.	-26	V
Kapitaallasten centrumontwikkeling	-26	V
Overige kleine verschillen per saldo	-7	V
Bouwen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-62	V
Kapitaallasten	1	N
Omgevingsvergunningen: Het aantal omgevingsvergunningen is in 2018 gestegen. Het heeft een positief gevolg dat daardoor de legesinkomens ook zijn gestegen (toename aantal vergunningen, lasten en baten per saldo).	-398	V
Handhaving: Het nadeel in 2018 wordt veroorzaakt door huur en aanschaf van hulpmiddelen.	19	N
Monumentenzorg: Betreft de ontvangen subsidies van de provincie als bijdrage.	-41	V
Overige kleine verschillen per saldo	-2	V
Volkshuisvesting		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	4	N
Kapitaallasten	-12	V
RSBP 2018: Patrijzenhof	-7	V
Volkshuisvestelijke beleidsvoering: Het voordeel wordt veroorzaakt doordat in 2018 een deel van kosten gedekt zijn vanuit Uwoon Harderwijk, betreft oversampling WoOn2018.	-20	V
Overige kleine verschillen per saldo	0	
Milieu		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	11	N
Kapitaallasten	0	
RSBP 2018: uitv.progr. Duurzaamheid	-76	V
RSBP 2018: isolatie woningen	-6	V
Milieucommunicatie: In 2018 is relatief weinig gebruik gemaakt van het maken van publicaties in het kader van verschillende projecten.	-6	V
ODNV: eindafrekening 2017 en meerwerk 2018. Voor de adviestaken op het gebied van bodem, geluid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, bedrijven en ruimtelijke ontwikkelingen (samengevat "pakket 3") heeft de ODNV meer uren besteed dan als basis bij de ODNV is belegd	51	N
Overige kleine verschillen per saldo	-6	V
Huishoudelijke afvalstoffen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	6	N
Kapitaallasten	0	
Inzameling afvalfracties, per saldo: In werkelijkheid is het overschot over 2018 gestort in de voorziening Afvalstoffenheffing. Deze voorziening wordt ingezet ter egalisatie van de kosten en opbrengsten en om grote fluctuaties in de afvalstoffenheffing te voorkomen. Verder wordt deze voorziening ingezet om lastenverlichting te realiseren of in geval van een tariefstijging deze geleidelijk te kunnen laten verlopen	-10	V
Overige kleine verschillen per saldo	0	V

Grondzaken		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-55	V
Kapitaallasten	0	
RSBP 2018: verkoop snippergroen	2	N
RSBP 2018: overige kosten eigendomsbeheer	-8	V
Grondbeheer: Het voordeel heeft te maken door de stijging van verkoop snippergroen. Er zijn meer opbrengsten gerealiseerd dan geraamd.	-11	V
Vastgoedinformatie: Het nadeel in 2018 wordt veroorzaakt door nagekomen kosten uit 2017 voor landmeetkundige diensten	35	N
Overige kleine verschillen per saldo		
Grondexploitatie		
Complex Het Trefpunt: winstneming: Dit betreft de verplichte winstneming op grond van de gerealiseerde resultaten tot en met 2018. Dit voordeel is gestort in de reserve Grondexploitatie.	-909	V
Complex De Driesprong: winstneming: Dit betreft de verplichte winstneming op grond van de gerealiseerde resultaten tot en met 2018. Dit voordeel is gestort in de reserve Grondexploitatie.	-220	V
Complex De Leemkuul: Het complex wordt afgesloten met een nadeel. € 37 wordt gedekt uit de voorziening verliezen grondexploitatie, het resterende saldo ad € 38 komt ten laste van de reserve grondexploitatie. Per saldo budgettair neutraal.	75	N
Oude complexen	16	N
Verliesvoorziening: Onttrekking nadeel complex De Leemkuul	-37	V
Verliesvoorziening verliesgevende complexen: Bijstorten rente (€ 39) en nadelig saldo (€ 72) bijstelling exploitatieopzet De Verbinding. De extra storting ad € 72 wordt gedekt uit de reserve grondexploitatie en is per saldo budgettair neutraal.	111	N
Algemene kosten grondexploitatie	-1	V
Totaal saldo	-1.299	V

Programma Samenleven

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2017	lasten 2018	baten 2018	saldo 2018
Primitieve begroting	31.562	37.331	-6.374	30.957
Begrotingswijzigingen	2.358	3.849	-342	3.507
Begroting na wijziging	33.920	41.180	-6.716	34.464
Jaarstukken	31.691	41.492	-6.736	34.756
Saldo jaarstukken en begroting	-2.229	312	-20	292

Onderwerp	Bedrag	
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	200	N
Kapitaallasten	-16	V
RSBP 2018: Waterval/Vlinderboom	-40	V
RSBP 2018: Verplaatsing Blokkendoos	-25	V
RSBP 2018: De Goede Herderschool (DGH)	-279	V
RSBP 2018: Schakel/Sterrenschool	-88	V
RSBP 2018: RKPWA	-16	V
RSBP 2018: Wijkgerichte aanpak	-18	V
RSBP 2018: Project Beheer&Exploitatie Sportvoorziening	-213	V
RSBP 2018: Cronjéstraat 46 Vlinderboom	17	N
RSBP 2018: Cronjéstraat 46 Vlinderboom	3	N
RSBP 2018: Peuterspeelzalen	-87	V
RSBP 2018: Beleid en coordinatie	-23	V
RSBP 2018: Vluchtelingenwerk	-315	V
Leerlingvervoer: In 2018 is relatief weinig gebruik gemaakt van het rechtstreeks door de gemeente te vergoeden leerlingvervoer. Ook de door de gemeente Elburg uitgevoerde taak Basismobiliteit bleef qua kosten op het gebied van leerlingvervoer iets achter bij de begroting.	-43	V
Leerplicht: Het incidentele, voordelige resultaat is veroorzaakt door een foutieve begrotingswijziging in 2018.	-32	V
Afhandeling faillissement Muziekschool: Er is overeenstemming over de afwikkeling van het faillissement. Dit was opgenomen als risico in Naris. De uiteindelijke kosten zijn als incidentele last meegenomen bij het budget voor muziekonderwijs.	32	N
S**port:** Het nadeel wordt veroorzaakt door tegenvallende huuropbrengsten, inzet voor JOGG en buurtsportcoaches, nabetaling onderwijsvergoeding en tegemoetkoming in hogere personeelskosten.	223	N

Preventief jeugdbeleid: Uit 2017 zijn middelen overgedragen voor de ontwikkeling van preventief jeugdbeleid. In 2018 vallen deze middelen vrij ten gunste van het resultaat	-193	V
WMO (oud): In 2018 is er sprake van een toename in de kosten voor hulp in het huishouden veroorzaakt door de aanpassing van de WMO tarieven n.a.v. de landelijke kostprijsonderzoeken. Daarnaast zijn er meer woonvoorzieningen bekostigd in 2018. Het resultaat wordt verrekend met de bestemmingsreserve sociaal domein.	246	N
Decentralisatie WMO 2015: Het voordelig resultaat wordt veroorzaakt door lagere lasten bij de uitvoering van de zorgtaken. Het resultaat wordt verrekend met de bestemmingsreserve sociaal domein.	-284	V
Decentralisatie Jeugd 2015: De regionale uitvoering jeugdhulp is over 2018 afgesloten met een klein voordeel. Het hier vermelde tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door de taakstelling jeugdzorg die het financiële resultaat negatief beïnvloed. Het resultaat wordt verrekend met de bestemmingsreserve sociaal domein.	1.641	N
Participatie en re-integratie: De regionale uitvoering participatie en re-integratie is afgesloten met een nadeel. Het hier vermelde tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door de bijdrage aan de sociale werkvoorzieningen vanuit participatie. Daarnaast zijn er meer re-integratie uitkeringen betaald. Het resultaat wordt verrekend met de bestemmingsreserve sociaal domein.	98	N
Overdracht aandelen Inclusief Groep van voormalig RNV De overname van de RNV is met gesloten beurzen gedaan, omdat de RNV hiervoor een specifieke bestemmingsreserve in de boeken had staan, die ook afgerekend moest worden met de gemeenten. Ermelo had deze aandelen voor een symbolisch bedrag van € 1,00 in de boeken 2018 opgenomen. De feitelijke verkrijgingswaarde bedroeg € 432.540,00. Met de accountant is nu afgesproken dat de aandelen alsnog voor € 432.540,00 in de boeken worden opgenomen. Dit leidt in 2018 tot een voordeel ter grootte van € 432.539,00. Omdat onduidelijk is of deze waarde wel marktconform is, zal er in 2019 een bestemmingsreserve Aandelen Inclusiefgroep ingesteld en gevuld moeten worden. Dit laatste zal worden meegenomen in een Bestuursrapportage 2019.	-432	V
Diverse kleinere afwijkingen, per saldo	-64	V
Totaal saldo	292	N

Programma Economie

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2017	lasten 2018	baten 2018	saldo 2018
Primitieve begroting	784	515	-24	491
Begrotingswijzigingen	81	990	-870	120
Begroting na wijziging	865	1.505	-894	611
Jaarstukken	874	938	-585	353
Saldo jaarstukken en begroting	9	-567	309	-258

Onderwerp	Bedrag	
Toerisme & recreatie		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-297	V
Kapitaallasten	0	
RSBP 2018 Aanjagen verblijfsrecreatie	17	N
RSBP 2018 SNV T&R project Menroutes	-5	V
Gemeente Ermelo is gastheer voor Toerisme en Recreatie SNV. De beleidstaak is in 2018 uitgevoerd. De strategische taak is in onderling overleg tussen gemeenten niet verder vormgegeven. Het gevolg is dat hierdoor de bijdragen van de gemeenten lager is.	76	N
Overige kleine verschillen per saldo	-8	V
Economische zaken		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	9	N
Kapitaallasten	0	
Weekmarkt: Het nadeel in 2018 wordt veroorzaakt door een overschrijding in de energiekosten en een lagere opbrengst marktgelden.	12	N
Bedrijfscontacten: In 2018 is er relatief weinig gebruik gemaakt van het organiseren van ondernemersbijeenkomsten, communicatie en representatie.	-20	V
Sociaal economisch beleid: Het bestaande Economisch Programma dat de kapstok vormde voor de acties in de afgelopen periode bestreek de planperiode 2015-2018. Een nieuw meerjarig Economisch Programma voor de planperiode van 2019 e.v. is derhalve in ontwikkeling en zal medio 2019 aan de raad worden aangeboden.	-11	V

Maatschappelijk ondernemen: In 2018 is het manifest maatschappelijk verantwoord inkopen ondertekend. De uitvoering, het opstellen van een plan van aanpak waarin concrete ambities voor maatschappelijk verantwoord inkopen wordt gesteld wordt in 2019 uitgevoerd.	-49	V
Kerkdennen: Het nadeel wordt veroorzaakt door extra procesbegeleiding in 2018 bij het project.	29	N
Overige kleine verschillen per saldo	-11	V
Totaal saldo	-258	V

Programma Bestuur en Dienstverlening

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2017	lasten 2018	baten 2018	saldo 2018
Primitieve begroting	-43.245	30.744	-68.651	-37.907
Begrotingswijzigingen	-2.839	7.386	-12.372	-4.986
Begroting na wijziging	-46.084	38.130	-81.023	-42.893
Jaarstukken	-42.260	41.773	-83.401	-41.628
Saldo jaarstukken en begroting	3.824	3.643	-2.378	1.265

Onderwerp	Bedrag	
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-32	V
RSBP 2018: Beschikking over reserve Grondexploitatie	8	N
RSBP 2018: Egalisatiereserve MJB	0	N
RSBP 2018: Beschikking over Algemene reserve	457	N
RSBP 2018: Beschikking over reserve VEO	50	N
RSBP 2018: Beschikking over reserve Duurzaamheid	82	N
RSBP 2018: Beschikking over stelpost circulaires algemene uitkering	-41	V
RSBP 2018: Beschikking over stelpost organisatieontwikkeling	-100	V
RSBP 2018: Rekenkamercommissie	-28	V
RSBP 2018: Openbare orde en veiligheid	-20	V
Bestuursorganen: Het voordelige resultaat wordt veroorzaakt door een lagere dotatie aan de voorziening Pensioenverplichtingen wethouders.	-74	V
Ondersteuning Raad: Het incidentele voordelige resultaat wordt veroorzaakt door kosten werkbudget raad en personeels-/inhuurkosten griffie.	-16	V
Ondersteuning College & Directie: Het incidentele voordelige resultaat wordt veroorzaakt door lagere uitgaven vanuit de ondernemersraad (compensatie uren) en representatie.	-28	V
Algemene bestuurlijke aangelegenheden: In 2018 zijn er geen uitgaven geweest op de bestuurlijke ontwikkeling netwerkgemeente.	-95	V
Openbare orde & veiligheid: Over 2018 zijn er minder uitgaven geweest binnen de dagelijkse uitvoering.	-37	V
Algemene belastingen: De opbrengst OZB niet-woningen, Forensenbelasting en Precariobelasting zijn over 2018 meegevallen. Daar staat tegenover een lagere opbrengst OZB eigenaar woningen en Toeristenbelasting.	-115	V
Overige algemene dekkingsmiddelen: - Algemene uitkering gemeentefonds De circulaires over 2018 hebben geleid tot een voordeling resultaat.	-219	V
- Stelpost Uitkomsten bestuursrapportages 2018 De laatste Bestuursrapportage 2018, de 5e Berap 2018, sloot met een eind budgettair nadeel van € 627. Dat nadeel was in afwachting van het werkelijke rekeningsaldo 2018 op een stelpost geraamd. Feitelijk verwachtten wij in de 5e Berap 2018 een nadeel over € 627.	627	N
- Overige stelposten Over 2018 zijn op de stelposten loon en prijsontwikkelingen Sociaal Domein en op de stelpost SNV Samenwerking middelen overgehouden voor toekomstige ontwikkelingen. Het voordeel op de stelpost Sociaal Domein verloopt budgettaire neutraal via de reserve Sociaal Domein.	-714	V
- Overige algemene dekkingsmiddelen	3	N
- BTW compensatiefonds en omzetbelasting	-7	V
- Rente Lagere rentelasten liquiditeiten en toerekening rente aan diverse producten, zoals riolering.	-332	V
- Reserves & voorzieningen: In 2018 is er minder beschikt uit de reserve Grondexploitatie, de algemene reserve en de reserve sociaal domein en meer gestort in de reserve Grondexploitatie (winstneming).	168	N

- Pensioenvoorziening (oud)wethouders: In 2018 heeft er een extra aanvullende storting plaatsgevonden voor de groep oud bestuurders die reeds met pensioen is. Deze extra storting heeft te maken met de tendens dat de levensverwachting toeneemt.	432	N
Overhead	388	N
Overige verschillen	-40	V
Rekeningsaldo: Het betreft een positief jaarrekeningresultaat voor 2018. De boeking wordt hier als een nadeel gepresenteerd, echter het betreft een administratieve verwerking zodat de balans sluitend is.	948	N
Totaal saldo	1.265	N

RSBP bedrijfsvoering en voorzieningen	Bedrag	
ICT Dienstverlening	-88	V
MOP voorziening onderhoud gebouw De Dialoog	-28	V
MOP voorziening onderhoud gebouw gemeentehuis	-181	V
MOP voorziening onderhoud Balvers	-115	V
MOP voorziening groot onderhoud wegen	-27	V
Voorziening boscompensatie	-281	V
MOP voorziening civiele kunstwerken	-39	V
MOP voorziening Pinel/Plaza/Stationsstraat 118	-24	V
Totaal saldo	-783	V

Wet normering topinkomens

Middels deze publicatie in het kader van de WNT draagt de gemeente Ermelo haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Per 1 januari 2013 is de WNT ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de gemeente Ermelo van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Ermelo is € 189.000,00. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1,00	A.J. van Meerveld-Hop	A.M. Weststrate
Functie	Griffier	Secretaris/Algemeen directeur
Duur dienstverband in 2018	1 januari - 31 december	1 januari - 31 december
Omvang dienstverband (in fte)	0,89	1,00
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Ja/echte	Ja/echte
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	**€ 168.210,00**	**€ 189.000,00**
Bezoldiging		
Beloning plus Belastbare onkostenvergoedingen	€ 74.923,56	€ 116.842,80
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.600,96	€ 18.031,44
Subtotaal	*€ 87.524,52*	*€ 134.874,24*
-/- Onverschuldigde betaling	nihil	nihil
Totaal bezoldiging	**87.524,52**	**134.874,24**
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017		
Duur dienstverband in 2017	1 januari - 31 december	1 januari - 31 december
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	0,89	1,00
Bezoldiging 2017		
Beloning	€ 78.913,63	€ 119.746,41
Belastbare onkostenvergoedingen	nihil	nihil
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.216,40	€ 16.846,92
Totaal bezoldiging 2017	**€ 90.130,03**	**€ 136.593,33**
Individueel WNT-maximum 2017	€ 161.090,00	€ 181.000,00

Balans met toelichting

Balans

Balans per 31 december 2018 — bedragen x € 1.000,00

Activa	Ultimo 2018	Ultimo 2017	Passiva	Ultimo 2018	Ultimo 2017
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriële vaste activa			***Eigen vermogen***	***49.062***	***51.320***
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio/disagio			- Algemene reserves	18.695	13.440
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling			- Bestemmingsreserves		
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden			- Voor egalisatie van tarieven		
			- Overige bestemmingsreserves	29.419	36.608
Materiële vaste activa	***41.128***	***35.299***	- Resultaat na bestemming	948	1.272
- Investeringen met een economisch nut					
- gronden uitgegeven in erfpacht			***Voorzieningen***	***11.905***	***11.089***
- overige investeringen met een economisch nut	27.501	22.787	- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.095	3.214
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.899	6.127	- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.184	991
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.728	6.385	- Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing	0	0
			- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	7.626	6.884
Financiële vaste activa	***18.151***	***17.081***	***Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer***	***5.801***	***6.851***
- Kapitaalverstrekkingen aan:			- Obligatieleningen		
- deelnemingen	792	332	- Onderhandse leningen van:		
- gemeenschappelijke regelingen			- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- overige verbonden partijen			- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.800	6.850
- Leningen aan:			- binnenlandse bedrijven		
- woningbouwcorporaties			- overige binnenlandse sectoren		
- deelnemingen			- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
- overige verbonden partijen			- Door derden belegde gelden		
- Overige langlopende leningen u/g	4.356	3.746	- Waarborgsommen	1	1
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	13.003	13.003			
Totaal vaste activa	**59.279**	**52.380**	**Totaal vaste passiva**	**66.768**	**69.260**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden	***-785***	***-34***	***Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar***	***10.705***	***3.115***
- Grond- en hulpstoffen:			- Kasgeldleningen		
- overige grond- en hulpstoffen			- Banksaldi		
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	-790	-40	- Overige schulden	10.705	3.115
- Gereed product en handelsgoederen	5	6			
- Vooruitbetalingen					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	***11.267***	***18.601***	***Overlopende passiva***	***5.490***	***5.261***
- Vorderingen op openbare lichamen	5.498	4.374			
- Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen					
- Verstrekte kasgeldleningen					
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar					

- Rekening-courant met het Rijk	2.762	11.558			
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiele instellingen	0	0			
- Overige vorderingen	3.007	2.669			
- Overige uitzettingen					
Liquide middelen	***159***	***157***			
- Kas- en banksaldi	159	157			
Overlopende activa	***13.043***	***6.532***			
Totaal vlottende activa	**23.684**	**25.256**	**Totaal vlottende passiva**	**16.195**	**8.376**
Totaal generaal	**82.963**	**77.636**	**Totaal generaal**	**82.963**	**77.636**
			Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	96.424	86.898

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Kosten afsluiten geldleningen/saldo agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
Totaal		

Materiële vaste activa

Investeringen bedragen x € 1.000,00	2018	2017
In erfpacht uitgegeven gronden		
Waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.899	6.127
Overige investeringen met een economisch nut	27.501	22.787
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	3.527	3.711
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd	4.201	2.674
Totaal investeringen	**41.128**	**35.299**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut over 2018 weer.

Activasoort bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12
Gronden en terreinen	1.052						1.052
Woonruimten							
Bedrijfsgebouwen	15.230	4.837		892			19.175
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	502	161	25	10			628
Vervoersmiddelen	240	448		52			636
Machines, apparaten en installaties	5.525	109		356			5.278
Overige materiële vaste activa	238	527		33			732
Totaal	**22.787**	**6.082**	**25**	**1.343**			**27.501**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde over 2018 weer van de investeringen met economisch nut waarvoor ten bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Activasoort bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12

Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	6.077	67		288			5.856
Bedrijfsgebouwen	0						0
Machines, apparaten en installatie	50			7			43
Totaal	**6.127**	**67**		**295**			**5.899**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut over 2018 weer:

Activasoort bedragen x € 1.000,00	**Boekwaarde 1-1**	**Investeringen**	**Desinvesteringen**	**Afschrijvingen**	**Bijdragen van derden**	**Afwaarderingen**	**Boekwaarde 31-12**
Gronden en terreinen							
Bedrijfsgebouwen	792			34			758
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	5.347	1.962	408	150			6.751
Overige materiële vaste activa	246			27			219
Totaal	**6.385**	**1.962**	**408**	**211**			**7.728**

Eenmalige afschrijvingen
In 2018 is op grond van de BBV een bedrag van € 35.618,00 extra afgeschreven. De eenmalige afschrijvingen betrof € 6.235,00 sloopkosten Pretoriusplein, € 26.418,00 zonwering gemeentehuis en € 2.965,00 verkoop auto. De raad heeft via raadsbesluiten gebruik gemaakt van de bevoegdheid om eenmalig af te schrijven.

Mogelijk af te stoten vaste activa
Niet van toepassing.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x € 1.000,00	**Boekwaarde 1-1**	**Investeringen**	**Desinvesteringen**	**Aflossingen / Afschrijvingen**	**Afwaarderingen**	**Boekwaarde 31-12**
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	332	460				792
- gemeenschappelijke regelingen						
- overige verbonden partijen						
Leningen aan:						
- woningbouwcorporaties						
- deelnemingen						
- overige verbonden partijen						
Overige langlopende leningen u/g	3.746	750		140		4.356
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	13.003					13.003
Bijdragen aan activa in eigendom van derden						
Totaal	**17.081**	**1.210**		**140**		**18.151**

Ermelo heeft € 13.000.000,00 in langlopende deposito's uitgezet. Gezien het langlopende karakter zijn de deposito's als een financieel vast actief gepresenteerd.
De deelnemingen betreffen Inclusief Groep/voormalig RNV (€ 433.000,00), Alliander (€ 155.000,00), Bank Nederlandse Gemeenten (€ 170.000,00), Afvalsturing (€ 27.000,00), Recreatiegemeenschap Veluwe Holding (€ 4.000,00), Vitens (€ 2.000,00) en R.D.C. (€ 400,00).

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

bedragen x € 1.000,00	**2018**	**2017**

Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar: - niet in exploitatie genomen bouwgronden - overige grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	-790	-40
Gereed product en handelsgoederen	5	6
Vooruitbetalingen		
Totaal	**-785**	**-34**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2018 het volgende overzicht worden gegeven:
In onderstaande tabel kunnen kleine afrondingsverschillen voorkomen.

bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Van gronden niet in exploitatie	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Aanwenden verlies-voorziening	Boekwaarde 31-12	Voorziening verlies-latend complex	Balansw
Het Trefpunt	-521		138	932	909		-406		
De Verbinding	1.388		608	441			1.555	2067	
Veldzicht Noord fase 4	540		116				656		
De Driesprong	178		51	977	220		-528		
De Leemkuul	331		112	368	-38	-37	0	-	
Totaal	**1.916**		**1.025**	**2.718**	**1.091**	**-37**	**1.277**	**2.067**	
Nog te maken kosten									
Nog te verwachten opbrengsten									
Verwacht exploitatieresultaat (voordelig)									**-**

De verliesvoorzieningen worden, conform het BBV, verminderd op de geactiveerde kosten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Uitzettingen korter dan een jaar bedragen x € 1.000,00	Saldo 31-12-2018	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2018	Gecorrigeerd saldo 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	5.498		5.498	4.374
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				
Verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Rek. crt. met het Rijk	2.762		2.762	11.558
Rek. crt. verhoudingen met niet financiele instellingen				
Overige vorderingen	4.814	1.807	3.007	2.669
Overige uitzettingen				
Totaal	**13.074**	**1.807**	**11.267**	**18.601**

De voorziening oninbaarheid betreft de voorziening dubieuze debiteuren voor reguliere vorderingen van € 928.000,00 en vorderingen van Sociale Zaken van € 879.000,00.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000,00)					
	Verslagjaar	**2018**			
(1)	**Drempelbedrag**	**617**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**169**	**161**	**167**	**200**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	449	457	450	418
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
	Verslagjaar	**2018**			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	82.328			

(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	82.328			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000,00	Drempelbedrag	617			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.188	14.612	15.389	18.380
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	169	161	167	200

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Kassaldi		
Banksaldi	159	157
Totaal	**159**	**157**

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Vooruitbetaalde bedragen	8.586	2.382
Nog te ontvangen bedragen	4.457	4.150
Nog te ontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel		
Totaal	**13.043**	**6.532**

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2018 van € 8.586.000,00 zijn te splitsen in:
- Tussenrekeningen € 15.000,00
- Vooruitbetaald in 2018 € 8.571.000,00

Uitzettingen korter dan één jaar en Overlopende activa hebben overwegend een kortlopend karakter en worden binnen één jaar na balansdatum afgewikkeld.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Algemene Reserves	18.695	13.440
Bestemmingsreserves: - voor egalisatie van tarieven - overige bestemmingsreserves	 29.419	 36.608
Resultaat na bestemming	948	1.272
Totaal	**49.062**	**51.320**

Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.095	3.214
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.184	991
Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing		
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	7.626	6.884
Totaal	**11.905**	**11.089**

De verliesvoorziening grondexploitatie wordt, conform het BBV, verminderd op de geactiveerde kosten. De voorzieningen dubieuze debiteuren voor reguliere vorderingen en vorderingen van Sociale Zaken worden, conform het BBV, in mindering gebracht op het debiteurensaldo.

Voor een verdere toelichting op de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar Reserves en voorzieningen.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen: • binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen • binnenlandse banken en overige financiële instellingen • binnenlandse bedrijven • overige binnenlandse sectoren • buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.800	6.850
	5.800	6.850
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	1	1
Totaal	**5.801**	**6.851**

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste schulden over het jaar 2018 weergegeven.

bedragen x € 1.000,00	Saldo 31-12-2017	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2018
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen	6.850		1.050	5.800
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen	1			1
Totaal	**6.851**		**1.050**	**5.801**

De totale rentelast voor het jaar 2018 met betrekking tot de vaste schulden bedroeg € 269.000,00.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Schulden korter dan een jaar	10.705	3.115
Overlopende passiva	5.490	5.261
Totaal	**16.195**	**8.376**

Kortlopende schulden
De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Kasgeldleningen		
Banksaldi		
Overige schulden	10.705	3.115
Totaal	**10.705**	**3.115**

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000,00	2018	2017
Vooruitontvangen bedragen	91	6
Vooruitontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel	669	124
Nog te betalen bedragen	4.730	5.131
Totaal	**5.490**	**5.261**

In onderstaande tabel wordt de post "Vooruitontvangen overheidsbijdragen met een specifiek

bestedingsdoel" gespecificeerd:

Omschrijving bedragen x € 1.000,00	Saldo 1-1-2018	A uitg
Europese overheid		
Rijk	32	
Overige Nederlandse overheden	92	
Totaal	**124**	

Waarborgen en garanties
Het, buiten de telling van de balans, vermelde bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Geldnemer bedragen x € 1.000,00	Aard / omschrijving	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Eleos, Stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg	financiering Huize Regenboog	100%	157	150
Vitens, Zwolle (voorheen NV Waterleidingmij Gelderland, Velp)	drinkwatervoorziening	aantal aansluitbare percelen	139	129
Inclusief Groep	werkvoorziening	1/7 deel (7 RNV gemeenten)	286	274
Sportaccommodaties: afhechting Telgtereng A	garantie afhechting sportpark Telgtereng	100%	187	177
Sportaccommodaties: afhechting Telgtereng B	garantie afhechting sportpark Telgtereng	100%	106	100
Muziekschool Noordwest Veluwe	muziekonderwijs	18,6%	845	844
Vestia Groep	sociale woningbouw	indirect	1.098	1.040
Woningstichting UWOON (De Groene Zoom)	sociale woningbouw	indirect	84.080	93.710
Totaal			**86.898**	**96.424**

In 2018 zijn geen betalingen verricht wegens de verleende borg- en garantstellingen. Via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat de gemeente Ermelo per balansdatum garant voor € 93.710.000,00 voor leningen van UWOON en voor € 1.040.000,00 voor leningen van de Vestia Groep. De financiële positie van UWOON is goed. De financiële positie van de Vestia Groep staat al enkele jaren onder druk als gevolg van grote verliezen in de derivatenpositie. Ermelo verwacht echter niet dat er aanspraak gemaakt hoeft te worden op de garantstelling van het Rijk en gemeenten. Indien wel een renteloze lening aan het Waarborgfonds verstrekt had moeten worden ter grootte van het schadebedrag dan becijferen wij dit risico als volgt: 25% * € 1.040.000,00 = € 260.000,00. Het financieel risico is dan de rentederving, zijnde 3,75% * € 260.000,00 = € 10.000,00. Dit risico is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Per 31 december 2018 is totale contractwaarde van de lopende contracten binnen de gemeente Ermelo € 2.400.000,00. De aan de contractwaarde ten grondslag liggende contracten betreffen diensten in het kader van onderhoud buitenruimte, afval, riolering en energie.

Gebeurtenissen na balansdatum
Er hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan tussen het opmaken en vaststellen van de Jaarstukken 2018 die een ander beeld geven van de feitelijke situatie per balansdatum.

Vennootschapsbelasting

Aangifte vennootschapsbelasting
Per 1 januari 2016 is de belastingplicht in de Vennootschapsbelasting (hierna: VPB) uitgebreid voor ondernemingen van publiekrechtelijke lichamen en daarmee ook voor gemeenten. Gemeenten waren tot dan de facto veelal vrijgesteld, zo ook de gemeente Ermelo. De wijziging in de VPB beoogt niet alle activiteiten van een gemeente in de belastingheffing te betrekken maar slechts die activiteiten waarmee de gemeente via een (materiële) onderneming deelneemt aan het economische verkeer en in concurrentie treedt met de private sector.

De gemeente Ermelo heeft in samenwerking met EFK Belastingadviseurs getoetst welke activiteiten op basis van de huidige stand van de wetgeving en de huidige vorm van de organisatie (waarschijnlijk) als een belastingplichtige activiteit moeten worden aangemerkt. Uit de inventarisatie bleek dat voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente geldt dat niet voldaan is aan de ondernemingscriteria, en deze derhalve niet worden geraakt door de VPB. Voor veel activiteiten geldt
dat ofwel sprake is van het aanbieden van een collectief goed (geen deelname economische verkeer) of sprake is van structureel verlieslatende activiteiten. Voor zover en voor zolang geen sprake is van een aangifteplicht behoeft de gemeente geen fiscale administratie in te richten. Zo hoeft voor de niet onder de VPB vallende activiteiten geen aangifte te worden ingediend en geen fiscale openingsbalans te worden opgesteld. Op basis van de huidige informatie worden de volgende activiteiten geraakt door de VPB :

- Grondexploitaties;
- Gastheerschap SNV
- Dienstverlening (voormalig SDV nu) MIZ

Uiteindelijk doet de gemeente één aangifte voor alle belastingplichtige activiteiten die zij vanuit de gemeente verricht. Verbonden vennootschappen, verbonden stichtingen en samenwerkingsverbanden (zoals zware Gemeenschappelijke Regelingen) doen zelfstandig aangifte. Zo kent Meerinzicht een eigen aangifte. Ook de BES zal straks een eigen aangifte kennen.
Over 2016 heeft de gemeente inmiddels aangifte gedaan, welke door de belastingdienst conform de aangifte is beschikt. Concreet houdt dit in dat over het jaar 2016 geen sprake is van een daadwerkelijke heffing. De aangifte voor 2017 is nog niet gereed. Ermelo heeft hiervoor uitstel gekregen. Over de aangifte 2018 is nog niets te zeggen op dit moment, ook hiervoor zal uitstel worden aangevraagd.

Prognose belastingdruk vennootschapsbelasting
In de Programmabegroting 2019-2022 is een prognose opgenomen voor de verwachte belastingdruk. Deze is gebaseerd op de prognose welke is gemaakt bij de bepaling van de aangifte over 2016.

Verklaring saldo:	W 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
De Driesprong	-1.154		248.983	7.500	24.000	5.000	2.500	**286.830**
Het trefpunt	-6.266	-2.552	-11.051	-22.103	-5.733			**-47.705**
Brandstofverkooppunt Kolbaanweg	-65.430		-22.786					**-88.216**
De Leemkuul	-182	-65.573						**-65.755**
De Verbinding	-61.099		-71.311					**-132.410**
Veldzicht Noord fase 4	-2.176		8.334	-140.544	204.414	181.904		**251.932**
Veldzicht Noord fase 3	-1.001							**-1.001**
Totaal VPB-druk	**-137.308**	**-68.125**	**152.169**	**-155.147**	**222.681**	**186.904**	**2.500**	**203.675**

Of sprake is van een toekomstige belasting- of aangifteplicht zal uiteindelijk afhangen van de werkelijke activiteiten in en de resultaten over 2019. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, maar zal door het herstel in de vastgoedmarkt wel optreden. Naarmate meer tijd verstrijkt neemt het risico op een te betalen bedrag aan VPB toe. Dit risico ontstaat doordat onzekerheid bestaat over de prijsontwikkelingen qua verkoopopbrengsten en kosten over een wat langere termijn, al dan niet veroorzaakt door 'autonome' afwijkingen in de locatie-ontwikkelingen. De hoogte van de verkoopopbrengsten en de daarbij behorende kosten zijn van doorslaggevend belang voor de hoogte van de uiteindelijke (fiscale) boekwinst.

Reserves en Voorzieningen

Algemene informatie

In dit hoofdstuk vindt u informatie met betrekking tot de reservepositie van Ermelo. Onder de reservepositie wordt verstaan het totaal van alle reserves en voorzieningen.

Ermelo kent van oudsher een riante reservepositie. Wel zijn er besluiten genomen om de reserves in te zetten als dekkingsmiddel (al dan niet in het kader van de ombuigings- en bezuinigingstrajecten) en/of ter realisatie van nieuwe voorzieningen. Gevolg is dat een behoorlijk deel van de huidige reservepositie hierdoor vastligt en dat de reservepositie dus de komende jaren langzaam maar zeker zal gaan afnemen. Wel staan er dan (nieuwe) voorzieningen tegenover.

Reserves en voorzieningen vallen onder het budgetrecht van de raad. Dit betekent dat instellen, wijzigen, afromen, opheffen, toevoegingen en beschikkingen altijd door de raad geautoriseerd moeten worden. Dit kan gebeuren bij de jaarlijkse programmabegroting en/of de tussentijdse begrotingswijzigingen (bestuursrapportages) en/of de jaarstukken.

Financieel kengetal: Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het ratio wordt bepaald door het eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves en resultaat uit het overzicht van baten en lasten) uit te drukken in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid.

Kengetal	Jaarstukken 2015		Jaarstukken 2016		Jaarstukken 2017		Begroting 2018		Jaarstukken 2018	
Solvabiliteitsratio	68%	A	68%	A	65%	A	64%	A	59,4%	A

De risico's in relatie tot het weerstandsvermogen
In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt expliciet ingegaan op de omvang van het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit ten opzichte van de risico's die daar tegen afgezet dienen te worden. Kortheidshalve volstaan wij hier met een verwijzing naar deze paragraaf.

Overzicht verloop reserves en voorzieningen

Omschrijving Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 01-01-2018	Bestemming saldo jaarrek 2017	Saldo 1-1-2018 incl. saldo jaarrekening 2017	Ver-meerderingen	Ver-minderingen	Saldo

RESERVES ALGEMENE BESTEMMING						
Algemene reserve vrij besteedbaar	8.740	105	8.845	12.185	3.534	17.495
Algemene risicoreserve	4.700	0	4.700	0	3.500	1.200
Totaal RESERVES ALGEMENE BESTEMMING	13.440	105	13.545	12.185	7.034	18.695
RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING						
Bestemmingsreserve vervangingsfonds I&A	1.143	0	1.143	11	16	1.138
Bestemmingsreserve grondexploitatie	2.284	0	2.284	1.129	1.297	2.116
Bestemmingsreserve risicoreserve grondexploitatie	2.500	0	2.500	0	1.500	1.000
Bestemmingsreserve egalisatiereserve MJB	873	0	873	2.192	1.547	1.518
Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen	3	0	3	0	3	0
Bestemmingsreserve woningbouw	363	0	363	0	363	0
Bestemmingsreserve leeftijdsbewust personeelsbeleid	220	0	220	21	69	172
Bestemmingsreserve Vitaal Ermelo in Ontwikkeling (VEO)	6.336	0	6.336	0	6.112	224
Bestemmingsreserve Duurzaamheid (BBR)	971	0	971	130	517	584
Bestemmingsreserve Huis van Bestuur en Cultuur (BBR)	1.500	0	1.500	0	1.500	0
Bestemmingsreserve nieuwbouw sporthal Calluna (BBR)	945	0	945	2.336	0	3.281
Bestemmingsreserve Programmabegroting 2016-2019	2.443	0	2.443	2.085	401	4.127
Bestemmingsreserve GVVP (BBR)	4.172	0	4.172	625	734	4.063
Bestemmingsreserve Overig V&V (BBR)	5.266	0	5.266	185	11	5.440
Bestemmingsreserve CO (BBR)	3.995	0	3.995	41	100	3.936
Bestemmingsreserve Bouwen (BBR)	240	0	240	0	30	210
Bestemmingsreserve Sport (BBR)	106	0	106	6	1	111
Bestemmingsreserve Sociaal Domein (BBR)	3.248	0	3.248	1.229	4.477	0
bestemmingsreserve HvG	0	0	0	1.500	0	1.500
Totaal RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING	36.608	0	36.608	11.490	18.679	29.419
Subtotaal Reserves	50.047	105	50.152	23.675	25.713	48.114
Rekeningsaldo bestemmende posten 2017	0	1.167	1.167	0	1.167	0
Resultaat 2018 na bestemming	0	0	0	0	0	948
Totaal Reserves	50.047,34	1.272,00	51.319,34	23.674,97	26.880,28	49.062,03

Omschrijving Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 01-01-2018	Vermeerderingen		Verminderingen		Saldo 31-12-2018
		8.7	Overige	4.7	Overige	
VOORZIENINGEN						
Voorziening egalisatie onderhoud						
Voorziening onderhoud gebouw De Dialoog	61	22	0	0	4	79
Voorziening overig onderhoud De Dialoog	0	8	0	0	6	2
Voorziening onderhoud gemeentehuis	142	84	0	0	179	47
Voorziening onderhoud gemeentewerf	35	31	0	0	13	53
Voorziening onderhoud brandweergarage	65	37	0	0	13	89
Voorziening onderhoud hal Calluna	225	104	0	0	40	289
Voorziening onderh. sportzaal Weth. Balvers	114	21	0	0	10	125
Voorziening onderhoud private accommodaties	118	68	0	0	68	118
Voorziening groot onderhoud wegen	57	508	32	0	470	127
Voorziening groot onderhoud verlichting	94	31	0	0	20	105
Voorziening groot onderhoud Pakhuis	27	13	0	0	5	35
Voorziening civiele kunstwerken	25	32	0	0	3	54
Voorziening kunstwerken	27	11	0	0	13	25
Voorziening Pinel / Plaza / Stationsstraat 118	0	35	0	0	0	35
Van derden verkr. Middel. Spec. Besteding						
Voorziening onderhoud dienstgebouwen begraafplaats	16	21	0	0	2	36
Voorziening afvalstoffenheffing	473	223	0	0	0	696
Voorziening afkoop schoonmaken graven	349	20	0	10	0	359
Voorziening uitbreiding capaciteit begraafplaats	575	3	0	0	0	578
Voorziening toekomstig onderhoud terrein begraafplaats	546	7	0	38	0	515
Voorziening groot onderhoud Riolering	74	17	0	0	2	88
Voorziening egalisatie riolering	4.264	514	0	0	0	4.778
Voorziening boscompensatie	587	0	0	0	11	576
Voorziening verplicht., verlies, risico						
Voorziening pensioenverplichting wethouders	2.538	540	0	0	85	2.993
Voorziening WGA-gelden	86	32	0	0	16	102
Voorziening RNV	590	0	0	0	590	0
Voorziening BBV artikel 63 lid 8						
Voorziening dubieuze debiteuren	953	0	0	25	0	928
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	888	-9	0	0	0	879
Voorziening verliesvoorziening Grondexploitatie	1.956	148	0	37	0	2.067
Totaal Voorzieningen	14.887	2.521	32	110	1.551	15.779

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving reserve Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 1-1-2018	Vermeerderingen		Verminderingen		Saldo 31-12-2018
		incidenteel	structureel	incidenteel	structureel	
RESERVES ALGEMENE BESTEMMING						
Algemene reserve vrij besteedbaar	8.740	12.289	1	3.265	269	17.496
Algemene risicoreserve	4.700	0	0	3.500	0	1.200
RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING						
Bestemmingsreserve vervangingsfonds I&A	1.143	0	11	0	16	1.138
Bestemmingsreserve grondexploitatie	2.284	1.129	0	1.289	8	2.116
Bestemmingsreserve risicoreserve grondexploitatie	2.500	0	0	1.500	0	1.000
Bestemmingsreserve egalisatiereserve MJB	873	2.192	0	1.544	3	1.518
Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen	3	0	0	3	0	0
Bestemmingsreserve woningbouw	363	0	0	363	0	0
Bestemmingsreserve leeftijdsbewust personeelsbeleid	220	0	21	0	69	172
Bestemmingsreserve Vitaal Ermelo in Ontwikkeling (VEO)	6.336	0	0	6.112	0	224
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	971	130	0	501	16	584
Bestemmingsreserve Huis van Bestuur en Cultuur	1.500	0	0	1.500	0	0
Bestemmingsreserve nieuwbouw sporthal Calluna	945	2.336	0	0	0	3.281
Bestemmingsreserve Programmabegroting 2016-2019	2.443	2.085	0	401	0	4.127
Bestemmingsreserve GVVP	4.172	625	0	725	9	4.063
Bestemmingsreserve Overig V&V	5.266	185	0	0	11	5.440
Bestemmingsreserve CO	3.995	41	0	0	100	3.936
Bestemmingsreserve Bouwen	240	0	0	30	0	210
Bestemmingsreserve Sport	106	6	0	0	1	111
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	3.248	1.229	0	4.477	0	0
Bestemmingsreserve HvG		1.500	0	0	0	1.500
Subtotaal	50.047	23.747	33	25.210	503	48.114
Rekeningsaldo bestemmende posten 2017	1.167	0	0	1.167	0	0
Bestemming saldo jaarrekening 2018 na bestemming	0	0	0	0	0	948
Totaal reserves	51.214	23.747	33	26.377	503	49.062

Analyse reserves en voorzieningen

Omschrijving	Grootboek	Totaal begroting	Geboekt	Verschil	Toelichting (afgeronde bedragen met een
Reserves					
7771134 Best.reserve vervangingsfonds I&A	4710	59.000,00	16.164,00	42.836,00	lagere kapitaallasten
7771171 Best.reserve grondexploitatie	4710	1.195.000,00	1.296.833,00	-101.833,00	bijstorten en verliesvz Verbinding - € 72.000,00 / Leem ONweg 116 sloop, sanering en aanhelen agrarische op
	8710	-14.000,00	-1.129.000,00	1.115.000,00	Winstneming Trefpunt 2017 € 909.000,00 / Winstnemi
7771174 Algemene reserve (vrij besteedbaar)	4710	3.877.700,00	3.534.303,00	343.397,00	RSBP'18 De Goede Herderschool afboeken boekwaard claim en vordering Triade € 76.838,00 / Onderzoeken 22.000,00
	8710	-12.298.000,00	-12.290.273,00	-7.727,00	
7771181 Best.reserve bovenwijkse voorzieningen	4710	4.000,00	3.378,00	622,00	
7771197 Best.reserve woningbouw	4710	364.000,00	363.261,00	739,00	
7771210 Best.reserve leeftijdsbewust pers.beleid	4710	72.000,00	68.920,00	3.080,00	
7771216 Best.reserve vitaal Ermelo ontwikkeling	4710	6.162.000,00	6.112.000,00	50.000,00	RSBP 2018: 6210513-4420 Gevelverbetering pand Sta
7771225 Best.reserve Duurzaamheid	4710	600.000,00	517.196,00	82.804,00	Regionale projecten grootschalige opwek, inzet bij ene detailhandel, kerken en recreatie € 76.000,00
7771235 Reserve GVVP	4710	799.000,00	734.224,00	64.776,00	geen kapitaallasten i.v.m. doorgeschoven investerings
7771236 Reserve Overige VenV	4710	24.000,00	11.000,00	13.000,00	geen kapitaallasten i.v.m. doorgeschoven investerings
7771237 Reserve CO	4710	127.000,00	100.000,00	27.000,00	geen kapitaallasten i.v.m. doorgeschoven investerings
7771238 Reserve Bouwen	4710	42.000,00	30.000,00	12.000,00	5e Berap 2016: afschrijving krediet Units Patrijzenhof
7771241 Reserve Sociaal Domein	4710	2.367.000,00	4.477.143,45	-2.110.143,45	€ 15.000,00 h.Kerkdijk/€ 433.000,00 Chronisch zieken 2018
	8710	0,00	-1.229.295,00	1.229.295,00	Exploitatiesaldo SD 2018
Totaal reserves				**764.845,55**	

Omschrijving	Grootboek	Totaal begroting	Geboekt	Verschil	Toelichting (afgeronde bedragen met een
Voorzieningen					
7771116 Voorziening MOP onderhoud gemeentehuis	4720	0	128.000,00	-128.000,00	Vrijval
7771132 Voorziening pensioenverpl. wethouders	8720	-200.000,00	-539.626,19	339.626,19	Actuariële berekening 2018 € -107.000,00 / - extra sto
7771135 Voorziening dubieuze debiteuren	4720	0	24.751,00	-24.751,00	Afboeken dubieuze debiteuren 2018
	8720	-2.000,00	0	-2.000,00	
7771136 Voorziening afvalstoffenheffing	8720	-120.000,00	-223.143,00	103.143,00	Exploitatie inzameling afvalstoffen was in 2018 voorde
7771138 Voorziening afkoop schoonmaken graven	4720	10.000,00	10.000,00	0,00	
	8720	-4.000,00	-20.300,00	16.300,00	Toevoeging vz € 19.430,00
7771140 Voorziening uitbr.capaciteit begraafplaats	8720	-3.000,00	-3.046,00	46,00	
7771141 Voorziening toekomstig onderhoud terrein	4720	38.000,00	38.000,00	0,00	
	8720	-30.000,00	-7.185,00	-22.815,00	Minder toevoegingen
7771156 Voorziening dubieuze debiteuren SoZa	8720	-100.000,00	9.000,00	-109.000,00	Debiteuren SDV € 9.000,00
7771206 Voorziening verliesvoorziening GREX	4720	0,00	37.000,00	-37.000,00	Afsluiten Leemkuul
	8720	-37.000,00	-148.000,00	111.000,00	Bijstorten en verliesvz Verbinding € 72.000,00 / Rente 39.000,00
7771215 Voorziening egalisatie riolering	4720	38.000,00	174,00	37.826,00	
	8720	-562.000,00	-513.921,00	-48.079,00	

Totaal voorzieningen	**236.296,19**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Wettelijke bepalingen
Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV) in werking getreden en is het Besluit ComptabiliteitsVoorschriften 1995 (CV95) vervallen. De Jaarstukken 2018 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften conform het BBV. In aanvulling hierop is ook rekening gehouden met de notities, stellige uitspraken en aanbevelingen van de commissie BBV.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarstukken bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen in het jaar waarin het dividend betaalbaar gesteld wordt (besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders). Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden. Er wordt geen rente toegerekend aan eigen financieringsmiddelen en dus ook niet als baat verantwoord of aan de reserves toegevoegd. Momenteel wordt er alleen rente (1,5%) toegerekend aan producten waar (kostendekkende) leges tegenover staan zoals riolering, afvalstoffen en begraafplaats en tevens aan de Grondexploitatie. Rentebaten van (nog lopende) beleggingen komen ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen.

Balans
Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie. Bij lineaire afschrijving wordt over de investeringen op basis van de verwachte gebruiksduur jaarlijks een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Dit is de meest voorkomende afschrijvingsvorm. In het eerste jaar worden geen kapitaallasten berekend. In de volgende jaren wordt, zolang het investeringskrediet niet is afgesloten, uitsluitend de rente berekend. Pas na het volledig afsluiten van het krediet c.q. voltooien van de investering worden de volledige kapitaallasten (rente en afschrijving) opgenomen.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden niet geactiveerd, maar worden in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden niet geactiveerd. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak. Als gevolg van de BBV wijziging 2017 is deze categorie verhangen van de Financiële vaste activa naar de Immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa
Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) mag niet worden afgeschreven. Zie verder het Overzicht afschrijvingstermijnen en de afschrijvingstabel.
Bij de waardering van activa wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken en geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op

dergelijke investeringen afgeboekt. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1 januari 2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut
Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Notitie Activering- en afschrijvingbeleid 2015 worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven in 20 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijzen, verminderd met de eventuele bijdragen (subsidies) van derden, beschikkingen over reserves en voorzieningen (voor zover toegestaan). De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte nuttigheidsduur.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Bij besluit van 25 juni 2013 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In het verleden was sprake van twee categorieën investeringen (met economisch nut en met maatschappelijk nut).
Daaraan is een derde categorie aan toegevoegd: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Bij deze categorie valt te denken aan investeringen in riolering en de begraafplaats.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De waarde van de geldleningen uitgeleend geld wordt verminderd met de jaarlijks ontvangen aflossingen. Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV’s en BV’s ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering tot marktwaarde plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. Obligatieportefeuilles worden gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarden. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs wordt als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddelde) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Voorraden onderhanden werk (complexen Grondexploitatie)
Dit betreft de boekwaarde per balansdatum van de complexen in uitvoering en complexen in voorbereiding. De complexen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijzen, inclusief de aan de boekwaarde toegerekende financieringskosten en verminderd met de ontvangen bedragen wegens grondverkopen, andere bijdragen en beschikkingen over reserves. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, worden voorraden tegen lagere marktwaarde gewaardeerd. Het treffen van een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies. Eventueel kan tussentijds winst genomen worden. In de nota Grondbeleid 2010 is hiervoor beleid geformuleerd. In specifieke gevallen kan de raad tot een andere wijze van winstnemen besluiten. Voorwaarde is, dat dit dan wel voldoende onderbouwd is. Bij tussentijds winstnemen staat het voorzichtigheidsbeginsel centraal. Na de administratieve afwikkeling van de complexen worden de resultaten in beginsel ten gunste of ten laste van de reserve Grondexploitatie gebracht. Complexen worden administratief afgewikkeld nadat alle percelen zijn verkocht c.q. nadat de feitelijke werkzaamheden nagenoeg geheel zijn uitgevoerd. Eventueel bij de afsluiting nog resterende percelen worden tegen de vermoedelijke opbrengstwaarde opgenomen, terwijl eventueel dan nog te verwachten posten wegens afwerking van het complex e.d. aan de passiefzijde van de balans worden opgenomen. Er is rekening gehouden met de aftrek voorbelasting BTW en de compensatie vanuit het BTW-compensatiefonds. Dit geschiedt aan de hand van de verdeling conform het bestemmingsplan. Indien deze nog niet voorhanden was is uitgegaan van een forfaitair percentage (60% bouwkavel, 40% gemeenschapsvoorzieningen).

Voorraden grond- en hulpstoffen
De voorraden grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Debiteuren, overige vorderingen en nog te ontvangen bedragen De debiteuren c.a. zijn opgenomen tegen nominale waarden. Voor dubieuze debiteuren is een tweetal voorzieningen (reguliere debiteuren en debiteuren Sociale Zaken) getroffen.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves
Reserves worden gevormd c.q. opgeheven conform door de raad genomen besluiten. Onttrekking uit en toevoeging aan de reserves geschiedt conform daartoe strekkende raadsbesluiten. Aan de reserves wordt geen rente toegevoegd.
Met betrekking tot de bestemmingsreserves geldt dat de toevoegingen en beschikkingen

maximaal het begrote bedrag mogen bedragen (een aantal uitzonderingen daargelaten). Afwijkingen verlopen via het rekeningresultaat en moeten in de (eerstmogelijke) bestuursrapportage alsnog verwerkt worden. Voor alle reserves worden onderbouwingsformulieren vervaardigd.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Zo nodig wordt de omvang van de voorzieningen via extra dotaties of onttrekkingen aangepast aan de hand van een nieuwe inschatting van de omvang van de verplichtingen en risico's. Aan de voorzieningen wordt geen rente toegevoegd. Voor alle voorzieningen worden onderbouwingsformulieren vervaardigd De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan
(een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet. Aan de onderhoudsvoorzieningen liggen beheerplannen ten grondslag.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:
- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- Bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te
schatten is;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren of terugbetaald moeten worden, worden niet door middel van een voorziening verantwoord, maar als vooruitontvangen bedragen op de balans verantwoord (stelselwijziging per 1 januari 2008).

Reserves en voorzieningen
In de loop van het begrotingsjaar, maar in ieder geval bij het opstellen van de jaarstukken, wordt de omvang van de reserves en de voorzieningen bekeken. Waar noodzakelijk wordt er, binnen de door de raad gestelde kaders, afgeroomd of worden negatieve standen aangevuld.

Bespaarde rente
Als gevolg van de nota Rentebeleid 2012 is met ingang van 2011 de methode van bespaarde rente afgeschaft.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer. De aflossingen die binnen een jaar vervallen, worden uitsluitend in de toelichting apart vermeld evenals de daarmee gepaard gaande rentelast in het betreffende begrotingsjaar. De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorschotbedragen met betrekking tot van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden als bedoeld in artikel 49, onderdeel b. worden als vooruitontvangen post opgenomen.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

(leges)Tarieven
De (leges)tarieven worden niet gecorrigeerd voor de via het BTW-compensatiefonds ontvangen BTW.

Omzet
De jaaromzet is het totaal van de programma's en het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en het overzicht Onvoorzien. Vanaf 1996 is besloten om het product "Grondexploitatie" buiten de berekening te houden.
Met betrekking tot de goedkeuringstoleranties geldt dat:
- Ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangsbasis en;
- Ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de omvangsbasis.
De omvangsbasis is gelijk aan de totale lasten van de gemeente. In de toelichting op de wetgeving staat dat dit betekent dat de goedkeuringstolerantie wordt berekend op basis van een percentage van de totale lasten. Dit is het totaal van de programma's en het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en het overzicht Onvoorzien. Dus inclusief de Grondexploitatie.

Saldo van de rekening van baten en lasten

In overeenstemming met de BBV wordt het rekeningsaldo afzonderlijk opgenomen op de balans. Op voorstel van het college van burgemeester en wethouders wordt door de raad een bestemming c.q. dekking aan dit saldo gegeven.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Behalve de in de balans op te nemen (voorwaardelijke) verplichtingen, kunnen er ook verplichtingen bestaan, die (nog) niet in aanmerking komen voor verwerking in de balans. In het BBV is aangegeven dat de gemeente zelf beleid moet formuleren wat “belangrijke verplichtingen” zijn. Gemeente Ermelo kiest als beleidslijn dat verplichtingen met een contractwaarde boven de Europese aanbestedingsgrens belangrijke verplichtingen zijn. Ook kan hierbij worden gedacht aan verplichtingen, die kunnen ontstaan uit verstrekte garanties jegens derden en gewaarborgde geldleningen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

BTW
Enkel de inkoop-BTW op facturen met een factuurdatum in 2017 kan in 2017 worden gedeclareerd. De in rekening gebrachte inkoop-BTW moet conform de Wet op de Omzetbelasting 1968 alsmede de Wet op het BTW Compensatiefonds in het tijdvak worden verantwoord dat correspondeert met de factuurdatum. Dit betekent dat de BTW van facturen gedateerd vóór 31 december 2017 verantwoord wordt in 2017 en de BTW van facturen gedateerd ná 31 december 2017 verantwoord wordt in 2018.

Overzicht afschrijvingstermijnen

De Nota Activering- en afschrijvingbeleid is in de raadsvergadering van 26 maart 2015 vastgesteld. De werking is ingegaan op 1 januari 2015. In deze nota is een afschrijvingstabel als bijlage opgenomen (zie hieronder).

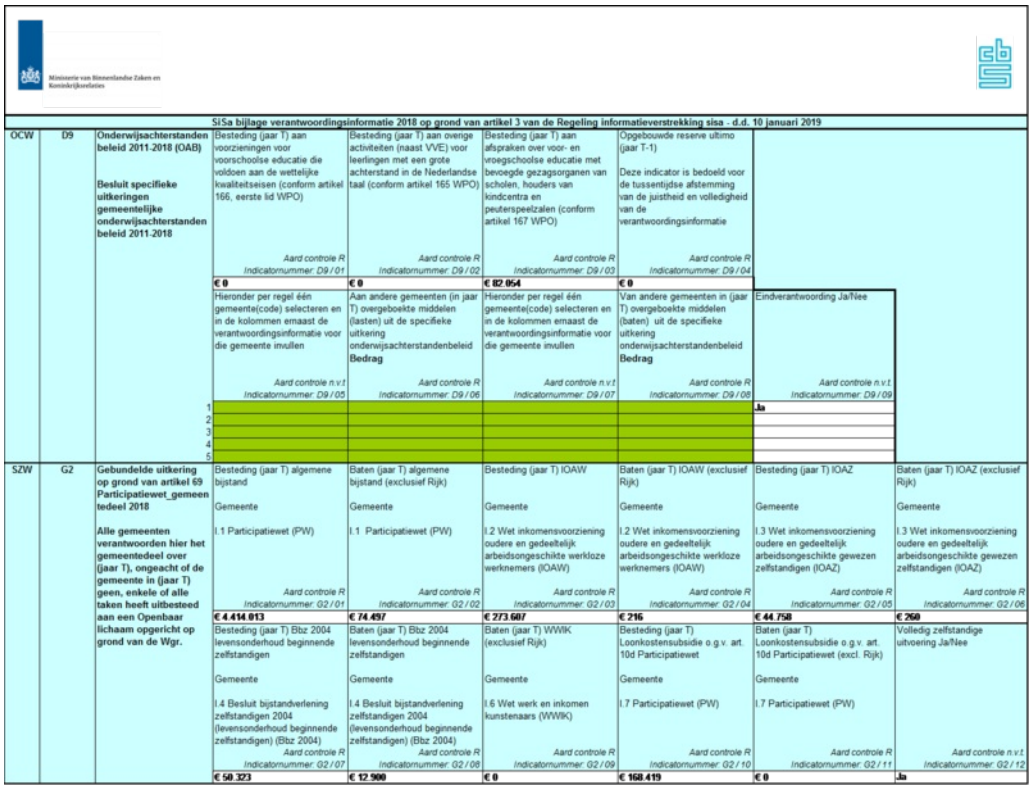
Afschrijvingstermijnen investeringen economisch nut:

Soort actief	Afschr. duur OUD (in jaren)	Afschr. duur NIEUW (in jaren)
Materiële vaste activa:		
Grond/ondergrond	Geen afschrijving	Geen afschrijving
Riolering: vrijvervalriolering	60	75
Riolering: gemalen bouwkundig gedeelte	50	60
Riolering: gemalen mechanisch/elektrisch	20	15
Riolering: persleidingen	60	60
Riolering: mechanische riolering, bouwkundig	45	40
Riolering: mechanische riolering, mechanisch/elektrisch	10	20
Gebouwen/woningen (permanent)	40	40
Gebouwen (niet-permanent)/noodlokalen	20	20
Gebouwrenovaties	15	15
Renovatie toren Oude Kerk	40	40
Vaste inrichting bedrijfsgebouwen/scholen	20	20
Installaties en inrichting gebouwen (liften, cv e.d.)	20	20
No Break-systeem (continuïteit netspanning automatisering): hardware	15	15
No Break-systeem (continuïteit netspanning automatisering): accu's	5	5
Sociaal culturele accommodaties: audiovisuele middelen	5	5
Sociaal culturele accommodaties: toneel/- balletvloer	10	10
Technische infrastructuur (onder- en bovengronds): veiligheidsvoorzieningen, telefooninstallaties, e.d.	15	15
Zonnebanken	5	5
Circulatiepompen zwembad	15	15
Huishoudelijke apparatuur	10	10
Inventaris/meubilair/onderwijsleerpakketten	20	20
Bureaus	10	10
Bureaustoelen	7	7
Mobilofoons (BHV)	8	8
Automatiseringsapparatuur: netwerkbekabeling	10	10
Automatiseringsapparatuur: software	5	5
Automatiseringsapparatuur: hardware	4	4
Bedrijfswagens/tractie/schaftwagens	6-10	6-10
Personenauto's (dienstwagens)	8	8
Klepelmaaier	6	6
Maaimachines	5	5
Werktuigen/machines/gereedschap	10	10
Immateriële vaste activa:		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0-5	0-5
Bijdragen aan activa in eigendom van derden (als gevolg van de BBV-wijziging 2017 verhangen van de Financiële vaste activa naar de Immateriële vaste activa)	Niet expliciet bepaald	Maximaal dezelfde termijn als voor een soortgelijk actief in volle eigendom
Financiële vaste activa:		
Deelnemingen	Niet toegestaan	Niet toegestaan

Afschrijvingstermijnen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

Soort actief	Afschr. duur OUD (in jaren)	Afschr. duur NIEUW (in jaren)
Materiële vaste activa:		
Aanlegkosten/renovatie wegen/straten/pleinen/voet- en fietspaden	20	20
Aanlegkosten/renovatie sporttereinen	20	20
Toplagen kunstgrasvelden	10	10
Plantsoenreconstructies	20	20
Aanlegkosten snelheidsremmende voorzieningen	15	15
Renovatie/aanleg speelplaatsen	10	10
Verkeerslichten	15	15
Lichtmasten openbare verlichting	40	40
Armaturen openbare verlichting	20	20
Solar studs openbare verlichting	8	8
Groepsremplace openbare verlichting	4	4
SOX-lampen openbare verlichting	2	2
Immateriële vaste activa:		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0-5	0-5

Bijlage 1: Specifieke uitkeringen



SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	**Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)** **Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*		
			€ 0	**€ 0**	**€ 82.054**	**€ 0**		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D9 / 05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D9 / 07*	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 08*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D9 / 09*	
			1	1	1	1	Ja	
			2	2	2	2		
			3	3	3	3		
			4	4	4	4		
			5	5	5	5		
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeen tedeel 2018** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 4.414.013	**€ 74.497**	**€ 273.607**	**€ 216**	**€ 44.758**	**€ 260**
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 50.323	**€ 12.900**	**€ 0**	**€ 168.419**	**€ 0**	**Ja**

SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2017** **Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 03*	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 04*	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 05*	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 06*
		1 **060233 Gemeente Ermelo**	**€ 4.476.585**	**€ 89.960**	**€ 294.297**	**€ 3.078**	**€ 40.086**
		2					
		3					
		4					
		5					
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 07*	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 08*	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 09*	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 10*	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 12*
		1 060233 Gemeente Ermelo	**€ 0**	**€ 90.335**	**€ 27.150**	**€ 0**	**€ 63.737**
		2					
		3					
		4					
		5					
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 14*				
		1 060233 Gemeente Ermelo	**€ 0**				
		2					
		3					
		4					
		5					
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2018** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
		€ 21.523	**€ 0**	**€ 1.071**	**€ 15.390**	**€ 7.370**	**€ 0**
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
		€ 0	**€ 0**	**Ja**			
SZW	G3A	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2017** **Besluit**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3A / 01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 06*
		1 **060233 Gemeente Ermelo**	**€ 38.916**	**€ 0**	**€ 47.576**	**€ 16.504**	**€ 5.919**
		2					
		3					
		4					
		5					
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3A / 07*	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 10*		
		1 060233 Gemeente Ermelo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**		
		2					
		3					
		4					
		5					

Bijlage 2: Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld (bedragen x 1.000,00)	Begroting lasten	Begroting baten	Begroting saldo		Rekening lasten	Rekening baten	Rekening saldo		Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo	
0.1 Bestuur	1.802	-50	1.752	N	2.020	-53	1.967	N	218	-3	215	N
0.10 Mutaties reserves	21.444	-25.414	-3.970	V	23.780	-26.985	-3.205	V	2.337	-1.571	765	N
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	N	948	0	948	N	948	0	948	N
0.2 Burgerzaken	661	-474	187	N	688	-534	154	N	27	-60	-33	V
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	626	-114	512	N	621	-151	470	N	-5	-37	-42	V
0.4 Overhead	11.414	-852	10.562	N	11.737	-822	10.915	N	323	30	353	N
0.5 Treasury	322	-1.122	-800	V	285	-1.419	-1.134	V	-37	-297	-334	V
0.61 OZB woningen	178	-3.276	-3.098	V	185	-3.265	-3.080	V	7	11	18	N
0.62 OZB niet-woningen	27	-2.839	-2.812	V	27	-2.971	-2.944	V	0	-132	-132	V
0.64 Belastingen overig	105	-1.557	-1.452	V	103	-1.592	-1.489	V	-2	-35	-37	V
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-93	-43.154	-43.247	V	0	-43.467	-43.467	V	93	-313	-220	V
0.8 Overige baten en lasten	293	-1.061	-768	V	87	-1.085	-997	V	-206	-24	-229	V
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.485	-2	1.483	N	1.477	-2	1.474	N	-8	0	-9	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	472	-16	456	N	400	-40	361	N	-72	-24	-95	V
2.1 Verkeer en vervoer	2.761	-151	2.610	N	2.556	-245	2.311	N	-205	-94	-299	V
2.5 Openbaar vervoer	7	0	7	N	7	0	7	N	0	0	0	V
3.1 Economische ontwikkeling	59	-16	43	N	78	-16	62	N	19	0	19	N
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8	-22	-14	V	123	-121	2	N	115	-99	16	N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	251	-211	40	N	192	-212	-20	V	-59	-1	-60	V
3.4 Economische promotie	1.149	-2.006	-857	V	605	-1.654	-1.050	V	-544	352	-193	V
4.1 Openbaar basisonderwijs	112	0	112	N	85	0	85	N	-27	0	-27	V
4.2 Onderwijshuisvesting	1.611	-46	1.565	N	1.200	-46	1.154	N	-411	0	-411	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.091	-57	1.034	N	949	-89	860	N	-142	-32	-174	V
5.1 Sportbeleid en activering	210	-38	172	N	265	-38	227	N	55	0	55	N
5.2 Sportaccommodaties	2.525	-742	1.783	N	2.560	-711	1.848	N	35	31	65	N
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	312	0	312	N	357	-2	355	N	45	-2	43	N
5.4 Musea	248	-57	191	N	259	-63	196	N	11	-6	5	N
5.5 Cultureel erfgoed	34	0	34	N	19	-25	-7	V	-15	-25	-41	V
5.6 Media	465	0	465	N	467	0	467	N	2	0	2	N
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.437	-486	1.951	N	2.718	-452	2.266	N	281	34	315	N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.200	-357	3.843	N	3.578	-379	3.199	N	-622	-22	-644	V
6.2 Wijkteams	337	0	337	N	275	0	275	N	-62	0	-62	V
6.3 Inkomensregelingen	8.092	-5.017	3.075	N	7.906	-4.859	3.047	N	-186	158	-28	V
6.4 Begeleide participatie	3.306	0	3.306	N	3.233	0	3.233	N	-73	0	-73	V
6.5 Arbeidsparticipatie	792	0	792	N	576	0	576	N	-216	0	-216	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.854	0	1.854	N	1.546	-17	1.529	N	-308	-17	-325	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.561	-389	5.172	N	6.354	-505	5.849	N	793	-116	677	N
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	9.457	0	9.457	N	10.413	-16	10.396	N	956	-16	939	N
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	37	0	37	N	38	0	38	N	1	0	1	N
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	246	0	246	N	768	0	768	N	522	0	522	N
7.1 Volksgezondheid	854	-1	853	N	840	0	840	N	-14	1	-13	V
7.2 Riolering	2.257	-2.851	-594	V	2.530	-2.874	-344	V	273	-23	250	N
7.3 Afval	2.169	-2.302	-133	V	2.184	-2.325	-142	V	15	-23	-9	V
7.4 Milieubeheer	1.577	0	1.577	N	1.592	-47	1.545	N	15	-47	-32	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	453	-491	-38	V	486	-492	-6	V	33	-1	32	N
8.1 Ruimtelijke ordening	1.308	-105	1.203	N	1.271	-114	1.157	N	-37	-9	-46	V
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.303	-839	464	N	1.530	-2.047	-517	V	227	-1.208	-981	V
8.3 Wonen en bouwen	1.137	-841	296	N	1.200	-1.380	-180	V	63	-539	-476	V
Totaal generaal	96.956	-96.956	0		101.117	-101.117	0		4.161	-4.161	0	

In bovenstaande tabel kunnen zich enkele afrondingsverschillen voordoen.